MASTER
NEGATIVE
NO. 92-80540-5

AUTHOR:

DEGENHARDT, CLEMENS

TITLE:

DE VETERUM GRAMMA-
TICORUM SCHOLIS

PLACE:

S.L.

DATE:

1909

Master Negative #

92-80540-5

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

887.5
Z8
v.3

Degenhardt, Clemens, 1886-
De veterum grammaticorum scholis. Commentatio... quam...scripsit Clemens Degenhardt... Typis Roberti Noske Bornensis, 1909.
96 p. 23 cm.

Thesis, Münster, 1909.

Volume of pamphlets

89737

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35mm REDUCTION RATIO: 11x
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB
DATE FILMED: 4/7/92 INITIALS F.C.
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

AIIM

Association for Information and Image Management

1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910

301/587-8202

Centimeter

Inches

MANUFACTURED TO AIIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

De veterum grammaticorum scholis.

Commentatio philologica

quam consensu et auctoritate amplissimi philosophorum physicorumque ordinis in alma litterarum universitate regia Monasteriensi ad summos in philosophia honores rite consequendos

scripsit

Clemens Degenhardt 1886.

Hannoveranus.

TYPIS ROBERTI NOSKE BORNENSIS

MCMIX.

De hac commentatione ad ordinem rettulit

Guilelmus Kroll.

Consensu et auctoritate ordinis philosophorum dissertationem typis expressam esse testatur

Jostes

ordinis philosophorum h. a. Decanus.

Examen rigorosum habitum est Kal. Mai. MCMIX.

Parentibus sacrum

Bibliographia.

E. Abel, Scholia in Pindari Epinicia. Berol. 1884, 1891.
J. Bekker, Sextus Empiricus. Berol. 1842.
J. Bekker, Anecdota Graeca. Berol. 1816.
Bernadakis, Plutarchi moralia. Lips. 1888.
Aug. Boeckh, Pindari opera quae supersunt II tom., scholia in II, 1. Berol. 1811—21.
Bonnel, M. Fabii Quintiliani institutiones oratoriae libri XII. Lips. 1906.
Gu. Dindorf, Scholia Graeca in Homeri Iliadem ex codicibus aucta et emendata. Ox. 1875.
Gu. Dindorf, Scholia Graeca in Homeri Odysseam ex codicibus aucta et emendata. Ox. 1855.
Elmsley-Dindorf, Scholia in Sophoclis tragoedias. Ox. 1825—52.
Gaisford, Poetae minores Graeci. Ox. 1820.
Hilgard, Scholia in Dionysii Thracis artem grammaticam. Lips. 1901. (= Gramm. Graec. I, 3.)
Keil, Grammatici Latini. Lips. 1857—70.
Aug. Reifferscheid, C. Suetoni Tranquilli, praeter Caesarum libros, reliquiae. Lips. 1860.
E. Schwartz, Scholia in Euripidem. 2 vol. Berol. 1887—1891.
Spengel, Rhetores graeci. Lips. 1894.
Thilo et **Hagen,** Servii grammatici in Vergilii carmina commentarii. Lips. 1881, 84, 87.
Gu. Uhlig, Dionysii Thracis ars grammatica (= Grammatici Graeci I, 1.) Lips. 1883.
Walz, Rhetores Graeci. Stuttgart 1832—36.
P. Wessner, Aeli Donati quod fertur commentum Terenti. Lips. 1902.

Dionysius Thrax grammaticam sic definit: „*γραμματική ἐστι ἐμπειρία τῶν παρὰ ποιηταῖς τε καὶ συγγραφεῦσι ὡς ἐπὶ πολὺ λεγομένων. Μέρη δὲ αὐτῆς εἰσιν ἕξ· πρῶτον ἀνάγνωσις ἐντριβὴς κατὰ προσῳδίαν, δεύτερον ἐξήγησις κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας ποιητικοὺς τρόπους, τρίτον γλωσσῶν τε καὶ ἱστοριῶν πρόχειρος ἀπόδοσις, τέταρτον ἐτυμολογίας εὕρεσις, πέμπτον ἀναλογίας ἐκλογισμός, ἕκτον κρίσις ποιημάτων, ὃ δὴ κάλλιστόν ἐστι πάντων τῶν ἐν τῇ τέχνῃ*“ (Uhlig p. 5). Et similiter Diomedes grammaticus (Keil II p. 426): „grammatica est specialiter scientia exercitata lectionis et expositionis eorum, quae apud poetas et scriptores dicuntur, apud poetas ut ordo servetur, apud scriptores, ut ordo careat vitiis. grammaticae partes sunt duae, altera, quae vocatur exegetice, altera horistice. exegetice est enarrativa, quae pertinet ad officia lectionis, horistice est finitiva, quae praecepta demonstrat, cuius species sunt hae, partes orationis vitia virtutesque. Tota autem grammatica consistit praecipue intellectu poetarum et scriptorum et historiarum prompta expositione et in recte loquendi scribendique ratione.

grammaticae officia, ut adserit Varro, constant in partibus quattuor, lectione, enarratione, emendatione, iudicio“.

Cum grammaticae studium plerumque etiam in adulescentibus instituendis sit versatum, *ἀναγιγνώσκειν, ἐξηγεῖσθαι, κρίνειν* summam disciplinae in poetarum operibus tractandis esse concludere licet. Haec institutio scholiorum veterum congerie aliisque testimoniis paucis confirmata eadem ab hellenistica quae dicitur aetate usque ad Byzantinos permansit, sed grammaticorum Alexandrinorum discipuli vestigia praeceptorum, ut et ipsi grammatici munus susciperent, sequi solebant, cum temporibus posterioribus adulescentes scholam grammatici adirent, priusquam in arte rhetorica instituerentur. Non multum de institutione in grammaticorum scholis scriptum est. Nonnulla

in hac re fecerunt Grasberger,[1]) Graefenhan,[2]) imprimis Rutherford,[3]) qui in scholiis Aristophaneis perscrutandis multa ad institutionem pertinentia attulit.

I. *Ἀνάγνωσις.*

Grammatici antiqui, ut carmen ad facilius intelligendum recitaretur, primum esse arbitrabantur. Neque est dubium, quin grammaticus ipse versus audientibus legerit, qui ipsi dictionem magistri repetere studebant. Quod confirmat Gellius, noct. Att. XVIII 5, 6: „Ecquid putavi, si magistrum praelectoremque habuisset alicuius aeris ‚quadrupes ecus' dicturum fuisse ac non ‚quadrupes equus'".

Nec minus elogium[4]):

> Grammaticus lectorque fui, set lector eorum
> more incorrupto, qui placuere sono.

Initio praelector grammaticum adiuvisse videtur:

schol. Il. VI 511: *ῥίμφα ε γοῦνα φέρει] Ζηνόδοτος ῥίμφ' ἑὰ γοῦνα φέρει. Ποσειδώνιος δὲ ὁ ἀναγνώστης Ἀριστάρχου ἄνευ διαιρέσεως τὸ ε ψιλῶς προφέρεται, . . .*

schol. Il. XVII 75: *Ἕκτωρ] τὸ δὲ ἀκιχητά φασι Ποσειδώνιον τὸν Ἀριστάρχου ἀναγνώστην τοῖς ἑξῆς προσνέμειν, καὶ τὸν Ἀρίσταρχον ἀποδέχεσθαι.*

Usener[5]) ex eo semper praelectorem in schola fuisse falso concludit. Mihi quidem non contigit, ut testimonium ad praelectorem temporis posterioris pertinens invenirem. *ἀναγνώστης* cum alios homines tum eos, qui in theatro carmina recitabant, significat:

---

[1]) Grasberger, Erziehung und Unterricht im klass. Altertum, Würzburg 1864.

[2]) Graefenhan, Geschichte d. klass. Philol. im Altertum, Bonn 1843.

[3]) Rutherford, chapter in history of annotation. Scholia Aristophanica, London 1905.

[4]) C. I. L. VI 2, 9447.

[5]) Usener. Ein altes Lehrgebäude der Philologie, Sb. d. bayr. Akad. d. Wiss. 1892 p. 583.

Gellius XVIII 5, 2: „atque ibi tunc Iuliano nuntiatur, *ἀναγνώστην* quendam, non indoctum hominem voce admodum scita et canora Ennii annales legere ad populum in theatro".

At redeamus ad *ἀνάγνωσιν.*

Dionys. Thr.: *„ἀνάγνωσίς ἐστι ποιημάτων ἢ συγγραμμάτων ἀδιάπτωτος προφορά. ἀναγνωστέον δὲ καθ' ὑπόκρισιν, κατὰ προσῳδίαν, κατὰ διαστολήν. ἐκ μὲν γὰρ τῆς ὑποκρίσεως τὴν ἀρετήν, ἐκ δὲ τῆς προσῳδίας τὴν τέχνην, ἐκ δὲ τῆς διαστολῆς τὸν περιεχόμενον νοῦν ὁρῶμεν. ἵνα τὴν μὲν τραγῳδίαν ἡρωικῶς ἀναγνῶμεν, τὴν δὲ κωμῳδίαν βιωτικῶς, τὰ δὲ ἐλεγεῖα λιγυρικῶς, τὸ δὲ ἔπος εὐτόνως, τὴν δὲ λυρικὴν ποίησιν ἐμμελῶς, τοὺς δὲ οἴκτους ὑφειμένως καὶ γοερῶς. τὰ γὰρ μὴ παρὰ τὴν τούτων γινόμενα παρατήρησιν καὶ τὰς τῶν ποιητῶν ἀρετὰς καταρριπτεῖ, καὶ τὰς ἕξεις τῶν ἀναγιγνωσκόντων καταγελάστους παρίστησιν"* (Uhlig p. 6).

Quint. I 8, 1: „superest lectio, in qua puer ut sciat, ubi suspendere spiritum debeat, quo loco claudatur versus, unde incipiat, quando attollenda vel summittenda sit vox, quid, quoque flexu quid, lentius celerius, concitatius, lenius dicendum: demonstrari nisi in opere ipso non potest".

Tria ergo in recitando observanda sunt: *ὑπόκρισις, προσῳδία, διαστολή.* Quid sit *ὑπόκρισις* dicit.

schol. Theon. progymn.: *„ὑπόκρισίς ἐστι ἡ τῶν ὑποκειμένων προσώπων καὶ πραγμάτων μίμησις. ἄλλως φωνῆς καὶ σχήματος πιθανὴ διάθεσις, πρέπουσα τῷ ὑποκειμένῳ προσώπῳ καὶ πράγματι."* (Walz I p. 257).

ὑπόκρισις latine pronuntiationem significat.

Diomedes: „pronuntiatio est scriptorum secundum personas accommodata distinctione similitudo, cum aut senis temperamentum aut iuvenis protervitas aut feminae infirmitas aut qualitas cuiusque personae ostendenda est et mores cuiusque habitudinis exprimendi (Keil II p. 436).

schol. Dionys. Thr.: *„ὑπόκρισίς ἐστιν ἁρμόζουσα τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις ἔν τε λόγῳ καὶ σχήματι. οὐ μόνον γὰρ δεῖ μιμεῖσθαι τῷ λόγῳ τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν σωμάτων κινήσεις κατὰ τὸ ἀπαιτοῦν"* (Hilgard 172, 2).

Iam accedamus ad scholia, quae sunt de pronuntiatione, enumeranda.

Il. II 243 *Ἀγαμέμνονα — Θερσίτης*] μεθ' ὑποκρίσεως ἀντιπαρέθηκε πρὸς ἀγανάκτησιν τὰ ὀνόματα, ἐμφαίνων ὅτι τὸν ἄριστον ὁ αἴσχιστος ὠνείδιζεν· ἠθική οὖν ἔσται ἡ ἀνάγνωσις.

Il. VIII 448 *οὐ μὲν θην*] τινὲς ἐν ἐρωτήσει, καὶ περὶ τῆς προτέρας νοοῦσι μάχης· οἷον οὐκ ἀπήρκεσεν ὑμῖν ἐκεῖνα. οἱ δὲ ἐν ἀποφάσει καὶ περὶ τῆς νῦν κερτομικῶς.

cf. Il. XIV 364, III 46 Ven. B., V 373, X 424, Od. V 23, VI 57, XVI 461.

Il. XVIII 28 περιπαθῶς ἀναπεφώνηται τὸ ὄνομα τοῦ Πατρόκλου.

Il. IX 46 Ven. B. . . . κομματικῶς δὲ εἶπε, μιμούμενος τὸν θυμούμενον.

Od. IV 143 *ὡς ὅδ' Ὀδυσσῆος*] δύναται δὲ καὶ θαυμαστικῶς ἀναγιγνώσκεσθαι, θαυμαστικοῦ ὄντος τοῦ λόγου.

cf. IV 269, XVII 160, 514, XVIII 143, 221.

Theocr. id. I 95 *ἦν δὲ*] ταῦτα ἐπὶ μυκτερισμοῦ[1]) λέγει ἡ Ἀφροδίτη.

Eur. Rhes. 480 *οὐ τοὺς δ' ἀριστέας*] ἐν ἐρωτήσει τοῦτο προενεκτέον· οὐχ οὗτοί εἰσι οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων οἱ ἐνταῦθα ἐλθόντες;

cf. Troad. 456, Hipp. 1034, Hec. 1257, Or. 128, 425, Phoen. 551, 595, 713, 724, 900, 922, 1338, 1653, Med. 600, Andr. 170, 357, 387, 513.

Hipp. 353 *οἴ μοι, τί λέξεις*] σαφῶς ἀκούσασα τὸν ἔρωτα λοιπὸν σχετλιάζει τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πάθους· κομματικὴ δὲ ἡ διάνοια ὡσὰν ἐκπεπληγμένης τῷ θαύματι.

Hipp. 456 *ἔρωτος οὕνεκα*] ταῦτα δυσωπητικῶς λέγει.

Hipp. 724 *καὶ σύ γ' εὖ με νουθέτει*] ἀπειλητικώτερον εἴρηται ὁ λόγος.

Hec. 55 *φεῦ*] θαυμαστικόν. cf. Hec. 200, 1238, Or. 1155.

Or. 159 *μέλεος*] μετὰ στεναγμοῦ δὲ ταῦτα λέγει, ὥς φησιν Ἠλέκτρα, σὺ γάρ νιν, ὦ τάλαινα, θωύξασ' ἔβαλες ἐξ ὕπνου.

Or. 385 *ὦ θεοὶ*] ἰδὼν ὁ Μενέλαος Ὀρέστην ταῦτα σχετλιάζων φησίν.

Or. 1390 *ὀττοτοῖ*] ἐπίφθεγμά ἐστι θρηνητικόν.

Phoen. 269 *ἦ κτύπον φοβούμεθα*] ἀποφαντικῶς, ὄντως κενόν ψόφον ὑφορώμεθα.

---

[1]) ad ὑπόκρισιν pertinet εἰρωνεία, quam posthac inter tropos tractabo.

Phoen. 618 *χαρτὰ γοῦν*] εἰ μὲν κατ' ἀπόφασιν τοῦτο ἐρεῖς, κατ' εἰρωνείαν ὁ λόγος, εἰ δὲ κατ' ἐρώτησιν, οὐ κατ' εἰρωνείαν.

Phoen. 1337 *ὦ τάλας, δισσῶς*] τὸ ὦ τάλας δεύτερον βοῶ διὰ τὸ μεγάλα φέρειν κακά. θρηνητικόν δὲ τὸ ἦθος.

Phoen. 1655 *τί πλημμελήσας*] κατ' ἐρώτησιν ἐν ἤθει· τί πλημμελήσας ἀπήτησε τὸ μέρος;

Med. 1124 *τί δ' ἄξιόν μοι*] ὑφ' ἓν ἀναγνωστέον. τινὲς δὲ εἰς τὸ τί δὲ στίζουσι, τὸ δὲ λοιπὸν κατ' ἐρώτησιν.

Andr. 194 *ὡς ἡ Λάκαινα τῶν Φρυγῶν μείζων πόλις*] ἐρωτηματικῶς μετὰ ὑποκρίσεως.

Andr. 645 *ὡς σοφοί*] κατ' ἰδίαν τὸ ὡς σοφοί μετὰ ἐρωτήσεως καὶ ἤθους προενεκτέον.

Pind. Ol. XIII 25 *ταὶ Διονύσου πόθεν ἐξέφανεν*] ὁ λόγος ἐρωτηματικός.

Pyth. II 142 *κέρδει δέ τί μάλα τοῦτο*] ἐρωτηματικὸς ὁ λόγος. cf. IV 124.

Nem. VIII 54 *ἐχθρὰ δ' ἄρα πάρφασις ἦν*] ἐν ἤθει δὲ προήγαγε τὸν λόγον.

Isthm. VIII 83 *τὸ μὲν ἐμὸν Πηλεῖ θεάμοιρον*] ἠθικῶς δὲ λέγει.

Donat. Andr. I 1, 1 abite] concitatius legendum est, quia respectantes properat et discernit a Sosia.

Andr. I 2, 12 astute] hoc et gestu et vultu servili et cum agitatione capitis dixit.

Andr. I 2, 13 quid hic vult] more servili et vernili gestu: sic enim vocati a dominis secum vultuose agunt.

Andr. I 2, 13 rogas] hoc cum interrogatione indignantis.

Andr. I 2, 14 scilicet semper cum ironia ponitur.

Andr. II 1, 27 dabo equidem operam pronuntiatione levandum est; plus enim dixit, „dabo operam" quam si diceret „non ducam".

Andr. II 3, 6 pater est Pamphile] hoc vultuose pronuntiandum est.

Andr. II 3, 9 dic te dicturum] pronuntia dic quasi rem facilem et nullius praeiudicii.

Andr. IV 1, 1 hocine est credibile aut memorabile] totum in pronuntiatione est: hoc enim genus interrogationis vim negandi exprimit.

Andr. IV 1, 39 Davus interturbat] Davus cum admiratione pronuntiandum.

Andr. IV 1, 43 si omnes hunc coniectum] cum odio hoc pronuntiandum est.

Andr. IV 2, 26 narrationis mihi incipit initium] ab eo hoc quasi ab iocante pronuntiandum est, nam sic ille „impudens" respondit.

Andr. IV 3, 4 nunc misera, quem capit] cum admiratione pronuntia „quem" et cum exclamatione quadam.

Andr. V 2, 26 erum quid sit pericli fallere] erum et patrem cum ingenti pronuntiatione dicit.

Ad. I 1, 10 quae cogito quibus] et hoc sic pronuntiandum, ut horrere videatur ipse cogitationem suam.

Ad. I 2, 8 fores effregit] haec singula magna vociferatione inferenda sunt.

Ad. II 1, 17 leno sum] leno terribiliter pronuntiandum.

Ad. II 1, 45 homini misero plus quingentos colaphos] flebiliter pronuntiandum.

Ad. II 2, 45 de amica] potest hoc et interrogative pronuntiari.

Ad. II 4, 4 qui quidem te habeam fratrem] acuendum est „te".

Ad. II 4, 15 maneo otiosus hic] hoc separatim inferendum est quasi pertinaciter asseverante lenore instaturum se.

Ad. III 4, 53 fratrem conveniam Hegio] vultuose pronuntiandum hoc quod addidit „Hegio", quasi dicat: res in manu fratris est constituta, non mea.

Ad. IV 1, 20 meas tuas] et meas et tuas cum gestu pronuntiare debemus, ut intellegatur irrisio.

Ad. IV 5, 27 non] vultuose pronuntiandum „non".

Ad. V 3, 27 conserva, quaere, parce, fac] hoc sic pronuntiandum est, ut appareat hanc ipsam voluntatem displicere Micioni.

Hec. I 2, 1 senex si quaerat me modo isse] haec omnia et submissa et veloci pronuntiatione afferenda sunt.

Hec. I 2, 10 minime equidem me oblectari] me acutius proferendum est, quia respondet *πρὸς τὸ* „te".

Hec. IV 3, 6 pater] pater sic pronuntia, ut hoc vultuose sit dictum.

Phorm. I 1,15 ubi initiabunt] hoc vultuose pronuntiandum.

Phorm. I 2, 82 cum tu horum nihil refelles vincam scilicet] hoc interrogative pronuntiandum.

Phorm. II 2, 21 alere nolunt hominem edacem] hoc sic pronuntiandum est, ut facete totum videatur illatum quando si obaeratus sit sub huiusmodi poena neque accusari ab alio queritur neque damnari.

Phorm. III 2, 40 iam ne ea praeteriit] interrogative pronuntiandum.

Phorm. V 8, 57 nolo volo, volo nolo] primo singula separatim, deinde simul utraque pronuntianda sunt.

Eun. I 2, 91 ob haec facta abs te spernor] his duplex pronuntiatio est, vel per interrogationem vel per invidiosam exprobationem.

Eun. I 2, 108 mos gerendus est Thaidi] cum pronuntiatione et gestu, ut ostendat quae vis amoris sit, ut Thaidi mos geratur.

Eun. II 3, 36 Archidemidem] hoc sic pronuntiandum est, ut appareat ex ipso nomine statim odiosum nescio quem occurrisse ac permolestum.

Eun. IV 7, 2 Simalio] et hoc concite pronuntiandum.

Eun. V 16 hem quid amat] haec singula pronuntianda sunt, ut stuporem nimiae indignationis ostendat.

Serv. Aen. IV 19 huic uni forsan potui succumbere culpae] singula pronuntianda sunt: ingenti enim dicta sunt libra quibus confessioni desiderii sui quandam inicit refrenationem.

Aen. XII 577 discurrunt alii ad portas primosque trucidant] subaudis „improviso" et haec simul pronuntianda sunt, ut simul facta videantur quo vehementer vis bellica possit agnosci.

Aeo. XII 800 desine iam tandem] singula pronuntianda sunt.

Iam transeamus ad recitationem *κατὰ προσῳδίαν* non minus pronuntiatione commoda necessariam. Dionysius accentum definit (Uhlig p. 6): „*τόνος ἐστὶν ἀπήχησις φωνῆς ἐναρμονίου, ἢ κατὰ ἀνάτασιν ἐν τῇ ὀξείᾳ, ἢ κατὰ ὁμαλισμὸν ἐν τῇ βαρείᾳ, ἢ κατὰ περίκλασιν ἐν τῇ περισπωμένῃ.*"

Scholiastes Dionysii partes *προσῳδίας* exponit: „*κατὰ προσῳδίαν*". *κατὰ τέχνην, τουτέστι κατὰ τόνους, χρόνους, πνεύματα, πάθη* (Hilgard 13, 15).

Etiam Sextus Empiricus adv. grammaticos *πνεύματα* observari testatur: „*ἢ πῶς ἀναγνωστέον παρὰ Πλάτωνι τὴν ηδος λέξιν, πότερον ψιλῶς ἐκφέροντα τὴν πρώτην συλλαβὴν ἢ δασέως, ἢ τὴν μὲν πρώτην ψιλῶς, τὴν δὲ δευτέραν δασέως, ἢ ἀμφοτέρας ψιλῶς ἢ ἐναλλάξ*“ (Bekker 59).

De vi et ratione recitandi *κατὰ προσῳδίαν* in scholiis Dion. legimus (Hilgard 170, 33): *ἀναγιγνώσκειν δὲ κατὰ προσῳδίαν, ἤτοι καθ᾽ ὃν ἔχει τόνον ἡ λέξις, ὡς μὴ ἀναγνῶναι τὸ ὄρος ὀρός καὶ τὸ ἁγνὸς [ὁ καθαρός] ἄγνος, κἀντεῦθεν εἰς πλάνην ἀγαγεῖν τὸν ἀκροατήν, καὶ ἀντὶ τοῦ ὄρος, τυχὸν ὁ Ὑμηττός ἢ τὸ Τηΰγετον ἤ τι ἄλλο, ὀρὸν νοῆσαι ἤγουν τὸ ὑδατῶδες τοῦ γάλακτος καὶ πάλιν ἀντὶ τοῦ ἁγνός (ὁ καθαρός) τὸ φυτὸν ὑπολαβεῖν λέγεσθαι τὸν ἄγνον. ἄγνος γάρ ἐστι φυτὸν ἄγονον καὶ ἄκαρπον.*

Sequatur Quintiliani testimonium I 5, 22: „adhuc difficilior observatio est per tenores (quos quidem ab antiquis dictos tonores comperi videlicet et declinato a Graecis verbo, qui *τόνους* dicunt) vel accentus, quas Graeci *προσῳδίας* vocant, cum acuta et gravis alia pro alia ponuntur, ut in hoc Camillus, si acuitur prima; aut gravis pro flexa, ut Cethegus, et hic prima acuta, nam sic media mutatur; aut flexa pro gravi, ut circumducta sequenti, quam ex duabus syllabis in unam cogentes et deinde flectentes dupliciter peccant.“

Permulti sunt loci scholiorum, qui ad recitationem *κατὰ προσῳδίαν* spectant.

Scholia Homerica.

Il. I 53 *ἐννῆμαρ] ἐχρῆν τὸ ἐννῆμαρ προπαροξύνειν, ὡς παρ᾽ οὐδέτερον συγκείμενον· ἀλλ᾽ ὁ τόνος παρηλλάγη, ἐπεὶ καὶ ξένη ἡ σύνθεσις.* cf. I 77, 173, 185, 302.

Il. II 87 *ἁδινάων] δασυντέον τὸ ἁδινάων· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἅδην καὶ ἁδινὸς ἡ κίνησις.* cf. II 346, 393, 648, 717.

Il. VII 31 *βαρυτονητέον τὸ ὥς· δηλοῖ γὰρ τὸ· οὕτως.* cf. VII 129.

Il. VIII 355 *ἀνεκτῶς] ὡς ἀνδρικῶς Ἀρίσταρχος περισπᾷ.*

Il. IX 106 *διογενεῦς] περισπωμένως ἀναγνῶμεν.* cf. IX 184, 516, 605.

Il. XI 35 *λευκοί] ὀξυτονητέον, ἵνα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν κέηται. εἰσὶ δὲ οἳ περισπῶσι, ἵνα γενικὴ γένηται ἐπίθετον τοῦ κασσιτέρου, κακῶς.* cf. XI 251, 270, 551.

Il. XII 20 *Ῥοδίος] παροξυτονητέον ὡς κύριον.* cf. XII 164, 360, 462.

Il. XIII 71 *ἴχνια] τὸ ἴχνιον προπαροξυτονητέον, ὁμοίως τῷ ἀράχνιον.* cf. XIII 132, 377.

Il. XV 17 *ἐπαύρηαι] προπαροξυτονητέον ὁμοίως τῷ „εἰσόκε τοὺς ἀφίκηαι“.*

Il. XVI 57 *ἡ τετριμμένη ἀνάγνωσις προπαροξύνει τὸ εὐτείχεα, τοῦ λόγου ἀξιοῦντος παροξύνειν, εἴ γε τὸ εὐτειχὴς ὀφείλει ὀξύνεσθαι.* cf. XVI 88, 99, 185.

Il. XVII 65 *δηῶν] περισπαστέον, ἐπεὶ καὶ ἐν ἑτέροις λέγει κατὰ διαίρεσιν σύν τῷ ο „ἔγχεϊ δηιόων“.*

Il. XIX 87 *ἠεροφοῖτις] προπερισπαστέον ὁμοίως τῷ πρωθῆβις καὶ πολῖτις.*

Il. XXI 101 *τόφρα τί μοι πεφιδέσθαι] παροξυτονητέον ὁμοίως τῷ „εὖ δ᾽οἴκαθ᾽ ἱκέσθαι“. ἔστι γὰρ μέσος δεύτερος ἀόριστος.* cf. XXI 336, 539.

Il. XXII 285 *ἄλευαι] προστατικῶς ἀναγιγνώσκειν δεῖ· διὸ τρίτη ἀπὸ τέλους ἡ ὀξεῖα.*

Il. XXIII 419 *βαρυτονητέον τὸ στεῖνος, ἐπεὶ οὐδὲν οὐδέτερον ὄνομα εἰς ος λῆγον ὀξύνεται.*

Il. XXIV 793 *ὀστέα λευκά] τινές ὄστεα προπαροξυτόνως, ὡς χάλκεα· ἄμεινον δὲ παροξύνειν.*

Il. I 4 Ven. B. *ἑλώρια] δασύνεται τὸ ἑλώρια παρὰ τὸ ἕλω ἕλωρ, ὡς παρὰ τὸ πέλω πέλωρ.* cf. I 534.

Il. V 39 *Ὀδίον] τὸ κύριον παροξύνεται, τὸ προσηγορικὸν προπαροξύνεται.*

Il. VI 273 *ὀξυντέον τὸ αὐτοσχεδὸν· τὰ γὰρ εἰς δον ἐπιρρήματα ἐν τῇ συνθέσει φυλάττουσι τὸν τόνον.*

Il. XI 301 *Ἀσαῖον] προπερισπαστέον.*

Il. XVI 99 *παροξυντέον τὸ ἐκδύμεν.* cf. XVI 500.

Il. XXI 331 *προπαροξυτόνως τὸ κυλλοπόδιον· εἰς δὲ τὸ τέκος ἡ στιγμή.*

Il. XXII 285 *ἄλευε] προπαροξυτόνως· ἔστι γὰρ προστακτικόν.*

Od. I 70 *ὅου] παροξυτονητέον τὸ ὅου.*

Od. I 130 *ὑπὸ λῖτα] προπερισπαστέον.*

Od. II 89 *τάχα δ᾽εἶσι] προπερισπαστέον τὸ εἶσι· σημαίνει γὰρ τὸ διελεύσεται, πληρωθήσεται.*

Od. III 34 *ἀθρόοι*] *τὸ ἀθρόοι Ἀρίσταρχος ὡς ἀχρόοι τῇ προσῳδίᾳ ἀναγιγνώσκει.*

Od. IV 26 *τώδε*] *παροξυτονητέον* . . . cf. IV 29, 242.

Od. V 377 *ἀλόω*] *διαίρεσίς ἐστι τοῦ ἀλῶ, διὸ βαρυτόνως ἀναγνωστέον.* cf. V 439.

Od. XII 89 *πάντες ἄωροι*] *ψιλωτέον τὰς δύο συλλαβάς.*

Od. XIII 258 *χρήμασι σὺν τοίσδεσσι*] *προπαροξυτονητέον τοίσδεσσι.*

Od. XIV 33 *μετασπών*] *ὀξυτονητέον.*

Od. XVI 347 *φάμεν*] *παροξυτόνως, ἵνα ᾖ παρατακτικός.*

Od. XX 311 *τετλάμεν*] *παροξυτόνως, εἴτε ἀπὸ τοῦ τλῆναι εἴτε ἀπὸ τοῦ τετλάκαμεν συγκέκοπται.*

Scholia Sophoclea.

Oed. Kol. 763 *πείρᾳ*] *βαρυτόνως ἀναγνωστέον πείρᾳ οὐ περισπωμένως. οὕτω Δίδυμος.*

Ai. 98 *οἶδ' ἀτιμάσουσ'*] *ἐὰν δασυνθῇ τὸ οι ἔσται ἐπὶ τῶν Ἀτρειδῶν· ἐὰν δὲ ψιλόν, τὸ οἶδα, ἀντὶ τοῦ ἐπίσταμαι.*

Scholia Theocritea.

id. III 7 *ἐρωτύλον*] . . . *παροξύνονται δὲ τοιαῦτα πλὴν τοῦ ὄξυλος καὶ τοῦ ἴτυλος*

παῖδ' ὀλοφυρομένην ἴτυλον.

οἷον ἐρωτύλος, Αἰσχύλος, Ἑρμύλος, Σιμύλος.

id. V 84 *διδυματόκος*] *τὰ ἀπὸ τοῦ τίκτειν συγκείμενα, εἰ μὲν προπαροξύνεται, πάθος δηλοῖ· εἰ δὲ παροξύνεται, ἐνέργειαν· ὡς καὶ τὰ παρὰ τὸ τρέφειν· οἷον πρωτότοκος ὁ πρῶτος τεχθείς· διδυματόκος αἴξ, ἡ δίδυμα τετοκυῖα.*

id. VII 4 *Λυκώπεος*] *γράφεται καὶ Λυκώπεως, διὰ τοῦ ω μεγάλου, ὅπερ Αἰολικῶς προπαροξύνεται· ἐπειδὴ οἱ Αἰολεῖς Ἀχίλλευς καὶ Πήλευς καὶ βασίλευς βαρυτόνως λέγουσι· ὁμοίως καὶ τὸ Λυκώπευς. διὰ τοῦτο ἡ τῶν εἰς ως γενικὴ παρ' αὐτοῖς προπαροξύνεται.*

Scholia Euripidea.

Phoen. 228 *βακχειῶν*] *περισπωμένως τὸ βακχειῶν, ἵν' ᾖ ἐκ τῶν τόπων ἐν οἷς βακχεύει ὁ Διόνυσος.*

Phoen. 607 *ἐξελῶν*] *ἐξελάσων, πορθήσων. διὸ ψιλῶς ἀναγνωστέον.*

Scholia Pindarica.

Ol. I 43 *ἦ θαύματα πολλά*] . . . *τινὲς δὲ ὀξυτόνως ἀναγιγνώσκουσι ὡς κατὰ ἀποβολὴν τοῦ σ, ἵν' ᾖ θαυμαστὰ ἔργα ὡς καὶ Ἡσίοδος· θαυματὰ ἔργα.*

Pyth. IV 9 *ἱέρεα*] *μὴ ἱέρεια· καὶ τὸ ἱέρεα προπαροξυτόνως τονιστέον.* cf. IV 195.

Nem. IV 151 *οἷον αἰνέων κε Μεδησίαν ἔριδα στέφοι*] *ὁ Ἀρίσταρχος ψιλοῖ τὸ οἷον* . . . *δύναται δὲ καὶ δασέως ἀναγιγνώσκεσθαι τὸ οἷον, θαυμαστικῶς ὥς φησι Δίδυμος.*

Nem. VII 35 *εἰ γὰρ ἦν ἑὰν ἀλάθειαν, εἰδέμεν*] *ἔνιοι μὲν ἀνέγνωσαν ἑὰν δασέως, ἀντὶ τοῦ τὴν ἑαυτοῦ· βέλτιον δὲ ψιλῶς, ὡς καὶ Διονύσιος ὁ τοῦ Χαρμίδου.*

Ex his speciminibus grammaticum non solum discipulos instituere videmus, quo sono verba singula enuntiarent, sed etiam exponere, qui soni possent poni quique essent meliores, atque in hac re tractanda quaerere, cur accentus quisque in loco esset.

Tertium recitandum est *κατὰ διαστολήν*, id est, retinenda voce in legendo verba a verbis ita distinguuntur, ut sententia verborum manifesta appareat.[1])

Dion. Thr.: *στιγμαί εἰσι τρεῖς· τελεία, μέση, ὑποστιγμή, καὶ ἡ μὲν τελεία στιγμή ἐστι διανοίας ἀπηρτισμένης σημεῖον, μέση δὲ σημεῖον πνεύματος ἕνεκεν παραλαμβανόμενον, ὑποστιγμὴ δὲ διανοίας μηδέπω ἀπηρτισμένης, ἀλλ' ἔτι ἐνδεούσης σημεῖον* (Uhlig p. 7).

Ea recitandi pars in scholis magni momenti esse putabatur; minimum quidem intervallum respiciebatur, ut tenuissima in legendo discrimina audirentur. Itaque saepissime *στιγμή* et *ὑποστιγμή* in eodem enuntiato inveniuntur, quamquam differentia inter eas magna non est:

Dionys: „*τίνι διαφέρει στιγμὴ ὑποστιγμῆς; χρόνῳ. ἐν μὲν γὰρ τῇ στιγμῇ πολὺ τὸ διάστημα, ἐν δὲ τῇ ὑποστιγμῇ παντελῶς ὀλίγον*“ (Uhlig p. 8).

Scholia Homerica.

Il. I 30 *ἡμετέρῳ — πάτρης*] *καθ' ἑαυτὸ τοῦτο προφερόμεθα·*

---

[1]) cf. Rutherfod p. 168.

καὶ γὰρ ἐμφαντικώτερον. cf. I 231, II 112, 195, IX 379, X 116, 547, XI 395, XV 97, XVI 31, 686.

Il. I 59 *Ἀτρείδη, νῦν ἄμμε] μετὰ τὸ Ἀτρείδη δεῖ στίζειν, ἐπεὶ αἱ προσαγορευτικαὶ τῶν περιόδων αὐτοτελεῖς εἰσιν.* cf. I 106, 116, 181, 322, 334, 526.

Il. I 62 *μάντιν ἐρείομεν ἢ ἱερῆα ἢ καὶ ὀνειροπόλον] μέχρι τοῦ ἐρείομεν διασταλτέον, εἶτα ἢ ἱερῆα ἢ καὶ ὀνειροπόλον.* cf. I 85, 94, 99, 204, 225, 558.

Il. I 144 *βραχὺ διασταλτέον ἐπὶ τὸ ἀρχός, ἵν' ᾖ ἀνὴρ βουληφόρος ἀρχὸς ἔστω.* cf. I 173, 185, 222, 349, 401, 509, 570, 573, 584.

Il. I 178 *εἰ μάλα καρτερὸς ἔσσι] ἐπὶ τὸ ἔσσι ὑποστικτέον, ἵνα στίζωμεν κατὸ τὸ τέλος τοῦ στίχου, τὰ δὲ ἑξῆς ἀπ' ἀλλῆς ἀρχῆς προφερώμεθα, οἴκαδ' ἰών· ἢ ὑποστικτέον καὶ ἐπὶ τὸ ἔδωκεν ἀνυποκρίτως, ὡς διά μέσσου τὸ ἡμιστίχιον ἀναφωνεῖσθαι καὶ τὸ ἑξῆς εἶναι, εἰ μάλα καρτερός ἔσσι, οἴκαδ' ἰών.* cf. I 193, 290, 324, 393.

Il. I 255 *ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος] ἕως τοῦ μάχεσθαι συναπτέον· βραχὺ διασταλτέον παῖδες, θυμῷ, μαρναμένοισι.*

Il. I 512 *ὑποστιγμὴ ἐν ὑποκρίσει ἐπὶ τὸ γούνων διὰ τὸ ὡς μόριον.*

Il. II 3 *κατὰ φρένα ὡς Ἀχιλῆα τιμήσῃ] βραχὺ διασταλτέον μετὰ τὸ φρένα καὶ τιμήσῃ.* cf. II 5, 21, 542, III 2, 306, VII 8, 255, 346, 408, VIII 106, 133, 171, 266, 313, 435, IX 134, 239, 244, 350, X 80, XI 119, 227, 287, 397, 413, 484, 573, 684, 708, 715, 844, XII 177, 276, 280, 288.

Il. II 8 *βάσκ' ἴθι] στικτέον κατὰ τὸ τέλος τοῦ στίχου.*

Il. II 77 *μετὰ τὸ ὄνομα βραχὺ διασταλτέον, μετὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ στίχου τελείαν στιγμὴν θετέον.* cf. II 85, 95, 145, 262, 453.

Il. II 80 *ὑποστιγμὴ ἐπὶ τὸ ἔνισπε διὰ τὸ εἰ σύνδεσμον.* cf. II 123, 139, 148, 198, 258, 305, 333, 350.

Il. II 86 *στικτέον κατὰ τὸ λαοί, ἵνα ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἡ παραβολή γενομένη ὑποστίζηται μέχρι τοῦ αἵ δέ τε ἔνθα· οὕτως γὰρ βέλτιον.* cf. II 270.

Il. II 337 *ὢ πόποι] στικτέον ἐπὶ τὸ ὢ πόποι· κομματικὸν γὰρ, καὶ μᾶλλον ἐμφαίνει καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον.*

Il. II 437 *ἀδιάφορον εἴτε ἐπὶ τὸ μὲν σύνδεσμον διαστέλλοιμεν, ἵν' ᾖ Ἀχαιῶν λαόν, εἴτε ἐπὶ τὸ χαλκοχιτώνων, ἵν' ᾖ κήρυκες Ἀχαιῶν.*

Il. III 24 *συναπτέον ἕως τοῦ πεινάων. φαῦλοι γὰρ οἱ συνάπτοντες τὸ πεινάων τοῖς ἑπομένοις. ὑποστικτέον δὲ εἰς τὸ αἰζηοί.*

Il. III 41 *στικτέον ἐπὶ τὸ βουλοίμην, τὰ δὲ ἑξῆς συναπτέον ἕως τοῦ ἄλλων.* cf. III 59.

Il. III 134 *πόλεμος δὲ πέπαυται] διὰ μέσου τὸ ἡμιστίχιον. διόπερ διαστέλλομεν ἐπὶ τὸ σιγῇ, στίζομεν δὲ ἀνυποκρίτως ἐπὶ τὸ πέπαυται.* cf. III 306.

Il. IV 14 *βραχὺ διασταλτέον ἐπὶ τὸ τάδε ἔργα καὶ ὄρσομεν. βαρυνομένου τοῦ προτέρου συνδέσμου, περισπωμένου δὲ τοῦ δευτέρου. οἱ δὲ ὑποστίζοντες ἐπὶ τὸ ὄρσομεν πάλιν ὑπὸ τῆς πευστικῆς ὑποκρίσεως πλάνωνται, ἐπεὶ καὶ τοῖς δισταγμοῖς αὕτη συμβέβηκε πολλάκις. ἡμεῖς δὲ στίζομεν ἐπὶ τὸ ὄρσομεν.*

Il. VII 28 *ἐπὶ δὲ τὸ εἴη ἤτοι στικτέον ἢ ὑποστικτέον.*

Il. VII 174 *στικτέον κατὰ τὸ τέλος τοῦ στίχου.*

Il. VII 336 *διασταλτέον ἐπὶ τὸ χεύομεν.*

Il. VIII 94 *μετὰ νῶτα βαλών, κακὸς ὥς, ἐν ὁμίλῳ] βραχὺ διασταλτέον ἐπὶ τὸ βαλών, εἶτα κακὸς ὥς χοριζόμενον σαφέστερον ποιεῖ τὸν λόγον.* cf. VIII 95.

Il. VIII 152 *ἐπὶ τὸ δαίφρονος στικτέον· μᾶλλον γὰρ ἐμφαίνει.* cf. VIII 346.

Il. IX 5 *ἤτοι συναπτέον ἄητον ἐλθόντ' ἐξαπίνης ἢ ὑποστικτέον ἀνυποκρίτως ἐπὶ τὸ ἄητον.*

Il. IX 17 *διασταλτέον ἐπὶ τὸ φίλοι διὰ τὴν ἀντέμφασιν.*

Il. IX 57 *ἡ μὲν συνήθεια στίζει μετὰ τὸ ἐσσί, τὸ δ' ἑξῆς συνάπτει.* cf. IX 115, 194, 693.

Il. IX 110 *ὁ λόγος αἱρεῖ διαστέλλειν ἐπὶ τὸ εἴξας, ὑποστίζειν δὲ ἐν ὑποκρίσει ἐπὶ τὸ ἔτισαν.*

Il. IX 576 *ἐξελθεῖν καὶ ἀμῦναι] βραχὺ διασταλτέον ἐπὶ τὸ ἀμῦναι, στικτέον δὲ κατὰ τὸ τέλος τοῦ στίχου, ἀπ' ἄλλης δὲ ἀρχῆς ὁππόθι πιότατον, καὶ ὑποστικτέον ἐπὶ τὸ ἐρραννῆς.*

Il. X 61 *στικτέον κατὰ τὸ τέλος τοῦ στίχου, καὶ ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς πευστικῶς τὰ ἑξῆς προενεκτέον.*

Il. X 137 *γελοίως τινὲς στίζουσι μετὰ τὸ πρῶτον. συναπτέον οὖν αὐτὸ τοῖς ἑπομένοις.*

Il. X 147 *οὐ καθ' ἓν διασταλτέον βουλεύειν, φεύγειν, μάχεσθαι, ἀλλὰ συναπτέον ὅλον τὸν στίχον.* cf. X 206, 222, 424.

Il. X 425 *τὸ εὔδους ἐν διαστολῇ καὶ ὑποστιγμῇ, ἵνα ἐρωτηματικόν γένηται.*

Il. XI 12 *ἐπὶ τὸ καρδίῃ διασταλτέον.* cf. XI 102, 166, 242, 306, 410, 660, 684.

Il. XI 677 *αἰτήματι στίζομεν κατὰ τὸ τέλος τοῦ στίχου· . . .*

Il. XI 688 *ἤτοι στικτέον ἐπὶ τὸ ἔῃν καὶ Ἀχιλλεὺς καὶ ἔπλε.*

Il. XII 40 *αὐτὰρ ὅγ' ὡς τὸ πρόσθεν] εἴτε ὑποστίζοιμεν ἐπὶ τὸ πρόσθεν εἴτε διαστέλλοιμεν ἐπὶ τὸ ἐμάρνατο.* cf. XII 195, 374.

Il. XII 145 *βέλτιον τὸ σύνηθες ἐπὶ τὸ ἀΐξαντε διαστέλλειν.* cf. XII 298.

Il. XIII 4 *βραχὺ διασταλτέον ἐπὶ τὸ νόσφιν.* cf. XIII 135, 366, 653, 674, XV 154, 190, 599, XVI 68, 79, 141, 182, 349, 351, 549, 774, XVII 88, 190, XVIII 377, 433, 499, XIX 34, XX 439, 461, XXII 1, 146, 157, 244, XXIII 224, 305, 316, 650, XXIV 129, 223, 246.

Il. XIII 28 *στικτέον ἐπὶ τὸ ἄνακτα.* cf. XIII 50, 107, 799.

Il. XIII 278 *ὑποστικτέον μετὰ τὸ ἄλκιμος.*

Il. XIII 727 *τοῦτο ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς ἀναγνωστέον.*

Il. XIV 75 *ἡ ὑποστιγμὴ ἀμφίβολος· ἤτοι γὰρ ἐπὶ τὸ εἰρύαται ἢ ἐπὶ τὸ θαλάσσης.*

Il. XIV 173 *διασταλτέον κατὰ τὸ τέλος τοῦ στίχου.* cf. XIV 175.

Il. XIV 330 *τελεία στιγμὴ μετὰ τὸ Κρονίδη.*

Il. XV 2 *φεύγοντες] ὑποστικτέον φεύγοντες καὶ χερσίν.* cf. XV 363.

Il. XV 128 *μαινόμενε, φρένας ἠλέ] μετὰ τὴν πρώτην λέξιν στικτέον, μετὰ δὲ τὸ ἠλέ ἀμφίβολος ἡ στιγμή.* cf. XV 361.

Il. XV 511 *διαστολὴ δὲ ἐπὶ τὸ βιῶναι, μέχρι δὲ αὐτοῦ συναπτέον.*

Il. XVI 56 *κούρην ἣν] ταῦτα ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς . . . ὑποστικτέον δὲ ἐπὶ τὸ Ἀχαιῶν καὶ πέρσας.*

Il. XVI 65 *ἀναγκαῖαι αἱ διαστολαί, μάχεσθαι, ἐπικρατέως, Ἀργεῖον· στικτέον δὲ ἐπὶ τὸ θάρσυνος.* cf. XVI 217.

Il. XVI 204 *νηλεές] ταῦτα ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς· διασταλτέον ἐπὶ τὸ νηλεές.* cf. XVI 402.

Il. XVII 75 *Ἕκτορ] μετὰ τὸ ὄνομα στικτέον.*

Il. XVII 94 *ὑποστικτέον ἐπὶ τὸ αἰδεσθείς. στικτέον δὲ ἐπὶ τὸ πολλοί.* cf. XVII 224.

Il. XVIII 82 *στικτέον ἐπὶ τὸ κεφαλῇ.* cf. XVIII 435.

Il. XIX 123 *δύναται καὶ τοῖς ἑξῆς συνάπτεσθαι . . . βέλτιον δὲ*

στίζειν εἰς τὸ Περσηϊάδαο, καὶ καθ' ἑαυτὸ λέγεσθαι τὸ σὸν γένος ἵνα λείπῃ τὸ ἐστίν.

Il. XXI 192 *ἤτοι συναπτέον μέχρι τοῦ χραισμεῖν ἢ στικτέον μετὰ τὸ μέγας, ὑποστικτέον δὲ μετὰ τὸ εἶ δύναταί τι . . .*

Il. XXII 52 *βραχὺ διασταλτέον ἐπὶ τὸ τεθνᾶσι, καὶ ὑποστικτέον δόμοισι.* cf. XXII 300.

Il. XXII 57 *ἤτοι στικτέον μετὰ τὸ Τρῶας καὶ Τρῳάς.* cf. XXII 286, 431, 477.

Il. XXIII 322 *ὅς δέ κε εἰδῇ] ἡ ὑποστιγμὴ ἀμφίβολος· ἤτοι γὰρ μετὰ τὸ εἰδῇ ἢ μετὰ τὸ ἵππους τίθεσθαι ὀφείλει.* cf. XXIII 462, 592.

Il. XXIV 275 *διασταλτέον μετὰ τὸ φέροντες πρὸς τὸ σαφέστερον.*

Il. I 138 Ven. B. *μέχρι δὲ τοῦ γέρας δεῖ ἀναπαύειν τὸν λόγον, τὰ δὲ λοιπὰ τοῖς ἑξῆς ἐπιφέρειν, ἵνα μὴ παρενογλεῖν δοκῇ δὶς τὸ ἕλω κείμενον.* cf. I 211.

Il. II 453 *εἰς τὸ καρδίῃ στικτέον, καὶ τὸ ἑξῆς ἰδίᾳ προενεκτέον ἐν ἤθει.*

Il. III 143 *οὐκ οἴη] στικτέον εἰς τὸ οἴη, καὶ τὸ ἑξῆς ἀσύνθετον.* cf. III 318.

Il. III 335 *βραχὺ διασταλτέον εἰς τὸ χάλκεον.* cf. IV 24, 112, VII 8, VIII 269, X 573, XX 439, 461.

Il. IV 286 *εἰς τὸ μὲν διαστολή, εἰς δὲ τὸ ὀτρυνέμεν ἀνυπόκριτος.*

Il. V 245 *ὁ μέν] . . . στιγμὴ δὲ εἰς τὸ ἔχοντας.* cf. V 495.

Il. V 357 *διαστολὴ εἰς τὸ ἐριποῦσα, καὶ τὰ ἑξῆς κασιγνήτοιο φίλοιο.* cf. V 867.

Il. VI 88 *εἰς τὸ γλαυκώπιδος στικτέον.*

Il. VI 150 *εἰς τὸ θέλεις ὑποστικτέον . . .*

Il. VII 28 *ὑποστικτέον καὶ εἰς τὸ πίθοιο καὶ εἰς τὸ εἴη.* cf. VII 289, 336, XIX 147, 148, 152, XXI 605.

Il. VIII 12 *ἄμεινον ὑποστίζειν εἰς τὸ πληγείς . . .*

Il. VIII 152 *εἰς δὲ τὸ δαΐφρονος στικτέον.*

Il. X 80 *εἰς τὸ ἀγκῶνος ἡ διαστολή.*

Il. X 286 *δύναται μὲν καὶ εἰς τὸ Τυδέι ἡ στιγμὴ τάττεσθαι, δύναται δὲ καὶ εἰς τὸ Θήβας.*

Il. XI 421 *στιγμή εἰς τὸ ὕπερθεν.* cf. XI 484, 494.

Il. XI 688 *εἰς τὸ ὄφελλον ὑποστιγμὴν δεῖ γράφειν, εἰς δὲ τὸ ἦμεν τε λείαν.*

Il. XII 36 *στικτέον εἰς τὸ δούρατα, καὶ τὴν κατὰ ἐκδεκτέον.*

Il. XV 128 *δεῖ στίζειν εἰς τὸ μαινόμενε, τὸ δὲ ἑξῆς ὅλον συνάπτειν, φρένας ἠλὲ διέφθορας, ἤτοι τὰς φρένας, ὦ νηλέ, ἀπώλεσας.*

Il. XVIII 515 *τινές δὲ εἰς τὸ ῥύατο στίζουσι . . .*

Il. XIX 123 *βέλτιον στίζειν εἰς τὸ Περσηιάδαο, καὶ καθ' ἑαυτὸ τὸ σὸν γένος ἐᾶν . . .*

Il. XXI 238 *στικτέον εἰς τὶ χέρσονδε, ἵνα μὴ ὁ νοῦς ἐμπολίζοιτο.* cf. XXI 296.

Il. XXIV 528 *στικτέον εἰς τὸ δίδωσι, καὶ δύο τοὺς πίθους διὰ τῆς στιγμῆς παραδεκτέον.*

Od. I 4 *ὃν κατὰ θυμόν*] *ἐνταῦθα στικτέον εἰς τὸ ἄλγεα, εἶτα „ὃν κατὰ θυμὸν ἀρνύμενος"*. cf. I 59.

Od. I 40 *'Ατρείδαο*] *μετὰ τοῦτο ὑποστικτέον.*

Od. II 33 *ἐσθλός μοι δοκεῖ εἶναι*] *ἕως τοῦ εἶναι ἡ στιγμή.* cf. II 278.

Od. II 232 *καὶ αἴσυλα ῥέζοι*] *ἀπρεπῆ· βραχὺ δὲ διασταλτέον ἐπὶ τὸ ῥέζοι.* cf. II 260, 414, 430, IV 102, 297, 416, 473, 535, 724, 750, V 118, VI 183, VII, 183, 264, 285, 336.

Od. III 45 *ὑποστικτέον κατὰ τὸ ᾗ θέμις ἐστί. δύναται δὲ καὶ τοῖς ἑξῆς συνάπτεσθαι τὸ ᾗ θέμις ἐστίν, ὑποστιζόντων ἐπὶ τοῦ εὔξεαι.*

Od. IV 78 *τέκνα, φίλ', ἤτοι Ζηνί*] *μετὰ τὴν προσφώνησιν στικτέον. μετὰ τὸ Ζηνί βραχὺ διασταλτέον.*

Od. IV 222 *μιγείη*] *ὑποστικτέον εἰς τὸ μιγείη.* cf. IV 428.

Od. IV 555 *'Ιθάκῃ ἐνὶ οἰκίᾳ ναίων*] *στικτέον εἰς τὸ τέλος τοῦ στίχου.* cf. IV 643.

Od. V 11 *ὡς οὔτις*] *ἄμεινον ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς ἀναγιγνώσκειν, ἵν' ᾖ θαυμαστικόν.* cf. V 183.

Od. VI 180 *σοὶ δὲ θεοί*] *ἤτοι στικτέον κατὰ τὸ τέλος τοῦ στίχου, ἵν' ᾖ ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς ἕκαστον τῶν ἑξῆς ἐν κεφαλαίῳ ἢ μέχρι τοῦ καὶ οἶκον στικτέον, τὰ δὲ ἄλλα ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς.*

Od. VII 148 *ὄλβια δοῖεν*] *ἐν τῷ ὄλβια δοῖεν ἡ στιγμή.*

Od. VII 210 *στικτέον εἰς τὸ βροτοῖσι. τὸ οὕστινας ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς. ὑποστικτέον δὲ εἰς τὸ ἀνθρώπων.* cf. VII 455.

Od. IX 15 *οὐ δεῖ στίζειν εἰς τὸ κήδεα, ἀλλ' ὑφ' ἓν ἀναγιγνώσκειν.*

Od. X 143 *εἰς τὸ κείμεθα στικτέον.*

Od. XII 102 *πλησίον ἀλλήλων*] *μετὰ τὸ στίξαι τελείως εἰς τὸ*

'Οδυσσεῦ, τὸ πλησίον ἀλλήλων ὡς ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς προφερόμεθα καὶ στίζομεν εἰς τὸ ἀλλήλων.

Od. XIII 427 *ἕως τοῦ ὀίω ἡ στιγμή.*

Od. XV 46 *εἰς τὸ Πεισίστρατε ἡ στιγμή.*

Od. XV 81 *ὅλαι στιγμαί.*

Od. XVI 23 *ἦλθες, Τηλέμαχε*] *ἐνταῦθα ἡ στιγμή, καὶ καθ' ἓν τὰ λοιπά.*

Od. XVII 297 *εἰς τὸ δύω ὑποστικτέον.*

Od. XVIII 28 *ὁ ξεῖνος*] *στικτέον μετὰ τοῦτο.*

Od. XXIII 220 *εἰ ἤδη*] *ἐνταῦθα στικτέον, ἔπειτα ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς προενεκτέον.*

Od. XXIV 85 *τινὲς δὲ ὑποστίζουσι εἰς τὸ θεοὺς.* cf. XXIV 205.

Scholia Hesiodea.

erg. 85 *στικτέον δὲ εἰς τὸ ἄγοντα, οὐ γὰρ πάντων τῶν θεῶν ἦν τὸ δῶρον, ἀλλὰ τοῦ Διός.*

Scholia Euripidea.

Hipp. 634 *ἔχει δ' ἀνάγκην*] . . . *διπλῆ δέ ἐστι πρὸς τὴν στιγμὴν ἡ ἀνάγνωσις . . .*

Hipp. 1076 *εἰς τοὺς ἀφώνους*] . . . *εἰς τὸ φεύγεις ὑποστικτέον.*

Hipp. 1378 *ὦ πατρός*] *τινὲς τὸ ὦ σχετλιαστικόν προφέρονται, στίζοντες εἰς αὐτό . . . τινὲς εἰς τὸ ἀρὰ τελείαν παρέχουσι, ἵν' ᾖ καθ' ἑαυτό τὸ κῶλον καὶ ὁ τέ σύνδεσμος ὁ ἑξῆς περιττός.*

Hec. 661 *τί δ' ὦ τάλαινα*] *στικτέον εἰς τὸ τί δέ, ἀντὶ τοῦ τί ἐστὶ, ἵνα καθ' ὑπόκρισιν ᾖ ἡ ἐρώτησις, τὰ δὲ λοιπά κατὰ ἀναφώνησιν.* cf. Hec. 671, 984.

Or. 333 *τίς ἔλεος*] *εἰς τὸ τίς ἔλεος στιγμήν δεδωκότες λείπειν τῷ λόγω φήσομαι . . .*

Or. 1527 *μῶρος εἶ*] *τινὲς οὕτω στίζουσι, καὶ τὸ ἄλλο ἀπόλυτον· τινὲς δὲ οὕτως . . .*

Or. 1688 *ἔντιμος*] . . . *ἢ πρός τὸ ἀεὶ ὑποστικτέον, ἵνα λέγῃς οὕτω θεός ἔντιμος ἀνθρώποις ἐν σπονδαῖς.*

Phoen. 43 *ὅθεν — τί τἀκτός*] *ὑποστικτέον εἰς τὸ ὅθεν· ἔμελλε δὲ ἴσως τὴν λοιδορίαν καὶ τὴν μάχην ἀμφοτέρων λέγειν.* cf. 363.

Phoen. 234 *ἱερὸν ἑλίσσων*] *τινὲς στίζουσι εἰς τὸ ἱερόν . . οἱ δὲ στίζουσι εἰς τὸ ὄρος ἱερόν ἑλίσσων.*

Phoen. 1034 *ἰάλεμοι δὲ παρθένων*] ἢ πρὸς τὸ παρθένων στικτέον ἢ τὸ ἰάλεμοι πρὸς τὸ ἐστέναζον συντακτέον. cf. Phoen. 1357.

Med. 85 *τίς δ' οὐχὶ θνητῶν*] οὕτως ἀναγνωστέον τίς δ' οὐχὶ θνητῶν καὶ στικτέον. εἶτα ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἄρτι γινώσκεις τόδε.

Med. 1124 *τί δ' ἄξιόν μοι*] ὑφ' ἓν ἀναγνωστέον. τινὲς δὲ εἰς τὸ τί δὲ στίζουσι, τὸ δὲ λοιπόν κατ' ἐρώτησιν.

Andr. 590 *σὺ γὰρ μετ' ἀνδρῶν*] εἰς τὸ μετ' ἀνδρῶν στικτέον.

Andr. 1044 *νόσον Ἕλλας ἔτλα, νόσον*] τοῦτο καθ' ἑαυτὸ ἀπολύτως ἀναγνωστέον.

Scholia Pindarica.

Pyth. III 25 *κρύβδαν πατρός*] ἤτοι κρύβδην πατρός καὶ πρότερον μιγεῖσα τῷ Ἀπόλλωνι ἢ στικτέον εἰς τὸ πατρός, ἵν' ᾖ τὸ κρύβδαν ἐπὶ τοῦ δευτέρου γάμου.

II. Ἐξήγησις.

Grammaticus postquam adulescentes recitando sententia et ratione carminis imbuit, ad propriam carminis interpretationem transiit, cuius, ut Dionysius censet, erant partes hae: *ἐξήγησις κατὰ τοὺς ἐνυπάρχοντας ποιητικοὺς τρόπους, γλωσσῶν τε ἱστοριῶν πρόχειρος ἀπόδοσις, ἐτυμολογίας εὕρεσις, ἀναλογίας ἐκλογισμός.* Facile magistrum praeter ea animos discipulorum in eas res intendere intellegitur, quae eorum scientiam historiae litterarum, sermonis consuetudinis, philosophiae, artis rhetoricae, historiae, ethices augeant.

Τρόποι.

Tryphon *περὶ τρόπων* sic definit tropum (Walz VIII p. 728; Spengel III p. 191): „*τρόπος δέ ἐστι λόγος κατὰ παρατροπὴν τοῦ κυρίου λεγόμενος κατά τινα δήλωσιν κοσμιωτέραν ἢ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον. τρόποι δέ εἰσι οἱ γενικωτάτην ἐμφαίνοντες στάσιν τέσσαρες καὶ δέκα· μεταφορά, κατάχρησις, ἀλληγορία, αἴνιγμα, μετάληψις, μετωνυμία, συνεκδοχή, ὀνοματοποιΐα, περίφρασις, ἀναστροφή, ὑπερβατόν, πλεονασμός, ἔλλειψις, παραπλήρωμα*“.

Verbis sequentibus troporum explanationem grammaticae esse Tryphon ipse confirmat dicens: „*τούτους δὲ ποιητικοὺς καλοῦσι, ἐπεὶ κατά γε τὸ πλεῖστον ἡ τούτων χρῆσις παρὰ ποιηταις,*

καὶ ὅτι τούτοις οἱ γραμματικοὶ χρῶνται, ἐξηγούμενοι τὰ καιρίως ἢ τροπικῶς τοῖς ποιηταῖς εἰρημένα“.

Tropis quattuordecim enumeratis definitisque iterum dicit: „*τρόποι μὲν οὗτοι τῆς γραμματικῆς*“.

Charisius grammaticus: „tropus est dictio translata a propria significatione ad non propriam similitudinem decoris aut necessitatis aut cultus gratia“ (Keil I p. 272).

Etiam Sextus Empiricus troporum expositionem testatur: „*τούτοις γὰρ ἔξωθεν κατ' ἐπακολούθησιν συνέζευκται τὸ μεταφορικῶς καὶ ἐμφατικῶς καὶ κατὰ τοὺς ἄλλους τρόπους φράζειν*“ (Bekker 194).

Et Quintilianus I 8, 16: „enimvero iam maiore cura doceat tropos omnes, quibus praecipue non poema modo sed etiam oratio ornatur; schemata utraque, id est figuras quaeque *λέξεως* quaeque *διανοίας* vocantur, quorum ego sicut troporum tractatum in eum locum differo, quo mihi de ornatu orationis dicendum erit“.

τρόποι et *σχήματα* in scholiis saepe eadem significant; etiam Quintilianus dicit IX 1, 9: „illud tamen notandum, coire frequenter in easdem sententias et *τρόπον* et figuram“.

Μεταφορά.

Tryphon *π. τ.*: „*μεταφορά ἐστι λέξις μεταφερομένη ἀπὸ τοῦ κυρίου ἐπὶ τὸ μὴ κύριον, ἐμφάσεως ἢ ὁμοιώσεως ἕνεκα ... γίνεται δὲ ἡ μεταφορὰ τετραχῶς· ἀπὸ ἐμψύχων ἐπὶ ἔμψυχα· οἷον ποιμένα λαῶν, ἄμφω γὰρ ἔμψυχα· ἀπὸ ἀψύχων ἐπὶ ἄψυχα· οἷον, σπέρμα πυρός σώζων· ἀπὸ ἐμψύχων ἐπὶ ἄψυχα· οἷον*

ἐν γαίῃ ἵστατο λιλαιομένη χροὸς ἆσαι

καὶ

κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.

ἀπὸ ἀψύχων ἐπὶ ἔμψυζα, οἷον

ἄσβεστος δ' ἀνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσι“.

Charisius: „metaphora est dictio translata a propria significatione ad non propriam similitudinem decoris aut necessitatis aut cultus gratia. haec fit modis quattuor: ab animali ad animale, ab animali ad inanimale, ab inanimali ad animale, ab inanimali ad inanimale.

Scholia Homerica.

Il. I 37 *ἀμφιβέβηκας*] *ὅτι κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν τετραπόδων ὑπερμαχεῖς.*

Il. I 51 *ἐχεπευκές*] . . . *ἀπὸ τῆς πεύκης ἡ μεταφορά.* cf. I 81, 103, 531, II 49, 237, 373, III 1, 183, IV 147, 166, 171, 274, 334, 521, V 21, 113, 299, VI 6, 78, VIII 408, IX 193, 376, X 8, 173, XI 390, 632, XII 180, XIII 317, 420, 745, XVI 100, XVII 228, XVIII 57, XXII 356, XXIII 226, 273, 754, 791.

Il. II 235 Ven. B. *ὦ πέπονες*] *ἡ δὲ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πεπαινομένων καρπῶν.*

Il. II 266 *θαλερὸν δὲ τὸ ἔνικμον, ἀπὸ τῆς τῶν φυτῶν μεταφορᾶς.* cf. II 414, III 442, IV 42, 111, VII 12, VIII 80, 159, 335, IX 193, XI 390, XII 6, XIII 27, 265, 291, 562, XIV 4, 86, 179, 362, 504, XV 185, XVII 737, XVIII 158, 322, XIX 105, 322, XXI 22, 169, 234, 386, XXII 63.

Od. I 152 *ἀναθήματα*]". . . *ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν τοῖς θεοῖς ἀνατιθεμένων.*

Od. I 231 *μεταλλᾷς*] *πολυπραγμονεῖς, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν μετάλλων.* cf. I 238, 241, 267, 378, II 4, 185, 273, III 392, IV 1, 313, 329, 572, 612, V 58, VII 211, VIII 328, IX 43, XII 243, XIII 291, 285, 351, 388, XIV 214, XVI 12, XXIII 174, XXIV 275.

Scholia Hesiodea.

Theog. 16 *ἑλικοβλεφαρόντ' Ἀφροδίτη*] *ἐκ μεταφορᾶς τῶν τῆς ἀμπέλου ἑλίκων.* cf. Theog. 599, 713, 727.

erg. 72 *ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ζωννυμένων.* cf. erg. 96, 109, 299.

Scholia Sophoclea.

Oed. Kol. 10 *ἐκ μεταφορᾶς δὲ βεβήλους καὶ τοὺς ἀμυήτους φασὶ καὶ ἀκαθάρτους.* cf. 691, 1593.

Ant. 114 *τὸ δὲ πτέρυγι μεταφορικῶς ἐπὶ τῶν ὅπλων ἔλαβεν.* cf. 131, 140, 158, 1086, 1165.

Trach. 203 *ὡς ἄελπτον ὄμμ' ἐμοῦ φήμης*] . . . *ἀνασχὸν δὲ ἀναφανέν, ἀνατεῖλαν, ἐκ μεταφορᾶς τοῦ ἡλίου.* cf. 1185.

Ai. 2 *θηρώμενον*] *τὸ θηρώμενον ἐπήνεγκεν καὶ τὰ ἄλλα μεταφορικῶς.* cf. 56, 615, 1328.

Phil. 13 *κἀκχέω τὸ πᾶν*] *ταράξω· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀμελγόντων.* cf. 1111, 1135, 1194.

El. 1074 *πρόδοτος δὲ μόνα σαλεύει*] *κινδυνεύει ἐκ μεταφορᾶς τῶν νηῶν.*

Scholia Theocritea.

id. I 5 *τὸ δὲ καταρρεῖ μεταφορικῶς ἀντὶ τοῦ κατενεχθήσεται.*

id. I 31 *ἡ δὲ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἐμψύχων εἰς ἄψυχον.* cf. II 108, III 12, 42, V 117, VI 28, VII 17, 47, 143, XIII 15.

Scholia Euripidea.

Rhes. 322 *ἡνίκ' ἐξώστης Ἄρης*] *ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀνεμῶν τῶν ἐξωθούντων τὰ σκάφη.* cf. 711.

Troad. 108 *ὦ πολὺς ὄγκος*] *ὄγκον λέγει τὴν πάλαι εὐτυχίαν, μεταφορικῶς.* cf. 182, 303, 570.

Hipp. 237 *ἀνασειράζω*] . . . *ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ταῖς σειραῖς ἀνακρουομένων ἵππων καὶ τοῦ εὐθέος δρόμου παρεκβαλλομένων.* cf. 767, 1114, 1361.

Hec. 29 *φορούμενος*] *ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κυμάτων ὁ πολλοὺς σταδίους τῶν κυμάτων τῇ βίᾳ ἀνύσας.* cf. 78, 403, 465, 553, 754, 768, 1210.

Or. 149 *κάταγε*] *ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν καταγομένων νεῶν εἰς τοὺς λιμένας.* cf. 556, 603, 699.

Phoen. 18 *ἄλοκα*] . . . *μεταφορικῶς δὲ λέγει „αὔλακα μὴ σπεῖρε" ἀπὸ τῆς ἀρουμένης γῆς, μὴ συνέρχου τῇ γυναικί.* cf. 104, 258, 454, 569, 1228, 1389.

Med. 258 *μεθορμίσασθαι*] . . . *ἡ δὲ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν μεθορμιζόντων εἰς τοὺς εὐδιεινοτέρους τόπους.* cf. 278.

Alc. 407 *μονόστολος*] *ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν μονοστελλομένων πλοίων.* cf. 879, 886, 971.

Andr. 200 *ἐφολκίδα*] *ἐκ μεταφορᾶς τοῦ μικροῦ πλοίου τοῦ ἐφελκομένου τῷ μεγάλῳ.* cf. 264, 448, 505.

Scholia Pindarica.

Ol. II 28 *κόμισον*] *ἐπιμελείως ἀξίωσον, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κομῶν, τουτέστι τριχῶν, αἳ ἐπιμελείας ἀξιοῦνται.* cf. II 146, IV 28, VIII 42, IX 59, 148, XI 76, XII 14.

Pyth. I 101 *μεταλάσοντας*] *ἡ δὲ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν τὰ μέταλλα ἐπιζητούντων.* cf. I 173, II 113, III 147, IV 213, 281, IX 58.

Nem. III 61 *ἐγκονητί*] *ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἀθλευόντων.* cf. III 134, IV 101, V 34, 58, VI 97, VII 150.

Isthm. IV 58 *πολλὰ μὲν ἀρτιεπὴς γλῶσσά μοι τοξεύματ' ἔχει*]

τοξεύματα μεταφορικῶς λέγει τοὺς ἐγκωμιαστικοὺς λόγους, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις. cf. V 58.

Grammatici Latini metaphoram nominant translationem. Quint. VIII 6, 4: „incipiamus igitur ab eo, qui cum frequentissimus et tum longe pulcherrimus, translatione dico, quae *μεταφορά* Graece vocatur“.

Donatus et Servius partim latine translatione partim Graece metaphora utuntur.

Donati comm. Terent.

Andr. I 3, 3 et nuptias veluti undam navigio imminentem fecit, quod si quis non undam, scilicet ex adverso venientem, prora exceperit, demersus undis in pessum abit. est ergo *μεταφορά*. cf. II 2, 11, III 1, 22, IV 3, 18, V 4, 30.

Ad. II 2, 12 nescis inescare homines Sannio] *μεταφορά* ab aucupibus qui avibus capiendis offundunt cibum. cf. II 2, 21, II 2, 31, IV 2, 52, V 3, 49, V 6, 10.

Hec. II 1, 40 oppido] valde. translatio a rusticis qui interrogati, quem admodum fruges venirent, respondebant „oppido“, id est quae et sibi et oppido sufficere potuissent. cf. IV 4, 27, 80.

Phorm. I 4, 51 ego in insidiis his ero] tota *μεταφορά* de re militari est. cf. II 2, 32.

Eun. I 1, 9 actum est] de iure translatum, ilicet de iudicio, peristi de supplicio. cf. I 1, 29, II 2, 5, II 3, 63, IV 5, 6, V 5, 22.

Servii comm. Aen.

I 54 ac vinclis et carcere frenat] translatio est per poeticam licentiam facta.

I 63 et premere et laxas sciret dare iussus habenas] permansit in translatione. cf. I 239, 433, II 303, V 396, VI 1, 429, 462, VII 572, 594, XII 284, 693.

Κατάχρησις.

Tryphon *π. τ.*: „*κατάχρησίς ἐστι λέξις μετενηνεγμένη ἀπὸ τοῦ πρώτου κατονομασθέντος κυρίως τε καὶ ἐτύμως ἐφ᾽ ἕτερον ἀκατονόμαστον. διαφέρει δὲ μεταφορὰ καὶ κατάχρησις, ὅτι ἡ μὲν μεταφορὰ ἀπὸ κατονομαζομένου ἐπὶ κατονομαζόμενον λέγεται, ἡ δὲ κατάχρησις ἀπὸ κατονομαζομένου ἐπὶ ἀκατονόμαστον, ὅθεν καὶ κατάχρησις λέγεται*“.

Charis: „catachresis est dictio alienae rei necessario imposita. haec a metaphora differt, quod illa vocabulum habenti largitur, haec quia non habet proprium, alieno utitur“ (Keil I 273).

Sequatur definitio Quintiliani VIII 6, 34: „eo magis necessaria *κατάχρησις*, quam recte dicimus abusionem quae non habentibus nomen suum accommodat, quod in proximo est“.

Scholia quae ad *κατάχρησιν* pertinent.

Il. III 175 *τηλυγέτην*] *καταχρηστικῶς εἶπεν.*

Il. X 258 *ἡ δὲ διπλῆ, ὅτι κυνεὴν μὲν καταχρηστικῶς τὴν ἐκ ταυρείου δέρματος* . . . cf. XIV 226, XVII 492, XVIII 319, 550, XX 224, XXI 455, 485. Ven. B. I 159, IV 3, XIV 429, XVIII 336, XIX 382, XXI 408, XXIII 86, XXIV 319.

Od. II 53 *ἐεδνώσαιτο*] *καὶ κυρίως μὲν ἕδνα ἐστὶ τὰ διδόμενα ὑπὸ τοῦ γαμοῦντος τῇ γαμουμένῃ, νῦν δὲ καταχρηστικῶς κεῖται ἡ λέξις ἀντὶ τοῦ χρήματα ἐπιδοίη.* cf. V 56, 267, XIII 160, XVII 299, XXII 152, XXIV 231, 462.

Hes. Theog. 316 *ἐνήρατο*] *αὐτήν, ἀνεῖλε, καταχρηστικῶς.*

erg. 151 *σφετέρῃσι*] *καταχρηστικῶς, ἀντὶ τοῦ ἑαῖς καὶ ἰδίαις.* cf. 160, 299, 374.

Soph. Trach. 513 *ἀολλεῖς*] *καταχρηστικῶς εἶπεν ἐπὶ δύο τὸ ἀολλεῖς.*

Theocr. id. I 1 *κυρίως δὲ λέγεται ψιθυρίζειν τὸ ἐν τοῖς ὠσί τινα λεπτὸν ἦχον ἠχεῖν . . . καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων.* cf. V 34, VI 7, 30, VIII 49.

Eur. Hipp. 1189 *αὐταῖσι ἀρβύλαισι*] *καταχρηστικῶς τοῖς τόποις ἐν οἷς πατοῦσι οἱ ἡνίοχοι.*

Hec. 117 *στέλλεσθε*] *ἀποπλέετε, κυρίως δὲ ἀποστέλλειν ἐστὶ τὸ διὰ νεὼς ἐκπέμπειν . . . καταχρηστικῶς δὲ ἀποστέλλειν λέγεται καὶ τὸ δι᾽ ἑτέρου τινὸς ἐκπέμπειν.* cf. 1050, 1170.

Or. 735 *τὸ κατασκάπτειν κυρίως ἐπὶ πόλεως, ἐνταῦθα δὲ καταχρηστικῶς εἴρηται.* cf. 1431, 1485, 1570.

Phoen. 74 *ἐπεὶ δ᾽ ἐπὶ ζυγοῖς*] *ζυγὸς κυρίως ἐπὶ τῶν κυβερνητῶν, ἐν ᾧ καθήμενοι τά ἱστία μεταχειρίζονται· καταχρηστικῶς καὶ ἐπὶ ἄλλης ἐξουσίας τοῦτό φασιν.* cf. 328, 675, 1403, 1719.

Med. 1123 *λιποῦσ᾽ ἀπήνην*] *καταχρηστικῶς νῦν τὴν ναῦν ἀπήνην ὠνόμασεν. ἀπήνη γὰρ κυρίως ἡ ἅμαξα.*

Pind. Ol. V 21 *παρ᾽ εὐηράθων σταθμῶν*] *ἐπεράστων οἴκων· νῦν γὰρ καταχρηστικώτερον σταθμῶν τῶν οἴκων.* cf. V 29, VI 4, VII 116, 118, 122, VIII 126.

Pyth. I 9 *ἀενάου πυρός*] *τὸ ἀνέναον κυρίως ἐπὶ τῶν ὑδάτων τίθεται, καταχρηστικῶς δὲ ὁ Πίνδαρος νῦν καὶ ἐπὶ τῷ κεραυνῷ τάττει ἀντὶ τοῦ ἄσβεστον.* cf. IV 253, 263, X 56.

Nem. II 129 *πὰρ μὲν ὑψιμέδοντι Παρνασῷ*] *ὑψιμέδοντι δὲ καταχρηστικῶς, ἀντὶ τοῦ ὑψηλῷ.*

Isthm. I 11 *στεφάνους ἕξ*] *καταχρηστικώτερον ἀπὸ τῶν πλειόνων.* cf. I 79.

Donat. Eun. IV 7, 46 frui autem est vesci, a frumine, quae est summa pars gulae. quare etiam his, quae cibo poculoque non sunt, frui dicitur *καταχρηστικῶς*, ut rebus veneriis et delectatione odoris, visus, auditus.

Serv. Aen. I 260 magnanimum] magnus et parvus quoniam mensurae sunt, ad animum non nisi *καταχρηστικῶς* adhibentur. cf. I 517, VII 164, X 681.

Ἀλληγορία.

Tryphon *π. τ.*; „*ἀλληγορία ἐστὶ λόγος ἕτερον μέν τι κυρίως δηλῶν· ἑτέρου δὲ ἔννοιαν παριστάνων, καθ' ὁμοίωσιν ἐπὶ τὸ πλεῖστον*“.

Charis.: „allegoria est oratio aliud dicens, aliud significans per obscuram similitudinem aut contrario . . .“ (Keil I p. 276).

Quint. VIII 6, 44: „at *ἀλληγορία* quam inversionem interpretantur aut aliud verbis aliud sensu ostendit aut etiam interim contrarium“.

Il. I 153 *ὁ Ὄλυμπος ὄρος τῆς Μακεδονίας, ὑψηλότατον, ἱερὸν καὶ οἰκτητήριον τῶν θεῶν ἀλληγορικῶς δὲ ὁ οὐρανός.* cf. I 611, VIII 19, XIII 358.

Od. I 8 *οἱ κατὰ βοῦς*] . . . *ἀλληγορικῶς δὲ βοῦς Ἡλίου τὰς ἡμέρας νοεῖ.* cf. II 433, IV 445, VI 106, XIII 103.

Hes. Theog. 116 *ἤτοι μὲν πρώτιστα*] *ἐντεῦθεν ἄρχεται ὁ τῶν μουσῶν λόγος, ἤγουν ἀλληγορικῶς ἡ γνῶσις τοῦ ποιητοῦ.*

Erg. 60 *ἀλληγορητέον δὲ καὶ τοῦτο.* cf. 72.

Soph. Oed. Kol. 1211 *ὅστις τοῦ πλέονος μέρους*] *κατάδηλός ἐστι χορὸς ἐν ταὐτῷ ἀναφωνῶν καὶ ἀλληγορῶν περὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀπληστίας.* cf. Ant. 114, 528.

Theocr. id. V 112 *δι' ἀλληγορίας ὁ Κομάτας φησίν, ὅτι* . . . cf. V 114.

Eur. Troad. 516 *τετραβάμονος*] *ἀλληγορικῶς τὸν ἵππον τὸν δούρειον, τέσσαρας βάσεις ἔχοντα.*

Pind. Ol. III 75 *εἰ δ' ἀριστεύει μὲν ὕδωρ*] . . . *ἀλληγορικῶς δὲ βούλεται εἰπεῖν, ὅτι ἐπ' ἄκρον τῆς ἀρετῆς ἐλήλυθεν.* cf. Ol. VI 1, 38, VII 173, XI 13. Nem. III 45, 134, IV 112, 129, V 10, 94, VIII 24, 79. Isthm. I 52, II 58, IV 56, V 106.

Donat. Ad. V 8, 35 suo sibi gladio hunc iugulo] *ἀλληγορία.* cf. Phorm. II 2, 16. Eun. III 1, 26.

Αἴνιγμα.

Definitio Tryphonis: „*αἰνιγμά ἐστι φράσις ἐπιτηδευμένη κακοσχόλως εἰς ἀσάφειαν ἀποκρύπτουσα τὸ νοούμενον· ἢ ἀδύνατόν τι καὶ ἀμήχανον παριστάνουσι· διαφέρει δὲ ἀλληγορίας ὅτι ἡ μὲν ἀμαυροῦται ἢ λέξει ἢ διανοίᾳ*“.

Clarius Charisius dicit (Keil I p. 276): „aenigma est oratio aliud palam ostendens aliud significans per obscuram diversitatem“.

Quint. VIII 6, 62 aenigma allegoriam quae est obscurior, dicit.

Il. II 346 *ἕνα καὶ δύο*] *εὐφυέστερον αἰνίττεται Ἀχιλλέα καὶ Πάτροκλον.* cf. VIII 25, XV 21 Ven. B.

Od. V 41 *τά μιν φέρον*] . . . *τοῦτο γὰρ αἰνίττεται τὸ καὶ ἐφ' ὑγρὴν καὶ ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν.* cf. VIII 248, 323, X 459, XI 437, XVI 106, XVII 468.

Soph. Ant. 499 *τῶν σῶν λόγων*] *διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Πολυνείκους αἰνίττεται.* cf. Ai. 690, 691, 1150. Phil. 1441.

Eur. Troad. 214 *τὰν Πηνειοῦ σεμναὶ χώραν*] . . . *αἰνίττεται δὲ τὸν Νεοπτόλεμον.* cf. Tr. 268. Hipp. 337, 1420. Or. 18, 81, 772. Med. 1025, 1132. Alc. 1026, 1100. Andr. 444.

Pind. Ol. II 158 *Ἄκραντα γαρύετον*] *εἰ δέ πως πρὸς Βακχυλίδην καὶ Σιμωνίδην αἰνίττεται, καλῶς ἄρα ἐξείληπται τὸ γαρύετον δυικῶς.* cf. Ol. IX 74, X 152. Pyth. I 98, II 131, III 195, V 12. Isthm. IV 63.

Μετάληψις.

Tryphon. *π. τ.*: „*μετάληψίς ἐστι λέξις ἐκ συνωνυμίας τὸ ὁμώνυμον δηλοῦσα, οἷον· ἔνθεν δ' αὖ νήσοισι ἐπιπροέηκε θοῇσι. τὸ γὰρ θοὸν καὶ ὀξὺ συνωνυμεῖ· τὰς γὰρ καλουμένας ὀνομαστικῶς ὀξείας νήσους διὰ τὸ σχῆμα μεταληπτικῶς θοὰς, ἐκάλεσεν*“.

Charis.: „metalepsis est dictio per gradus homonymiae ad propriam significationem descendens . . .“ (Keil I p. 273).

Quint. VIII 6, 37: „superest ex his, quae aliter significant, *μετάλεψις*, id est transsumptio, quae ex alio tropo in alium velut viam praestat“.

Il. II 851 Ven. B. *λάσιον] μεταληπτικῶς τὸ σύνετον.* cf. XIV 78.

Od. XV 299 *θοῇσι] μεταληπτικὸν ἐκ τοῦ κατὰ κίνησιν ὀξέος ἐπὶ τὸ κατὰ σχῆμα.*

Hes. erg. 46 *ἡ γλαυκῶπις λέγεται μεταληπτικῶς.*

Soph. Oed. Kol. 472 *εὔχειρος] εὐπαλάμου κατὰ τὴν μετάληψιν.*

Pind. Ol. III 42 *τούτων ἔδοξε] . . . τὸ δὲ ὑπακούειν μεταληπτικῶς εἶπεν ἀντὶ τοῦ αἰσθάνεσθαι, διὰ τὴν καῦσιν τοῦ ἡλίου.* cf. Ol. IX 34, Nem. IV 79.

Donat. Andr. III 2, 22 quasi tu dicas factum consilio meo] figura *μετάλεψις* a posterioribus ad priora. cf. Andr. III 3, 1. Eun. IV 7, 18.

Μετωνυμία.

Hic tropus raro scholiis invenitur. Plerumque nomen *μετωνυμία* non additur, sed ex verbis scholiastae concludendum est.

Tryphon. *π. τ.*: „*μετωνυμία ἐστι λέξις ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου τὸ συνώνυμον δηλοῦσα· οἷον σπλάγχνα δ᾽ ἄρ ἀμπείραντες, ὑπείρεχον Ἡφαίστοιο. Ἥφαιστος γὰρ ὁ εὑρὼν τὸ πῦρ· καὶ ὅταν τὸν πυρὸν Δήμητραν εἴπωμεν· ἢ ἀπὸ τῶν εὑρόντων τὰ εὑρήματα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ εὑρήματος τὸν εὑρόντα, οἷον οἶνος μ᾽ ἔπεισε, δαιμόνων ὑπέρτατος*“.

Paucis verbis Charisius definit: „metonymia est dictio ab aliis significationibus ad aliam proximitatem translata“ (Keil I p. 273).

Apertius dicit Quintilianus VIII 6, 23: „nec procul ab hoc genere discedit *μετωνυμία*, quae est nominis pro nomine positio. Cuius vis est pro eo, quod dicitur, causam, propter quam dicitur, ponere, sed ut ait Cicero, *ὑπαλλαγήν* rhetores dicunt. Haec inventas ab inventore et subiectas res ab obtinentibus significat“.

Scholia in quibus verba *μετωνυμία* et *μετωνυμικῶς* inveniuntur, haec sunt:

Il. XX 69 *ἄντα δ᾽ Ἐνυαλίοιο] . . . ὁ δὲ τρόπος μετωνυμία ὡς ἀπὸ τῆς Ἐνυοῦς τῆς πολεμικῆς δαίμονος.* cf. I 222. Ven. B. I 434, II 827, XIX 119.

Donat. Eun. IV 5, 6 vide tres *μετωνυμίας*: Cererem, Liberum, Venerem.

Serv. Aen. I 1 arma] . . . per arma autem bellum significat. et est tropus metonymia.

In scholiis sequentibus *μετωνυμία* universe significatur.

Il. VI 428 *βάλ᾽ Ἄρτεμις] αἰφνιδίως ἐτελεύτησε, τοὺς γὰρ αἰφνιδίως θανάτους ἀναφέρουσι εἰς Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν.*

Il. XIII 569 *Ἄρης] ὁ πόλεμος κυρίως.*

Il. XXIV 758 *ὅν τ᾽ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων] ἀντὶ τοῦ ὃν συνέβη αἰφνιδίῳ καὶ ὀξεῖ θανάτῳ τελευτῆσαι.*

Συνεκδοχή.

Tryphon. *π. τ.*: „*συνεκδοχή ἐστι φράσις οὐ κατὰ τὸ πλῆρες ἐξενηνεγμένη, προςδεομένη δὲ τινος ἔξωθεν ἀκολουθίας· τῶν δὲ συνεκδοχῶν εἰσι διαφοραὶ πλείους· αἱ μὲν γὰρ ἀπὸ μέρους τὸ ὅλον δηλοῦσιν, ὡς ἀργυρόπεζα Θέτις καὶ λευκώλενος Ἥρη. ἢ ἀπὸ τοῦ ὅλου τὸ μέρος· οἷον χάλκεον ἔγχος· οὐ γὰρ ὅλον, ἀλλὰ μέρος· καὶ βοὰς αὔας, τὰς βύρσας. ἢ ἀπὸ τῆς ὕλης τὸ αὐτοτέλεσμα, οἷον*

χρυσὸν δ᾽ αὐτὸς ἔθυνε περὶ χροΐ

ἀντὶ τοῦ χρυσηέν πανοπλίαν· ἢ ἀπὸ τοῦ προηγουμένου τὸ ἀκόλουθον· οἷον

πολλὰς δ᾽ ἰφθίμους ψυχάς

ἢ ἀπὸ τοῦ ἀκολούθου τὸ προηγούμενον· οἷον

ἑζόμενοι λεύκαινον ὕδωρ ξεστῇς ἐλάτῃσιν“.

Brevius Charisius exponit (Keil I p. 274): „synecdoche est dictio plus minusve pronuntians magis quam significans. modo enim toto dicto pars intellegitur, modo parte nominata totum accipitur“.

Quint. VIII 6, 19: „quod paene etiam magis de synecdoche dicam. Nam translatio permovendis animis plerumque et in signandis rebus ac sub oculos subiciendis reperta est. Haec variare sermonem potest, ut ex uno plures intellegamus, parte totum, specie genus, praecedentibus sequentia vel omnia haec contra; liberior poetis quam oratoribus“.

Il. I 477 *ῥοδοδάκτυλος] ἀπὸ τοῦ σχήματος τῶν τῆς χειρὸς δακτύλων παρίστησιν, τὸ τῶν ἀκτίνων σχῆμα, συνεκδοχικῶς ἀπὸ*

μέρους τὸ ὅλον. cf. II 258, VI 28, 291, VII 238, XI 15, XXIII 104. Ven. B. I 477, IV 324, XVIII 14, XXII 3, 495.

Od. I 277 *οἱ δὲ γάμον] συνεκδοχικῶς, οἱ περὶ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα Ἀστεροδίαν.* cf. II 402, III 486, VI 40, VII 107, IX 373, 469.

Hes. Theog. 565 *ἐν κοίλῳ νάρθηκι] . . . ἔστι δὲ συνεκδοχὴ ὁ τρόπος.*

Soph. Ai. 17 *κώδωνος] κώδων καλεῖται τὸ πλατὺ τῆς σάλπιγγος· ἀπὸ μέρους δὲ τὴν σάλπιγγά φησιν.* cf. Ai. 1139. El. 711.

Theocr. id. VII 5 *τὸ δὲ „εὖ γ᾽ ἐνερεισάμενος“ συνεκδοχικόν. παντὶ τῷ σώματι τῇ πέτρᾳ ἐνερειδόμενος ὅθεν χεῖται.* cf. VII 82.

Eur. Hec. 22 *ἑστία] ἑστία λέγεται ἡ ὅλη κατοικία, ἀπὸ μέρους τὸ πᾶν.* cf. 39, 363, 451, 648, 1008.

Or. 241 *ὥρμισται] ἀπὸ μέρους τὸ πᾶν. μέρος γὰρ τῶν νεῶν τὰ σέλματα.* cf. 311, 926, 1016.

Phoen. 126 *Λερναῖα] ἀπὸ μέρους τὸ Ἄργος· Λέρνη γὰρ κρήνη καὶ πόλις τοῦ Ἄργους.* cf. 306, 415, 448, 613, 1026, 1384, 1536.

Med. 4 *τμηθεῖσα πεύκη] συνεκδοχή, ἀπὸ μέρους τὸ πᾶν.*

Pind. Ol. V 41 *τιμῶν τ᾽ Ἀλφεόν] . . . ἀπὸ μέρους τὴν Ἦλιν λέγει διὰ τὸ ἀγῶνα.* cf. Ol. XII 25. Pyth. I 15. Nem. IX 67. Isthm. VII 95.

Donat. Andr. II 2, 34 ridiculum caput] pro toto homine. nemo enim ore contempto ex aliis membris velit significare. et est *συνεκδοχὴ τρόπος.*

Serv. Aen. I 115 ingens pontus] magna pars ponti. et est tropus synecdoche. cf. I 399, II 225, III 468, VII 185.

Ονοματοποιΐα.

Tryphon. *π. τ.*: *„ὀνοματοποΐα ἐστὶ λέξις κατὰ παραγωγὴν τοῦ καθωμιλημένου ἐξενηνεγμένη. λέγεται δὲ ὀνοματοποιΐα ἑπταχῶς· κατὰ ἐτυμολογίαν, κατὰ ἀναλογίαν, κατὰ παρονομασίαν, κατὰ σύνθεσιν, κατὰ ἐναλλαγήν, κατὰ διαίρεσιν, κατὰ πεποιημένον κ. τ. λ.*

Grammatici plerumque *πεποιημένον*, quod est ultima definitionis Tryphonis pars solum tropum *ὀνοματοποιΐαν* ducunt, cf. Charis. (Keil I p. 274): „onomatopoeia est dictio ad imitandum sonum vocis confusae ficta, ut cum dicimus hinnire equos, balare oves, stridere valvas et cetera his similia“.

Etiam Quintilianus Charisium ex parte sequitur definiens sic VIII 6, 31: „*ὀνοματοποιΐα* quidem, id est fictio nominis, Graecis inter maximas habita virtutes, nobis vix permittitur. Et sunt plurima ita posita ab aliis, qui sermonem primi fecerunt aptantes affectibus vocem. Nam mugitus et sibilus et murmur inde venerunt“.

Sed *πεποιημένα* dissentiens a Tryphone tractat; nam ibidem dicit: „vix illa, quae *πεποιημένα* vocant, quae ex vocibus in usum receptis quocumque modo declinantur, nobis permittimus, qualia sunt Sullaturit et proscripturit, atque laureati postes pro illo lauro coronati, ex eadem fictione sunt“.

Il. I 34 *πολυφλοίσβοιο] ὀνοματοποιΐα.*

Il. II 212 *Θερσίτης] ὠνοματοπεποίηται τὸ ὄνομα παρὰ τὸ θέρσος Αἰολικόν.*

Il. XIV 25 *λάκε] ὠνοματοπεποίηται, ὅθεν καὶ ἡ λακίς.* cf. XVI 161, XXIII 688; Ven. B. IV 124, IX 194, XIII 181, XVII 264, XIX 13, XXIII 396.

Od. IX 394 *σίζ᾽] καὶ τοῦτο ὠνοματοπεποίηται ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸ λίπος γινομένου σισιλισμοῦ, ὅ ἐστι συνεχείας.* cf. X 20.

Theocr. id. I 1 *ψιθύρισμα, τὸ μινύρισμα. ὠνοματοπεποίηται δὲ ἡ λέξις παρὰ τὴν τοῦ ἦχου ἰδιότητα, κατὰ μίμησιν τῆς φωνῆς.* cf. II 107, V 141, 147, VI 12.

Donat. Hec. IV 1, 2 nam audivisse vocem pueri] et est *ὀνοματοποιΐα*, nam vox ipsa sic est, ut quasi vagitus saepius sonat. cf. Andr. III 4, 18.

Περίφρασις.

Tryphon *π. τ.*: *„περίφρασίς ἐστι φράσις πλείοσι λέξεσι παριστάνουσα μετ᾽ αὐξήσεως τὸ ὑποκείμενον πρᾶγμα· οἷον Ποσειδάωνος σθένος, ἀντὶ τοῦ Ποσειδῶνος· καὶ βίη Ἡρακλείη, καὶ Πριάμοιο βίη, καὶ μένος Ἀτρείδαο καὶ ἴς Τηλεμάχοιο, καὶ Πατροκλῆος λάσιον κῆρ.“*

Paucissimis verbis Charisius definit (Keil I p. 274): „periphrasis est oratio longa cum cultu.“

Quint. VII 6, 59: „pluribus autem verbis cum id quod uno aut paucioribus certe dici potest, explicatur, *περίφρασιν* vocant, circuitum quendam eloquendi, qui non nunquam necessitatem habet, quotiens dictu deformia operit . . . Quid enim significari

brevius potest et cum ornatu latius ostenditur, *περίφρασις* est, cui nomen latine datum est non sane aptum orationis virtuti circumlocutio.“

Il. IV 350 *ἕρκος ὀδόντων*] *ἕρκος γάρ φησι τὸ περίφραγμα τῶν ὀδόντων, τὰ χείλη περιφραστικῶς.*

Il. IV 386 *βίης Ἐτεοκληείης*] *περιφραστικῶς τοῦ Ἐτεοκλέους.* cf. V 189, 267, VII 210, VIII 1, 182, IX 583, XI 375, 631, XVIII 486, XXI 1; Ven. B. I 416, VIII 1, IX 1, XIII 425.

Od. II 355 *ἀλφίτου*] *ἄλφιτον λέγεται τὸ παχὺ ἄλευρον παρὰ τὸ ἀλφαίνειν· ἡ πρῶτον εὑρεθεῖσα τροφή· κατὰ περίφρασιν τοῦ ἀλφίτου ἐπικατασσομένου τῆς κριθῆς.* cf. III 472, VII 50, X 81, XV 348, XX 74.

Hes. Erg. 327 *γήραος οὐδῷ*] *τῇ φιλίᾳ, τῷ γήρει, περιφραστικῶς.* cf. 481, 746, 784.

Soph. Ant. 1 *ὦ κοινὸν αὐτάδελφον*] *περιφραστικῶς, ἀδελφὴ Ἰσμήνη.* cf. 103.

Trach. 527 *ἀμφινίκητον ὄμμα νύμφας*] *ἀντὶ τοῦ περιμάχητος νύμφη, περιφραστικῶς.* cf. 514, 615, 849, 858, 885, 995, 1181.

Ai. 53 *σύμμικτά τε βουκόλων φρουρήματα*] *περιφραστικῶς σύμμικτα βουκόλια.* cf. 140.

Theocr. id. I 69 *οὐδὲ τὴν σκοπιὰν τῆς Αἴτνης*] *περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ ὑψηλὴν Αἴτνην.*

Eur. Hipp. 138 *δέμας ἁγνὸν ἴσχειν*] *περιφραστικῶς τὸ στόμα, ἤγουν μὴ ἐσθίειν.* cf. 337, 881.

Hec. 102 *Τροίας πεδίων*] *ἀντὶ τοῦ Τροίας περιφραστικῶς.* cf. 526, 539, 701, 724, 744.

Or. 107 *τί δ᾽οὐχὶ θυγατρός*] *διὰ τί οὐ πέμπεις τὸ δέμας τῆς Ἑρμιόνης, περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ τὴν Ἑρμιόνην.* cf. 237, 270, 995, 997, 1315.

Phoen. 56 *κλεινήν τε Πολυνείκους βίαν*] *δύναμιν, οἷον περιφραστικῶς τὸν Πολυνείκην.* cf. 198, 308, 370, 543, 699, 804, 1063, 1167, 1173, 1190, 1242, 1321, 1357, 1391, 1507.

Med. 1 *Ἀργοῦς σκάφος*] *περιφραστικῶς ἡ Ἀργώ.* cf. 226, 425, 524, 1264.

Pind. Ol. I 18 *σκᾶπτον ἐν πολυμάλῳ Σικελίᾳ*] *φησὶ τὴν βασίλειαν. περιφραστικὸς δὲ ὁ λόγος.* cf. I 169, IV 20, VII 22, 61, XI 46, 110.

Pyth. III 42 *ἔσχε τοιαύταν*] *τοιαύτην, φησὶν ἔσχεν ἄτην καὶ βλάβην τὸ λῆμα τῆς Κορωνίδος, περιφραστικῶς ἡ Κορωνίς.* cf. IV 354, VIII 111, IX 218.

Nem. I 10 *ζεῦξαι μέλος*] *συνθεῖναι ἐγκωμιαστικὸν μέλος. ἔστι δὲ τὸ σχῆμα περίφρασις.* cf. VIII 82.

Donat. Ad. II 3, 4 id virtus quin superest tua] bona *περίφρασις* virtus tua potius quam tu.

Serv. Aen. I 65 divum pater atque hominum rex] periphrasis est, id est circumlocutio. cf. I 244, 297, 310, III 134, 191, 448, 573 IV 6, V 695, VI 405, VII 120, XI 786, XII 515.

Ἀναστροφή.

Tryphon *π. τ.*: „*ἀναστροφή ἐστι λέξις, ἣ ἐχρῆν προηγεῖσθαι, δευτέραν ἔχουσα τάξιν. γίνεται δὲ ἤτοι ὀνόματος ἢ προθέσεως ἢ ἐπιῤῥήματος μετακίνησις ‥ κ. τ. λ.*“

Neque Quintilianus neque Charisius *ἀναστροφῆς* definitionem afferunt.

Il. II 699 *ἔχεν κάτα*] *εἰ συντάσσεται τῷ ἔχεν, δῆλον ὅτι καὶ ἀναστρέφεται.* cf. V 739, VII 425, XV 142, 665, XVIII 7, XIX 10, XX 188, 221, XXIV 400; Ven. B. II 699, 839, V 739, XIV 7, XX 188, XXIV 400.

Od. III 313 *ἄπο τῆλ᾽ ἀλάλησο*] *ἀναστρεπτέον τὴν πρόθεσιν.* cf. V 16, 106, 196, 364, VII 104, 152, XIV 65, XV 10, 58, 324, 333, 409, XVI 47, 234.

In scholiis Hesiodeis, Sophocleis, Theocriteis, Euripideis, Pindaricis specimen *ἀναστροφῆς* non commemoratur.

Terent. Andr. I 1, 144 i prae] figura *ἀναστροφή*, quod nos praei dicimus. cf. Andr. I 3, 6; Hec. IV 4, 8; Eun. I 2, 59.

Ὑπέρβατον.

Tryphon *π. τ.*: „*ὑπέρβατόν ἐστι λέξις μετακεκινημένη ἀπὸ τῆς ἰδίας τάξεως· γίνεται δέ ὑπέρβατον ἐν εἴδεσι δυσίν· ἢ γὰρ ἐν λόγῳ ἢ ἐν λέξει· . . . διαφέρει δὲ τῆς ἀναστροφῆς, ὅτι ἡ μὲν τὰ τελευταῖα τοῖς πρώτοις συνάπτει· τὸ δὲ τὰ τελευταῖα ἐπὶ τὰ πρῶτα ἀνάγει.*“

Charis: „hyperbaton est dictio diducta verbis non suo loco positis“ (Keil I p. 275).

Quint. VIII 6, 32 sq. verbi transgressionem hyperbaton dicit.

Scholia ad *ὑπέρβατον* pertinentia.

Il. I 169 *Φθιήνδ] ὁ νοῦς, ὑπέρβατον.*

Il. I 325 *τὸ οἱ καὶ ῥίγιον ἔσται] δύναται ὑπερβατὸν εἶναι· καὶ τοῦτο αὐτῷ ῥίγιον ἔσται.* cf. II 278, XI 421, XV 1, XVI 105, XVIII 1; Ven. B. I 11, VIII 47, XIV 283, XXII 136, 354.

Od. III 108 *κατέκταθεν ὅσσοι ἄριστοι] ὑπέρβατον.* cf. III 146, IX 468.

Hes. Theog. 62 *τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης] ὑπέρβατόν ἐστι, τὰς ἐν Πιερίῃ τέκε τυτθὸν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου.* cf. 918; Erg. 717.

Soph. Oed. Kol. 133 *τὰ δὲ νῦν τινα] ὑπερβατόν. τινὰ δὲ τὰ νῦν* cf. 380, 1587; El. 1013.

Eur. Hipp. 1128 *ὅθι κυνῶν ὠκυπόδων ἐπέβας μέτα] ὑπερβατόν, ὅθι μετὰ κυνῶν ὠκυπόδων* · · · ·. cf. Hec. 1172.

Pind. Ol. I 68 *ποτὶ δῶμα Διός] καθ' ὑπερβατὸν νοεῖσθω* · · · ·. *καὶ ἔστι τὸ ὑπερβατόν· Διὸς δῶμα* · · · ·. cf. Ol. III 19, XI 74; Pyth. I 84, IX 156; Nem. II 9, VI 17, VII 110, IX 102; Isthm. VII 75.

Donat. Eun. IV 7, 15 sane quod tibi nunc vir videatur hic] figurata locutio est et praeterea *ὑπερβάτῳ* intermixta, nam hic ordo est: sane hic nebulo est, ne metuas.

Serv. Aen. III 662 tetigit fluctus et ad aequora venit] hyperbaton in sensu, ut progressi subeunt loco fluviumque relinquunt. cf. VII 346, XII 161.

Πλεονασμός.

Tryphon *π. τ.*: „*πλεονασμός ἐστι λέξις ἢ καθάπαξ ἢ μέρεσι τισὶ πλεονάζουσα· εἴδη δέ εἰσι τοῦ πλεονασμοῦ τρία· παράγωγον, ἔκτασις, παραπλήρωμα· παράγωγον μὲν οὖν ἐστι λέξις ἐν αὐτῇ τὸ πλεονάζον ἔχουσα* · · · *ἔκτασις δὲ ἐστι λέξις ἐκτεινομένη παρὰ τὸ σύνηθες* · · · *παραπλήρωμα δέ ἐστι λέξις ἐκ περισσοῦ παραλαμβανομένη* · · ·."

Ex tribus partibus *πλεονασμοῦ* raro *παράγωγον, παραπλήρωμα* saepissime invenitur. Charisius *παραπλήρωμα* Tryphonis pleonasmum vocat: „pleonasmus est sententia verbo plus quam necesse est abundans: ut „sic ore locuta est", cum sufficeret dici: „sic locuta est" (Keil I p. 271).

Unum exemplum *πιεονασμοῦ κατὰ παράρωγον*, sed nominatum *κατάχρησις* in scholiis invenitur.

H. IV 3 Ven. B. *ἐῳνοχόει] καταχρηστικῶς οὖν τὸ ἐῳνοχόουν ἐπι τοῦ νέκταρος ὡς τὸ βωμὸν οἰκοδομεῖν καὶ ἵππους βουκολέειν.*

Universe *πλεονασμὸς κατὰ παράγωγον* significatur.

Il. XXI 544 *ὑψίπυλον Τροίην] ὁμωνύμως τῇ χώρᾳ τὴν Ἴλιον εἴρηκεν. οὐ γάρ ἐστι ἡ χώρα πύλας ἔχουσα.*

Eur. Hec. 128 *στεφανοῦν] ἀπὸ τοῦ πλεονάζοντος τοῦτο λέγεται, ὥσπερ τὸ καταλιθοῦν τοῖς μήλοις.*

Scholia ad *παραπλήρωμα* pertinentia.

Il. I 39 *ἐπὶ νηὸν ἔρεψα] ὅτι παρέλκει ἡ ἐπί.*

Il. I 41 *ἢ δ' αἰγῶν] ὅτι περιττὸς ὁ δέ συνήθως αὐτῷ.* cf. I 93, 137, 194, II 123, 229, 493, 802, 820, IV 384, 539, V 22, 178, 212, 261, VI 19, 135, 218, VII 41, 331, 335, VIII 19, IX 426, 452, 516, X 120, XI 406, 486, 704, XIV 54, 143, XV 49, XVI 591, XVII 368, XX 48, 311, XXII 29, 49, 110, XXIII 882, XXIV 42.

Il. I 66 Ven. B. *αἴ κέν πως] περρισσὸς ὁ κεν.*

Il. IV 539 *οὐκέτι] πλεονάζει τὸ ἔτι.* cf. VI 19, XIV 18, 33, XV 180, 274, 297, 426, XVI 263, XVII 101, 368, XVIII 117, 357, 513, 519, XXI 48, 101, 185, XXII 49. XXIII 463, XXIV 15, 18, 411, 485.

Od. II 6 *αἶψα δέ] ὁ δέ ποτε μὲν παραπληρωματικός.*

Od. II 63 *οὐ γὰρ ἔτ' ἀνσχετά] εὔθετα, καὶ πλεονάζει ἡ ἀνά στέρησις, ἵν' ᾖ σχετά.* cf. II 182, III 195, IV 29, 204, 295, 386, 672, 736, V 40, 244, 477, VII 85, VIII 154, XI 453, XII 157, XIII 242, XIV 87, XV 214, XVI 10, XVII 369, XIX 160, XX 60.

Hes. Erg. 185 *οὔτε θεῶν ὄπιν] ὁ τε σύνδεσμος πλεονάζει.* cf. 246.

Soph. Oed. Kol. *ἀλλ' ἐπεὶ] . . . πλεονάζει ὁ ἀλλά.* cf. 367, 408.

Ant. 4 *οὔτ' ἄτης ἄτερ] περισσόν δέ ἐστι καὶ τὸ ἕτερον οὐ, ὥστε ὥσπερ ἀφόφασιν εἶναι.* cf. 376, 578, 1106.

Trach. 257 *πλεονάζει τὸ ἔτι.* cf. 434, 1272.

Phil. 851 *ἐξιδοῦ ὅτι πράξεις] θεώρησον, βλέψον· πλεονάζει γὰρ ἡ ἐξ.* cf. 1219.

El. 42 *οὐ γάρ σε μή] τὸ Ἀττικῶς πλεονάζει.* cf. 1372.

Theocr. id. I 147 *πλῆρες] ἤγουν μέλιτος κηρίου. περισσὸν δὲ ἐνταῦθα τό τοι.* cf. IV 54, V 72, VII 3, XIII 8.

Eur. Hipp. 1380 *προγεννητόρων] . . . ὁ δέ ποτέ παρέλκει.*

Hec. 1244 *οὔτ' οὖν] τὸ οὖν παρέλκον.*

Or. 57 *εἰσιδών] περισσὴ ἡ εἰς.* cf. 98, 118, 367, 609, 625, 1168.

Phoen. 160 *πλησίον*] *περισσὸν τὸ πλησίον· τὸ γὰρ παρίσταται τὸ πλησίον ἵσταται δηλοῖ.* cf. 361, 790, 1526.

Med. 1085 *ἀλλὰ γάρ ἐστι μοῦσα καὶ ἡμῖν*] *πλεονάζει ὁ ἀλλά.*

Alc. 713 *καὶ μὴν Διός γε*] *ὁ γὰρ μὴν καὶ ἂν παρέλκει.*

Pind. Ol. III 67 *ἐμὲ δ' ὦν πα*] *ἀμφότεροι οἱ σύνδεσμοι παραπληρωματικοί, καὶ ἐν τῷ Θήρωνί τε ἐλθεῖν, ὁ τε.* cf. Ol. IV 3, 14, VII 4. Pyth. III 66. Isthm. VI 27.

Donat. Andr. I 1, 2 adesdum] *παρέλκον*, ut ehodum ad me. cf. I 1, 43, I 2, 13, 30, 34, III 3, 40, III 4, 12, V 1, 4, V 6, 3.

Ad. I 2, 41 resarcietur] re abundat. cf. III 2, 8, IV 1, 6, 12, IV 2, 1, 5, V 3, 14, V 5, 6.

Hec. II 2, 8 eia vero] *παρέλκον.* cf. IV 1, 9, IV 4, 4.

Phorm. I 4, 50 fiet sedulo] *παρέλκον* sedulo, nam suffecerat fiet. cf. II 1, 12.

Eun. I 2, 70 id amabo adiuta me, quod id fiat facilius] *παρέλκον*: bis id posuit. cf. II 3, 65, IV 4, 27.

Serv. Aen. I 207 vosmet] met *παρέλκον* est: sciendum autem est has particulas met piam te, ut egomet quispiam tute et similia ornatus causa poni. cf. I 208, 614, 658, II 524, IV 359, XI 535.

Ἔλλειψις.

Tryphon. *π. τ.*: *ἔλλειψίς ἐστι λέξις οὐ κατὰ τὸ πλῆρες ἐξενηνεγμένη· γίνεται δὲ κατ' ἀρχὴν, κατὰ μέσον, κατὰ τέλος· οἷον ἀφαίρεσις, συγκοπή, καὶ ἀποκοπή. κατ' ἀρχὴν μὲν, οἷον λείβειν, εἴβειν, κατὰ μέσον, οἷον μονώνυχας μώνυχας, κατὰ δὲ τὸ τέλος, δῶμα δῶ.*

Charisius et Quintilianus *ἔλλειψιν* non definiunt.

Il. I 120 *ὅ μοι*] *ἀποκοπὴ τοῦ ὅτι μοι.*

Il. II 129 *πλέας*] *τὸ πλέας ἀπὸ τοῦ πλέονας συγκέκοπται.* cf. III 44, IV 109, VI 205, VII 75, IX 171, X 335, XI 263, 641, XV 128, XVI 392; Ven. B. I 13, 314, II 269, 662, XIII 307, XIV 199, XVII 197, XIX 172.

Od. V 299 *δειλός*] *δυστυχής, κατὰ συγκοπὴν τοῦ δείλαιος.* cf. VI 249, XIV 176, XVII 51.

Hes. Theog. 650 *ἐν δαΐ λυγρῇ*] . . , *ἔστι δὲ ἀποκοπὴ τοῦ δι· δαΐδι γὰρ ἦν.* cf. 933.

Theocr. id. III 11 *ἐκέλευ*] *ἐκέλευσας ἦν, καὶ κατὰ ἀποκοπὴν Δωρικῶς ἐκέλευ.* cf. XV 143.

Eur. Hec. 740 *δύρῃ*] *κατὰ ἀφαίρεσιν τοῦ ο· ὀδύρῃ γάρ ἐστιν.* cf. 994.

Or. 1404 *σιγᾷ δόλως*] *σίγα ἀντὶ τοῦ ἐσίγα κατὰ ἀφαίρεσιν τοῦ ε ἢ σιγᾷ. τουτέστι τῇ σιγῇ, οἷον μετὰ σιωπῆς δόλιον.*

Donat. Andr. III 3, 40 si ita istuc animum induxisti] legitur et „animum induxisti“ et „animum induxti“, sed illud plenum est, hoc metaplasmum *συγκοπήν* diminuitur.

Ad. IV 5, 55 numquid circumspexti] *συγκοπὴ μεταπλασμός* pro circumspexisti.

Phorm. IV 3, 5 volup est] hoc volup nomen est, ut hoc facul; sic enim per *ἀποκοπήν* veteres loquebantur.

Eun. II 3, 31 qua ratione amisti] figura *συγκοπή* pro amisisti. cf. III 5, 33, V 1, 15.

Serv. Aen. I 26 alta mente repostum] secreta, recondita. repostum autem syncope est; unam enim de medio syllabam tulit. cf. I 59, 203, 249, 665, II 661, V 21 XI 118, XII 285.

Praeter hos tropos, quos grammatici in scholis imprimis tractabant, Tryphon copiam troporum minoris momenti affert, quorum maxima pars in scholiis occasione data commemoratur.

Ὑπερβολή.

Tryphon *π. τ.*: „*ὑπερβολή ἐστι φράσις ὑπεραίρουσα τὴν ἀλήθειαν αὐξήσεως ἢ μειώσεως χάριν κ. τ. λ.*“

Charis: „hyperbole est dictio fidem excedens augendi minuendive gratia“ (Keil I p. 275).

Quint. VIII 6, 68 hyperbolen decentem veri superiectionem dicit.

Il. I 90 *οὐδ' ἢ Ἀγαμέμνονα*] *ὁ τρόπος ὑπερβολή.*

Il. IX 238 *τῇ δὲ ὑπερβολῇ τὸ μέγεθος τῆς ὑπερηφανίας αὐτοῦ ἐδήλωσεν.* cf. X 437, XI 227, XVI 203, XXII 351; Ven. B. VII 451, IX 389, X 186, XII 171, XV 96, XX 227, XXI 55, XXII 213, 467, XXIII 158.

Od. III 228 *οὐδ' εἰ θεοὶ ὥς ἐθέλοιεν*] *ὑπερβολικῶς· τοῦτο εἴρηκεν ἐν ἤθει.* cf. III 321, VIII 173, XII 88.

Hes. Theog. 675 *πέτρας ἠλιβάτους*] *ἤγουν μεγάλας καθ' ὑπερβολήν.* cf. 779; Erg. 177.

Soph. Ant. 15 *ἐπεὶ δὲ φροῦδος*] *τὸ δὲ φροῦδος καθ' ὑπερβολὴν εἴρηται.* cf. Ai. 845, 917 Phil. 1084.

El. 488 *ἥξει καὶ πολύπους*] *τὸ πολύπους ἐν ὑπερβολῇ ἔθηκεν.*

Theocr. id. IV 39 *ὅσον*] . . . *φησὶ δὲ ὑπερβολικῶς, ὅσον αἱ αἶγες φίλαι μοι, τοσοῦτοι* . . . cf. V 10.

Eur. Hipp. 211 *οὐκ οἶδ' ἐλέγχουσα*] *ὑπερβολὴν σπουδῆς ἐνέφηνε τὸ ἐλέγχουσα* . . .

Hec. 713 *ἄρρητα*] *οὐ δυνάμενα ῥηθῆναι· ὑπερβολικῶς δὲ λέγεται.*

Or. 390 *τὸ σῶμα φροῦδον*] *ἐστὶ δηλονότι, ἀντὶ τοῦ ἠφάνισται, ὑπερβολικῶς.*

Phoen. 110 *ἀστράπτει*] *τῇ ὑπερβολῇ κατάπληξιν ἐμφαίνει, ὅλον λέγων ἀστράπτειν τὸ πεδίον* . . . cf. 372, 809.

Pind. Ol. XII 159 *ἅ τ' Εὔβοια*] *ὑπερβολικῶς δὲ εἶπεν.*

Donat. Andr. I 1, 65 et magnum exemplum continentiae] *ὑπερβολή* laudis: Pamphilus exemplum continentiae. cf. III 4, 52.

Ad. I 2, 69 quam hic non amavit meretricem aut cui non] *ἦθος ὑπερβολῆς*: quam non aut cui non. cf. II 2, 26, III 2, 1, IV 3, 40, IV 7, 43.

Hec. I 2, 22 modo quae narravit mihi] quae acuendum est, ut sit qualia et quanta. et hoc *ὑπερβολικόν.* cf. I 2, 53, II 1, 20, III 4, 24.

Phorm. I 2, 18 modo non montes] proverbialis *ὑπερβολή* facta per exceptionem aut per superlationem aut aequam collationem. cf. III 3, 2.

Eun. I 1, 10 peristi] *ὑπερβολή.* cf. II 1, 25, II 2, 54, II 3, 19, III 1, 32.

Serv. Aen. II 501 centumque nurus] aut finitus est numerus pro infinito *ὑπερβολικῶς* aut . . . cf. III 565, 567, 673, VII 43, XII 859.

Ἔμφασις.

Tryphon *π. τ.*: „*ἔμφασίς ἐστι λέξις δι' ὑπονοίας αὐξάνουσα τὸ δηλούμενον· οἷον*

αὐτὰρ ὅτ' εἰς ἵππον κατεβαίνομεν.

ἐν γὰρ τῷ κατεβαίνομεν δηλοῦται τὸ μέγεθος τοῦ ἵππου· καὶ πάλιν ἱππόθεν ἐκχύμενοι· τὴν γὰρ ἀθρόαν ὁρμὴν τοῦ πλήθους διὰ μιᾶς λέξεως“.

Quint. VIII 3, 83: „vicina praedictae sed amplior virtus est *ἔμφασις*, altiorem praebens intellectum quam quem verba per se ipsa declarant. Eius duae sunt species: altera quae plus significat quam dicit; altera, quae etiam id, quod non dicit . . .

Il. II 267 *ἐξυπανέστη*] *ἀνέστη ἀπὸ τῆς πληγῆς τῆς χρυσῆς ῥάβδου ἐμφατικῶς ὡς τὶ ὑπεξαναδύς.*

Il. II 809 *πᾶσαι δ' ὠίγνυντο πύλαι*] *ὅτι ἔμφασιν ἔχει πολλῶν πυλῶν, μία δέ ἐστιν.* cf. Ven. B. XI 701, XVII 320, 634, 652, 722, XVIII 115, 255, XXI 271, 361, 362, 489, XXII 452, XXIII 177, 192.

Od. II 93 *ἐνὶ φρεσὶ μερμήριξε*] *ἐμφαντικῶς τὸ ὅλον.* cf. IX 297, 298, 315, 481 X 130, XVII 232.

Soph. Ai. 794 *ὥστε μ' ὠδίνειν*] *ἐμφατικῶς τὸ ὠδίνειν.*

Eur. Or. *οἰνωπόν τ' ἄχνην*] *ἐμφατικῶς τὴν δαψιλῆ τοῦ οἴνου ῥῶσιν διὰ τῆς ἄχνης ἐσήμανε.*

Phoen. 112 *ὅπλοις βρέμων*] *ἐμφαντικῶς, οἱονεὶ ἠχῶν, ἵνα σκηπτὸν ἀλληγορῇ τὸν πόλεμον ἢ κομπάζων.*

Pind. Pyth. IV 8 *οὐκ ἀποδάμου Ἀπόλλωνος*] *διὰ τούτων ἐμφαίνει τῶν ῥηθέντων τὸ ἀσφαλές.* cf. Isthm. VII 12.

Donat. Andr. I 1, 10 et mihi *ἔμφασιν* habet: quod mihi libertus factus sis, non filio. cf. I 1, 69, II 3, 10.

Ad. I 1, 15 *ἐμφαντικώτερον* ex me natus dixit, quam si diceret, meus natus. cf. IV 5, 12.

Hec. I 2, 61 virginem non attigit] virginem emphasis est: quamvis non amatam, virginem tamen. cf. II 1, 17.

Phorm. I 2, 62 postridie ad anum recta] *ἐμφατικῶς* statim, ut qui post habuerit omnia alia. cf. I 2, 70, I 4, 22.

Eun. I 1, 22 haec verba] *ἐμφατικῶς* verba dixit, quae scilicet nihil effectura sunt. cf. IV 1, 12, IV 7, 18.

Serv. Aen. II 641 una excidia] sub Laomedonte. sed *ἐμφατικῶς* dixit excidia. cf. III 201, 628, IV 103, V 12, IX 596, X 13, XII 687.

Παρασιώπησις.

Cum tropus *παρασιώπησις* in scholiis non inveniatur, permultis locis tropus *ἀποσιώπησις* commemoratur, qui verbis *κατὰ τὶ σιωπώμενον* plerumque universe significatur. Tryphon *π. τ.*: „*παρασιώπησίς ἐστι λόγος, ἐν ᾧ δύο ὀφειλόντων πραγμάτων κατὰ*

τὸ πλῆρες λέγεσθαι, τοῦ μὲν ἑνός ἐστι ἐπαγγελία, τοῦ δ' ἑτέρου παρασιώπησις, κατὰ τὸ ἀνάλογον νοουμένη · οἷον

αὐτὰρ ὁ Διογενὴς δόρυ μὲν λίπεν.

ὥς μὲν γὰρ ἔθηκε, εἶπεν · ὡς δὲ ἀνέλαβεν οὔ".

Il. VI 337 *ὅτι οὐ κατὰ τὸ ῥητὸν παραγήοχε τὴν παραμυθίαν, δεῖ δὲ κατὰ τὸ σιωπώμενον νοῆσαι.* cf. IX 698, XVIII 357; Ven. B. X 578, XVI 666.

Od. III 313 *καὶ σὺ φίλος] . . . οἴεται γὰρ ἐκ τούτων τῶν λόγων κατὰ τὸ σιωπώμενον ἀκηκοέναι τὸν Νέστορα* . . . cf. VIII 2, XI 158, 471, XIII 185, XX 137.

Eur. Hec. 484 *ἄνασσαν] κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐσφάγη ἡ Πολυξένη.* cf. 1034.

Or. 182 *αἵδ' αὖ πάρεισι] κατὰ τὸ σιωπώμενον ἔρχονται αἱ γυναῖκες ἰδεῖν τὸν Ὀρέστην πῶς ἔχει, καὶ ἐθεάσατο αὐτάς.* cf. 849.

Phoen. 695 *καίτοι ποδῶν σῶν] κατὰ τὸ σιωπώμενον εἶδε αὐτὸν ἐρχόμενον · διὸ καὶ ἐπιφέρει „ὁρῶ γὰρ αὐτόν*".

Med. 214 *Κορίνθιαι γυναῖκες] χρὴ νοεῖν ὅτι κατὰ τὸ σιωπώμενον εἰσελθοῦσα ἡ γραῦς παρεκάλεσε τὴν Μήδειαν ἐξελθεῖν πρὸς τὸν χορόν.*

Donat. Hec. 4, 89 nam ipsa narrarit mihi] utrum fingit haec dixisse filiam sibi an vere *κατὰ τὸ σιωπώμενον* factum est.

Eun. III 1, 45 quod eam me amare suspicatur] quia apparet illam militi quoque *κατὰ τὸ σιωπώμενον* ostendisse, quod dixit Phaedriae.

Serv. Aen. I 407 quid natum totiens] saepe. et aut *κατὰ τὸ σιωπώμενον* intellegimus saepe eum esse delusum. cf. II 552, III 82, IV 227, VI 34, 346, 456, 696, VIII 531, 612, X 238, 543, XI 45, 55, 91, XII 111, 784.

Παραβολή.

Tryphon *π. τ.*: „*παραβολή ἐστι λόγος διὰ παραθέσεως ὁμοίου πράγματος τὸ ὑποκείμενον μετ' ἐνεργείας παριστάνων . . . γίνονται δὲ αἱ παραβολαὶ τετραχῶς ἤτοι πάθους πάθει ἢ διαθέσεως διαθέσει ἢ φύσεως φύσει ἢ πράξεως πράξει* . . .

Breviter Charisius definit: „parabole est rerum aut administrationum genere dissimilium comparatio" (Keil I p. 277).

Quint. V 11, 23: „nam *παραβολή*, quam Cicero collationem vocat, longius res, quae comparentur, repetere solet. Neque

hominum modo inter se opera similia spectantur . . . sed et a mutis atque etiam ab inanimis interim huius modi ducitur".

Il. XVI 765 Ven. B. *ὡς δ' εὖρός τε νότος τ'] ἡ παραβολὴ πρὸς τὸ συρράσσειν καὶ συμπλέκεσθαι ἀλλήλαις.* cf. XVI 770, XVII 434, 523, 725, XXI 257, 523, XXII 193, XXIII 222.

Od. IV 791 *ὅσσα δὲ μερμήριξε] πρὸς τὸ πυκὸν τῆς μερίμνης ἡ παραβολή.*

Hes. Erg. 201 *ὧδ' ἴρηξ προσεῖπεν] παραβολὴ μυθική.*

Pind. Ol. III 178 *ἐπεὶ ψάμμος] παραβολικῶς · λέγει γάρ, ὥσπερ ἡ ψάμμος οὐκ ἂν ἀριθμῷ περιληφθείη, οὕτως ἀμέτρητος Θήρων ταῖς εὐποιΐαις.*

Serv. Aen. IX 435 lassove papavera coelo demisere caput] Homeri est et comparatio et figura; nam et ille sić ait, ut multorum unum diceret caput. cf. X 265, XI 751.

Συντομία.

Tryphon *π. τ.*: „*συντομία ἐστὶ φράσις αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ δηλουμένου ἔχουσα · οἷον*

κεῖται Πάτροκλος · νέκυος δὲ δὴ ἀμφιμάχονται

γυμνοῦ · ἀτὰρ τά γε τεύχε' ἔχει κορυθαίολος Ἕκτωρ καί . . .".

Il. XVIII 21 Ven. B. *ἀτὰρ τά γε τεύχε' ἔχει] δεδήλωκε μετὰ συντομίας τὸ γεγενημένον πρᾶγμα ἀναγκαίως.*

Il. XVIII 392 *σύντομος ὁ λόγος καὶ πρέπων Χάριτι σπευδούσῃ πρὸς ἀπόδοσιν.* cf. XIX 284, XX 431.

Σύλληψις.

Tryphon *π. τ.*: *σύλληψίς ἐστι φράσις τὸ ἰδίᾳ τινὶ συμβὰν κατὰ δύο τιθεῖσα · οἷον* . . .".

Il. IV 343 *ὅτι συλληπτικῶς, τὸ τῷ Ὀδυσσεῖ συμβεβηκὸς καὶ ἐπὶ τοῦ Μενεσθέως κεκοινοποίηκεν.* cf. XI 328, 659, XIII 761, 764, XIX 49; Ven. B. VI 80, XVII 492, XVIII 351, XIX 25, 143, XXI 502.

Od. VIII 61 *τοὺς δέρον] συλληπτικῶς · σύες γὰρ οὐκ ἐκδέρονται.* cf. XV 5, XVI 3.

Eur. Or. 817 *σύλληψις δὲ ὁ τρόπος · τὸ γὰρ ἑτέρῳ συμβὰν κατ' ἀμφοτέρων ἔταξεν.* cf. 1552.

Pind. Nem. V 12 *ἐκ δὲ Κρόνου καὶ Ζηνός ἥρωας*] *συλλήψει κέχρηται ἀπὸ Κρόνου καὶ Διὸς καὶ Νηρηίδων λέγων εἶναι τοὺς Αἰακίδας.*

Isthm. I 15 *θρασεῖαι*] *συλληπτικὸς ὁ τρόπος· εἷς γὰρ ἦν ὁ Γηρυόνου κύων.* cf. I 30, II 44, VI 89.

Donat. Andr. I 1, 20 quas credis esse has] *σύλληψις.* cf. III 1, 5, III 2, 14, III 4, 1, III 5, 18, V 2, 3, 29.

Ad. I 2, 66 aut etiam si adiutor eius sim iracundiae] *σύλληψις,* nam a genitivo casu accusativus assumptus est. cf. II 2, 21, V 4, 3, V 4, 20.

Hec. III 1, 6 nam nos omnes quibus est] constat hanc *σύλληψιν* esse. cf. IV 1, 36.

Phorm. I 2, 36 reducere] *σύλληψις* prima: a ludo enim subauditur. cf. I 2, 66, II 3, 7, 43.

Serv. Aen. I 553 sociis et rege recepto] syllepsis per numeros, ut hic illius arma, hic currus fait. cf. IX 523, X 672.

Ἐπανάληψις.

Tryphon *π. τ.*: „*ἐπανάληψίς ἐστι δὶς ἢ καὶ πολλάκις ἐπαλλήλως τιθεμένη φράσις . . .*

Il. IV 448 *χαλκεοθωρήκων*] *ὅτι ἐξ ἐπαναλήψεως λέγει ἀτὰρ ἀσπίδες.*

Il. XVIII 399 *Εὐρυνόμη θυγάτηρ*] *ἡδέως τῇ ἐπαναλήψει τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπὶ τῆς ἀπουσίας ἐνδεικνύμενος τῇ Θέτιδι, ὡς οὐ διὰ παρουσίαν αὐτῆς ἀπομνημονεύει τῆς χάριτος.* cf. Ven. B. V 31, VIII 62, 141, XI 490, 805, XIV 294, XXI 86, XXIII 31, 642.

Hes. Erg. 315 *αἰδώς, κατὰ ἐπανάληψιν, ἥτις μέγα σίνεται καὶ μεγάλως βλάπτει τοὺς ἄνδρας καὶ ὀνίνησι καὶ ὠφελεῖ.* cf. 316.

Soph. Oed. Kol. 1270 *ἄκη*] *ἐπανάληψις· ἀντὶ τοῦ ἀνακαλέσασθαι αὐτὰ καὶ ἀναλύσαι.*

Theocr. id. II 20 *Δάφνις*] *κατ' ἐπανάληψιν τοῦτο λέγεται.* cf. I 123.

Eur. Or. 149 *κάταγε, κάταγε*] *τῇ ἐπαναλήψει, μεμίμηται τὴν ἡμεραίαν προιέμενον φωνήν.*

Andr. 837 *κατὰ μὲν οὖν στένω*] *ἡ ἐπανάληφις τὸ πάθος αὔξει τοῦ πένθους.*

Donat. Ad. III 3, 8 atque hercle hic de grege illo est] figura *ἐπανάληψις.*

Ἀμφιβολία.

Tryphon *π. τ.*: „*ἀμφιβολία ἐστὶ λέξις ἢ λόγος δύο καὶ πλείονα πράγματα δηλοῦσα· λέξις μὲν γὰρ εἴρηται, ὅτι αἱ ὁμωνυμίαι ἀμφίβολοί εἰσιν· οἷον Αἴας, ἄδηλον γάρ, πότερον τῶν Αἰάντων δηλοῖ· λόγος δὲ, ἐπεὶ καὶ ἐν λόγῳ ἀμφιβολίαι εἰσίν· οἷον*

ἅρματα δ' ἔγκλιναν πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα

καὶ

δὸς δὲ τέ μ' ἄνδρα ἑλεῖν, καὶ ἐς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν“.

Charis.: „amphibolia est dictio sententiave dubiae significationis“ (Keil I p. 271).

Od. I 334 *παρειάων σχομένη*] *ἀμφιβολία σχομένη, ἀναπετάσασα ἢ καλυψαμένη.* cf. V 139.

Hes. Theog. 138 *θαλερὸν δ' ἤχθηρε τοκῆα*] *ἀμφίβολον πότερον αὐτὸς ἐμίσησε τὸν Κρόνον . . . ἢ αὐτὸν αὐτὸς ὁ Κρόνος ἐμίσησε τὰ γεννητικὰ μόρια διαφθείρων.*

Soph. Ai. 801 *καθ' ἡμέραν τὴν νῦν*] *ἀμφιβόλως ἤτοι μαθὼν τὴν νῦν ἡμέραν ἢ ὅτι κατὰ τὴν νῦν ἡμέραν τεθνήξεται.*

Theocr. id. IV 9 *τοῦτο ἀμφίβολον τὸν Αἴγωνα ἔφη κρείττονα τοῦ Πολυδεύκεως ἢ ἐμέ.* cf. XIV 22.

Eur. Phoen. 1159 *ξανθὸν δὲ κρᾶτα*] *ἀμφίβολον πότερον τὰς κρᾶτας εἶπεν ἢ τοὺς κρᾶτας.*

Pind. Pyth. I 4 *ἀγλαΐας ἀρχά*] *ἀμφίβολον πότερον ἡ βάσις ἀγλαΐας ἀρχὴ οὖσα ἢ σὺ κιθάρα ἀγλαΐας τυγχάνεις ἀρχῆς.* cf. I 38, V 152; Nem. I 29, III 20, 38, IV 100, VI 44, 75; Isthm. I 52, II 54, VI 53.

Donat. Andr. III 1, 32 neque illum hanc perpetuo] *ἀμφιβολίαν* de industria posuit.

Ad. I 1, 8 aut te amare cogitat aut tete amari] quia te amare *ἀμφιβόλως* dixerat, cito intulit quod certum est „aut tete amari“. cf. I 2, 6.

Serv. Aen. I 492 aurea] amphibolon est hoc loco utrum ipsa aurea an aurea cingula. cf. IV 178, V 439.

Μετατύπωσις.

Tryphon *π. τ.*: „*μετατύπωσίς ἐστι λέξις ἐνηλλαγμένα στοιχεῖα ἔχουσα οἷον ‚ὑπαί πόδα‘, ἀντὶ τοῦ ὑπὸ πόδα καὶ Βορέης, Βορέας καὶ τὸ Ἔως, Ἠως*“.

Sed haec definitio cum expositione eius tropi, qui in scholiis *μετατύπωσις* vocatur, non convenit; ex scholiis facile, quid sit *μετατύπωσις* grammaticae, discemus.

Il. VI 88 *ἐν πόλει ἄκρῃ*] *διάλυσις ἢ μετατύπωσις ὁ τρόπος.*[1])

Il. VI 257 *ἄκρης πόλιος*] *ὅτι διαλελυμένως ἄκρην πόλιν εἶπε τὴν ἀκρόπολιν.* cf. VI 317, VII 345.

Praeterea *μετατύπωσις* verbi immutationem significat.

Il. XIV 141 Ven. B. *ἔνι*] *ἔνεισιν· ὁ δὲ τρόπος μετατύπωσις· ἐκ συνθήκης γὰρ ἁπλοῦν ἐποίησε.*

Εἰρωνεία.

Tryphon *π. τ.*: „*εἰρωνεία ἐστὶ λόγος διὰ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐνάντιον μετά τινος ἠθικῆς ὑποκρίσεως δηλῶν· ὡς παρ' Εὐριπίδῃ ἡ Μήδεια τὸν πολλὰ ἠδικηκότα Ἰάσονα μακαρίαν αὐτήν φησιν πεποιηκέναι· ὁμοίως δὲ καὶ Τηλέμαχος πρὸς ἕνα τῶν μνηστήρων φησίν*

Ἀντίνο' ἦ μευ καλὰ πατὴρ ὡς κήδεαι υἱός . . .".

Charis.: „ironia est oratio pronuntiationis gravitate in contrarium deducens sensum verborum" (Keil I p. 276).

Quint. VIII 6, 54: „in eo vero genere, quo contraria ostenduntur, ironia est; illusionem vocant. Quae aut pronuntiatione intellegitur aut persona aut rei natura; nam si qua earum verbis dissentit, apparet diversam esse orationi voluntatem".

Il. XI 138 Ven. B. *εἰ μὲν δή*] *εἰρωνικῶς τοῦτό φησι, ὡς δὴ φιλίας παλαιᾶς μνείαν τινὰ ποιούμενος.* cf. Il. XX 434, XXI 106, XXII 285.

Od. II 184 *θεοπροπέων*] *ἐν θεῶν μαντευόμενος. κατ' εἰρωνείαν τοῦτο.* cf. IV 652, X 87, XI 402.

Hes. Erg. 453 *φρένας ἀφνειός*] *εἰρωνικῶς πλούσιον κατὰ τὰς φρένας τὸν ἄφρονα λέγει, ὅστις . . .* cf. 635.

Soph. Ant. 31 *ἀγαθόν*] *ἐν εἰρωνίᾳ.*

Ai. 666 *ἐπιφθόνως ἔφρασεν, ἐν εἰρωνείᾳ ἀντιστρέψας τὴν τάξιν.*

El. 300 *ὁ κλεινός*] *κατὰ εἰρωνείαν.* cf. 393.

Theocr. id. 85 *ζάτευσ'*] *εἰρωνευόμενος δὲ λέγει πρὸς αὐτὸν τοῦτο.* cf. V 8, 18, VII 92, X 38.

Eur. Troad. 420 *καλὸν νύμφευμα*] *ἐν εἰρωνείᾳ ταῦτα λέγει.*

---

[1]) Ex sententia Tryphonis *διάλυσις* pars *ὀνοματοποιΐας* est.

Hec. 26 *ξένος πατρῷος*] *ἐν εἰρωνείᾳ εἶπε ξένος πατρῷος, ἤτοι ὁ πατρικός μοῦ φίλος.* cf. 674, 1004, 1107.

Or. 750 *τὰς ἀρίστας*] *κατ' εἰρωνείαν λέγει.* cf. 1338, 1602.

Med. 968 *ψυχῆς ἂν ἀλλάξαιμ'*] ... *καὶ τοῦτο δὲ κατ' εἰρωνείαν.*

Donat. Andr. I 2, 33 bona verba quaeso] hic *εἰρωνεία* est. cf. I 5, 15, II 6, 5, III 2, 9, 25, IV 1, 26, IV 2, 9, V 1, 28, V 4, 42.

Ad. II 1, 22 si possiderem] *ἠθικὴ εἰρωνεία* contemnentis invidiam. cf. II 1, 39, III 3, 18, 41, III 4, 30, IV 2, 27, 47, IV 7, 4, 5.

Hec. III 4, 22 an conveniam modo] *εἰρωνικῶς* dixit, nam non hoc interrogantis simplicitur. cf. IV 4, 25, 41.

Phorm. I 2, 84 iocularem audaciam] *εἰρωνεία κατὰ ἀντίφρασιν*, hoc est minime iocularem. cf. I 3, 8, III 2, 16, V 8, 75.

Eun. I 2, 81 talem praeripiat tibi] *εἰρωνεία* stomachantis amatoris. cf. II 1, 18, II 2, 57, II 3, 26, III 1, 13, III 2, 4, IV 3, 18, IV 5, 4, V 2, 22, 69.

Serv. Aen. IV 93 egregiam vero laudem] ironia est, inter quam et confessionem sola interest pronuntiatio: et ironia est cum aliud verba, aliud continet sensus. cf. VII 556.

Σαρκασμός.

Tryphon *π. τ.*: „*σαρκασμός ἐστι μέχρι τοῦ σεσηρέναι τοὺς ὀδόντας παραφαίνειν.*

Charis.: „sarcasmus est allegoriae figura deridendi causa ficta" (Keil I p. 276).

Haud multa sarcasmi specimina in scholiis invenies.

Il. XIV 457 Ven. B. *σκηπιόμενον*] *σκηριπτόμενον καὶ ἐρειδόμενον. σαρκασμὸς ὁ τρόπος.* cf. XIX 71, XXII 373.

Serv. Aen. X 557 istic nunc] sarcasmos est, id est hostilis irrisio. cf. XII 359.

Reliquum est, ut eos tropos afferam, qui tam minoris momenti sunt, ut a Tryphone tractati non sint. Plerique aliis tropis similes sunt.

Ἐπαναφορά.

Is tropus idem significat atque *ἐπανάληψις.*

Il. II 382 Ven. B. *ἔστι δὲ ἡ ἐπαναφορὰ ὡς τὸ „εὖ μὲν Μυρμιδόνας φάσ' ἔλθεμεν, εὖ δὲ Φιλοκτήτην.* cf. IV 404.

Theocr. id. IX 2 *ᾠδᾶς ἄρχεο. τὸ σχῆμα ἐπαναφορά. γίνεται δὲ ἡ ἐπαναφορὰ ἢ κατὰ κῶλον ἢ κατὰ λέξιν.*

Eur. Hec. 146 *ἀλλ' ἴθι ναοὺς*] *ἀλλὰ ἄπελθε είς τοὺς ναοὺς· ἐπαναφορά, ἄπιθι πρὸς τοὺς βωμούς.*

Donat. Ad. I 1, 18 atque animo obsequi] *ἐπαναφορά.* cf. Ad. III 4, 50, IV 2, 7; Eun. I 2, 113.

Idem *ἐπαναβολή* valet:

Il. V 31 *Ἄρες, Ἄρες*] *ἐπαναβολή ὁ τρόπος.*

Εἰκών.

Παραβολῇ tropus qui dicitur *εἰκών* similis est.

Quint. V 11, 24: „et quoniam similium alia facies in alia ratione: admonendum est, rarius esse in oratione illud genus, quod *εἰκόνα* Graeci vocant (quo exprimitur rerum aut personarum imago . . .)“.

Melius Charisius definit (Keil I p. 277): „icon est personarum eorumve quae personis accidunt, comparatio“.

Il. XVI 752 Ven. B. *δαιμονίως τῇ εἰκόνι χρῆται . . .*

Il. XVI 756 *λέονθ' ὥς*] *ἡ εἰκὼν ἐμφερεστάτη ἐπί τε τῶν μαχομένων καὶ περὶ οὗ ἡ μάχη.* cf. XVIII 53, 389, 755.

Προσωποποιΐα.

Georgios Choeroboscus sic definit: „*προσωποποιΐα ἐστὶν, ὡς ὅταν τὶς τοῖς ἀψύχοις πρόσωπα ἐσθ' ὅτε καὶ λόγους ἁρμοδίους προσάπτῃ ὡς „τὸ οἱ οἰωνοὶ διηγοῦντο δόξαν θεοῦ*“ (Walz VIII p. 816).[1])

Hes. Erg. 220 *ἡ δ' ἕσεται κλαίουσα*] *τοῦτο προσωποποιΐα ἐστίν, ὃ καὶ ἔμψυχος καὶ γλυκὺς λόγος λέγεται· εἰσάγει γὰρ τὴν δικαιοσύνην ἡττωμένην καὶ κατόπιν ἐρχομένην τῆς ἀδικίας . . .* cf. 286, 297.

Ἀναχρονισμός.

Soph. Trach. 1 *λόγος ἐστὶ ἀρχαῖος*] *ὁ τρόπος ἀναχρονισμός· μεταγενέστερος γὰρ ὁ Σόλων.*

Eur. Rhes. 502 *κλέψας ἄγαλμα*] *παρὰ τοὺς χρόνους· ὕστερον γὰρ τούτων τὸ Παλλάδιον ἔκλεψε.*

Hipp. 231 *πώλους Ἐνέτας*] *ταῦτα ἀνακεχρόνισται· ὀυδέπω γὰρ Ἕλληνες Ἐνέταις ἐχρῶντο ἵπποις.*

[1]) cf. de prosopopoeia Quint. IX 2, 29 sq.

Παρονομασία.

Diomedes grammaticus (Keil II p. 446): „paronomasia est veluti quaedam denominatio, cum praecedenti nomini aut verbum aut nomen adnectitur ex eodem figuratu, ut fugam fugit, facinora fecit, gratas gratias, Creta decreta est, pugna pugnata est.[1])

Il. III 39 Ven. B. *Δύσπαρι*] *ἠθικῶς τὸ τῆς παρονομασίας προσέρριψε τῷ ὀνόματι δυσχεραίνων.*

Ἀνακεφαλαίωσις tropus commemoratur, quem Quint. VI 1, 1 rerum repetitionem vocat.

Il. I 366 *ᾠχόμεθ' ἐς Θήβην*] *ὁ τρόπος ἀναλεφαλαίωσις.* cf. I 366 Ven. B.

Tropus, cui nomen est *κλῖμαξ* in scholiis invenitur.

Quint. IX 3, 55: „gradatio quae dicitur *κλῖμαξ*, aptiorem habet artem et magis affectam ideoque esse rarior debet. Est autem ipsa quoque adiectionis, repetit enim quae dicta sunt, et priusquam ad aliud descendat, in prioribus resistit“.

Il. II 102 *ὁ τρόπος κλῖμαξ.*

Il. II 102 Ven. B. *Ἥφαιστος μέν*] *ὁ τρόπος κλῖμαξ. τὸ λῆγον γὰρ τῆς διανοίας ἀρχὴ γίνεται τῶν ἑξῆς.*

Tropus *δισταγμός* commemoratur.

Il. II 72 Ven. B. *αἴ κέν πως*] *δισταγμὸς ὁ τρόπος.*

Et tropus *ἀντιστροφή.*

Il. II 201 Ven. B. *κάμε τεύχων*] *καμὼν ἔτευξεν. ἀντιστροφὴ ὁ τρόπος.*

Et tropus *ἀντονομασία.*

Il. I 392 *κούρην Βρισῆος*] *ἔοικε πατρωνυμικῶς τὰ ὀνόματα αὐτῶν σχηματίζειν ὁ ποιητής, καὶ οὐ κυρίως ὡς γὰρ ἄλλοι ἀρχαῖοι ἱστοροῦσι. ἡ μὲν Ἀστυνόμη ἐκαλεῖτο, ἡ δὲ Ἱπποδάμεια· ὁ δὲ τρόπος ἀντονομασία.*[2])

Quaerendum nobis est, quomodo discipuli troporum expositionis participes essent. Grammaticum adulescentes de genere, origine, usu troporum interrogare persuasum habeo.

[1]) Quint. IX 3, 66.
[2]) cf. Quint. VIII 6, 29.

Cum metaphora tractabatur — ut nonnulla exempla afferam — discipulus, unde esset sumpta explanabat, cf. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ . . . Circumlocutio poetica in verba sicca immutabatur; ὑπέρβατον in ordinem dirigebatur, unde ἀντὶ τοῦ . . ., summa comparationum constringebatur, ut

Il. XVI 770 Ven. B. τὸ συνεκτικὸν τῆς παραβολῆς τὸ ἐπ' ἀλλήλοισι θόροντές ἐστιν.

Γλῶσσαι καὶ Ἱστορίαι.

Troporum poeticorum expositionem γλωσσῶν τε καὶ ἱστοριῶν πρόχειρος ἀπόδοσις sequitur, id est: vocium rararum interpretationeque indigentium et historiarum explicatio.[1]) Nobis, quid sit γλῶσσα, quaerentibus, responsum dant

schol. Il. I 249 τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης] ἡ γλῶσσα τρία σημαίνει, αὐτὸ τὸ σῶμα, καὶ τὴν διάλεκτον καὶ τὸ ἀπεξενωμένον τῶν λέξεων.

schol. Dion. Thr.: γλωσσηματικαὶ δὲ λέξεις εἰσὶν αἱ ἐπιχωριάζουσαι, τουτέστι αἱ καθ' ἑκάστην χώραν ἢ πόλιν, ἴδιαί τινες λέξεις" (Hilgard 14, 17).

Argumenta, quibus glossarum explanationem in scholis esse in usu demonstratur, nunc enumerare mihi liceat.

Athenaeus II 32, b: „ὅτι Ἡσίοδος ἐν Κήυκος γάμῳ — κἂν γὰρ γραμματικῶν παῖδες ἀποξενῶσι τοῦ ποιητοῦ τὰ ἔπη ταῦτα, ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ ἀρχαῖα εἶναι — τρίποδας τὰς τραπέζας φησί".

Schol. Dionys. Thr.: „αἴτιον οὖν ἐστι τῆς γραμματικῆς ἡ ἀσάφεια. καὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι ἐντυγχάνοντες ποιήμασι καὶ πεζοῖς συγγράμμασι, τὴν ἀρχαίαν καὶ ἀπεξε⟨νι⟩σμένην φωνὴν οὐκ ἀποσώζοντες, ἐπεζήτησαν τέχνην τὴν σαφηνίσαι ταύτην δυναμένην. καὶ πολὺ πλέον ἐπεζήτησαν τὴν γραμματικὴν ἐν τοῖς ποιήμασι, γλώσσαις τε καὶ λέξεσιν χρωμένοις καὶ παραποιοῦσα καὶ ἐξιστοροῦσα πολλὰ σχήματι, συντάξεσιν, ἐννοήμασιν" (Hilgard 113, 15).

Idem: „διδάσκει δὲ καὶ τὰ ἰδιώματα τῶν διαλέκτων, λέγω δὲ τῆς τε Ἰάδος καὶ Δωρίδος" (Hilgard 122, 5).

Sextus Emp. adv. gr.: „τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων νοητέον τεχνῶν. οὐδένος γὰρ τῶν ἐπ' αὐταῖς εἴδησις· ἡ γραμματική, ἀλλὰ μέθοδός τίς ἐστι τῶν παρὰ ταύτας ἑτέρων λεκτῶν τε καὶ νοητῶν,

[1]) cf. Rutherford p. 353.

νοητῶν μὲν ὡς ὅτι πίσυρες τέσσαρες καὶ βῆσσαι καὶ ἄγκεα οἱ βάσιμοι τόποι, λεκτῶν δὲ τῶν περὶ διαλέκτους, οἷον ὅτι· τοῦτο μὲν εἴρηται Δωρικῶς, τοῦτο Αἰολικῶς, καὶ οὐχ ἧπερ οἱ στωικοὶ τὸ σημαινόμενον, ἀλλ' ἀνάπαλιν τὸ σημαῖνον".

Idem: „ὑποτάσσεσθαι δὲ τῷ ἱστορικῷ, κοινῶς φησι, καθὼς καὶ Διονύσιος, τὸ περὶ τὰς γλώττας" (Bekker 77).

Quint. I 1, 35: „protinus enim potest interpretationem linguae secretioris, quas Graeci γλώσσας vocant, dum aliud agitur, ediscere et inter prima elementa consequi rem postea proprium tempus desideraturum".

Idem I 8, 15: circa glossemata etiam, id est voces minus usitatas, non ultima eius professionis diligentia est".

Scholia glossas tractantia.

Scholia Homerica.

Il. I 4 ἔρα δὲ γῆ κατὰ διάλεκτον. cf. 126.

Il. I 201 καί μιν] τό μιν Ἰώνων.

Il. I 335 ὔμμες] . . . ἡ γὰρ λέξις Αἰολική. cf. 355.

Il. II 43 φᾶρος] καὶ τὸ ἔσθος δὲ καὶ ἡ λώπη ἐν διαφόροις εἰσὶν γλώσσαις.

Il. III 1 κοσμήθην] ἡ δὲ διάλεκτος Δωρίς. cf. 130.

Il. IV 109 Ἰακῶς τὸ πεφύκει.

Il. IV 249 αἴ κ' ὔμμιν] ἔστι γὰρ Αἰολικὴ ἡ ἀντωνυμία. cf. 433.

Il. V 426 μείδησεν] ἀπὸ τοῦ μείδω ἢ μειδιῶ· τοῦτο παρὰ τὸ ἡδὺ τὸ εὐφραίνω, Βοιωτικῶς, τροπῇ τοῦ η εἰς τὴν ει . . .

Il. V 481 καδδὲ] τοῦτο Αἰολικόν ἐστι· οἱ γὰρ Ἀττικοὶ μετὰ προθέσει λέγουσι, οἱ Αἰολεῖς δὲ κατὰ συγκοπήν.

Il. VI 41 ἀτυζόμενοι φοβέοντο] τὸ δὲ ἀτυζόμενοι παρὰ τὸ ἀτῶ, ἄττω καὶ ἀτύζω Αἰολικῶς. cf. 43, 262.

Il. VIII 352 νῶϊ] ἡμῖν κοινῷ διαλέκτῳ. Δωριεῖς γάρ φασιν ἄμμες, Αιολεῖς ἄμμε, Ἀττικοὶ δὲ νω, Ἴωνες ἡμέας.

Il. XVI 524 Αἰολικὸν κοίμησον ἀντὶ τοῦ κοίμισον.

Il. XXI 329 ἀποέρσειε] Κυπρίων ἡ λέξις.

Il. XXIII 500 μάστι] ἀπὸ τῆς μάστιος, Ιωνικῶς, ὡς Θέτι.

Il. II 461 Ven. B. ἆσις γὰρ καλεῖται κατὰ διάλεκτον ἡ ἰλύς.

Il. VII 433 ἀμφιλύκη] παρὰ τὴν ἠλύκην, ὅ ἐστι σκιὰν Δωρικῶς.

Il. XIII 31 σκαρθμός δὲ κατὰ διάλεκτον ὁ πούς.

Il. XIII 59 σκηπανίῳ] Κυρηναῖοι οὕτω καλοῦσι τὸ σκῆπτρον.

Il. XIII 390 *βλώθρη*] *τινὲς ἁπαλὴν, κατὰ Ἀρκάδας · οἱ δὲ ὑψηλὴν, κατὰ Βοιωτοὺς, ἤτοι φλοιοβαρῆ, κατὰ Μάγνητας, ἢ τραχεῖαν, κατὰ Δρύοπας ἢ ηὐξημένην, κατὰ Τυρσηνοὺς ἢ σκληρὰν κατὰ Καρυστίους.*

Il. XV 607 *ἀφλοισμός*] *ἀφρισμὸς κατὰ Αἰτωλούς.*

Il. XVI 221 *χηλοῦ*] *παρὰ τὸ κῆλα, ὅ ἐστι ξύλα. καλεῖται δὲ παρὰ μὲν Λάκωσι κίβωτος, παρὰ δὲ Ἀττικοῖς λάρναξ, παρὰ δὲ Μιτυληναίοις ἀντίπηξ.*

Il. XIX 1 *ῥοάων*] *Βοιώτιος ἡ φωνή.*

Il. XXIII 199 *μετ' ἄγγελος ἦλθ' ἀνέμοισι*] *Ιωνικῶς, ἀντὶ τοῦ πρὸς ἀνέμους ἦλθεν ...*

Od. I 92 *ἤτοι ἑλικοειδῆ κέρατα ἔχοντας ἢ μέλανας · ἑλικὸν γὰρ κατὰ διάλεκτον τὸ μέλαν.*

Od. II 68 *Θέμιστος*] *Αἰολικῶς, τῆς Θέμιδος.*

Od. III 195 *ἐπισμυγερῶς*] ... *Αἰολικῶς δέ ἐστι ἐπιπόνως.*

Od. III 444 *Περσεὺς δ'ἀμνίον εἶχε*] *ἀμνίον ὡς πηνίον. Κρῆτες δὲ αἱμνίον αὐτό φασιν.*

Od. IV 555 *Λαέρτεω*] *Ιωνικόν. Λαέρταο ἡ εὐθεῖα Βοιωτικόν.* cf. 619.

Od. XIII 357 *ὔμμ'*] *ὑμᾶς, Αἰολικῶς.*

Od. XIV 82 *ἐλεήτυν*] *Αἰολικὴ ἡ διάλεκτος.*

Scholia Hesiodea.

Erg. 225 *ἀνθεῦσι*] *ἀνθοῦσι, Αιολικῶς καὶ Δωρικῶς* ... cf. 334.

Erg. 584 *ἠχέτα*] ... *Βοιωτῶν καὶ Αἰολέων ἐστὶν ἰδίωμα ἤτοι διάλεκτος.*

Scholia Sophoclea.

Oed. Kol. 14 *πάτερ ταλαίπωρε*] ... *πωρεῖν δὲ οἱ Ἠλεῖοι τὸ πενθεῖν φασι.*

Trach. 319 *ἤνυτον*] *Αττικῶς, ἤνυον.*

Ai. 17 *κώδωνος*] *ἡ κώδων θηλυκῶς, Ἀττικῶς.* cf. 122.

Scholia Theocritea.

id. I 1 *τήνα*] ... *οἱ γὰρ Δωριεῖς τὸ ἐκεῖνος τῆνος λέγουσι.* cf. 2, 118.

id. II 59 *θρόνα*] *θρόνα Θεσσαλοὶ μὲν τὰ πεποικιλμένα ζῶα · Κύπριοι δὲ τὰ ἀνθινὰ ἱμάτια · Αιτωλοὶ δὲ φάρμακα.*

id. V 15 *βαίταν*] ... *Ἀττικοὶ δὲ ταύτην καὶ σισύραν φασί.*

id. VII 59 *ἐφίληθεν*] ... *ἔστι δὲ Αἰολικόν, ὡς καὶ τὸ ἐκόσμηθεν.* cf. 72, 73.

Scholia Euripidea.

Hec. 1062 *μὰρ ἡ χεὶρ κατὰ Δωριεῖς · ἐξ οὗ καὶ μάρπω τὸ καταλαμβάνω.*

Or. 303 *βάλευ*] *Αἰολικόν, βαλοῦ.* cf. 1248.

Phoen. 274 *ἀλκή*] *ἀλκὴ δὲ καλεῖται ἡ Ἀθηνᾶ κατὰ τὴν τῶν Φοινίκων γλῶσσαν.*

Scholia Pindarica.

Ol. I 5 *γαρύεν*] ... *Δωρικῶς δὲ τὸ γαρύεν* ...

Ol. I 18 *σκᾶπτον ἐν πολυμάλῳ*] ... *σκᾶπτον δὲ κατὰ Δωριεῖς τὸ σκῆπτρον* ... cf. 75.

Ol. I 146 *νῦν δ'ἐν αἱμακουρίαις*] *Βοιωτικὴ ἡ φωνή. Βοίωτοι γὰρ αἱμακουρίας τὰ τῶν νεκρῶν ἐναγίσματα λέγουσι.*

Ol. VI 37 *ὦ Φίντις, ἀλλὰ ζεῦξον*] *ὦ Φίντις · Δωρικῶς ἐσχημάτισται. εἴη δ'ἂν κατὰ τὴν ἡμετέραν διάλεκτον Φίλτις.*

Od. XI 37 *ὑπὸ Κλεωνᾶν*] *Δωρικῶς, ὑπὸ Κλεωνῶν.* cf. 72.

Pyth. II 52 *ἐς αὐάταν*] *εἰς ἄτην καὶ βλάβην. Αἰολικῶς δὲ τὸ αὐάτων προήγαγε.*

Nem. III 42 *ὑπερόχος ἰδίᾳ τ'ἐρεύνασι τεναγέων*] *Δωρικῶς ἀντὶ τοῦ ὑπερόχους, οἷον ὑπερέχοντας καὶ μεγίστους.*

Nem. VI 45 *τὸ δὲ ὦ Δωρικῶς ἀντὶ τοῦ ὥστε φησίν.*

Isthm. I 44 *καὶ γὰρ οὐκ ἀγνῶντες ὑμῖν ἐντὶ δόμοι*] *τὸ δὲ ἐντὶ ἀντὶ τοῦ εἰσί Δωρικῶς.*

Servii comm. Aen.

I 144 adnixus] antiquum est, ut conixus, quibus hodie non utimur. dicimus enim adnisus et conisus. sed et multa alia usus contra antiquitatem vindicavit. illi enim parci dicebant, nos dicimus peperci. Item nos dicimus suscepi, illi dicebant succepi, ut succepitque ignem foliis.

II 763 gaza] census, Persarum lingua.

III 122 Idomenea] quinque Graecae sunt linguae, Aeolica, Iaca, Dorica, Attica, communis; hinc fit, ut in uno nomine varietas inveniatur, ut ecce in hoc „Idomeneus“, communis lingua facit genetivum *Ἰδομενέως,* Dorica *Ἰδομενεῦς,* Attica *Ἰδομένεως,* Iaca *Ιδομενῆος*: unde est hic in versu accusativus, sicut et Ilionea.

VI 229 circumtulit] purgavit. antiquum verbum est.

VII 684 Hernica saxa colunt] Sabinorum lingua saxa hernae vocantur.

IX 567 Lucetium] solum hoc nomen est quod dictum a Vergilio in nullo alio reperitur auctore. sane lingua Osca Lucetius est Iuppiter, dictus a luce, quam praestare hominibus dicitur. ipse est nostra lingua Diespiter, id est diei pater.

Priusquam ad historiarum expositionem tractandam transeam, nonnulla, quae ad verborum explicationem pertinent, afferre mihi liceat.

Grammaticus varias verbi alicuius, cum incurrebat, significationes enumerabat speciminibusque explanabat.

Il. I 173 *θυμός*] *τοῦτο τὸ ὄνομα παρὰ τῷ ποιητῇ σημαίνει πέντε, τὴν ὀργὴν . . . τὴν ψυχὴν . . . τὴν ἐπιθυμίαν . . . τὸν ἐπιλογισμόν . . . τὴν ὁμόνοιαν.*

Il. I 317 *κνίση δ᾽οὐρανὸν ἶκεν*] *δοκεῖ ἡ λέξις τέσσαρα σημαίνειν, ὡς καὶ τῷ Πορφυρίῳ δοκεῖ, αὐτό τε λίπος καὶ τὸν ἐπίπλουν καὶ τὸ κρέας καὶ τὴν θυμίασιν.*

Il. I 436 *ἐκ δ᾽εὐνάς*] *τρία σημαίνει ἡ λέξις παρὰ τῷ ποιητῇ, τὴν κοίτην ὡς ὅταν λέγῃ „εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ", τὴν ἄγκυραν, ὡς νῦν „ἐκ δ᾽εὐνὰς ἔβαλον", τὴν διατριβὴν, ὡς τὸ „ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς".*

Il. V 334 *ὀπάζων*] *ἡ λέξις αὕτη πλείονα σημαίνει, ποτὲ μὲν τὸ περιποιεῖν καὶ διδόναι ὡς ἐκεῖ „Τρωσί τε καὶ Ἕκτορι κῦδος ὀπάζει". ποτὲ δὲ τὸ καταφέρεσθαι, ὡς ἐν ἐκείνοις „χειμάρρους κατ᾽ ὄρεσφιν ὀπαζόμενος Διὸς ὄμβρῳ". ποτὲ δὲ τὸ ἐπιλέγεσθαι, ὡς ἐκεῖ „ἦ καὶ Νέστορος υἷας ὀπάσσατο κυδαλίμοιο", ποτὲ δὲ τὸ διώκειν, ὡς ἐνταῦθα „ἀλλ᾽ ὅτε δὴ ῥ᾽ ἐκίχανε πολὺν καθ᾽ ὅμιλον ὀπάζω".*

Il. VIII 1 *Ἠώς*] *σημαίνει πολλά. ὁτὲ μὲν τὸ κατάστημα τῆς ἡμέρας . . ., ὁτὲ δὲ καὶ ἡ σωματικὴ θεός . . . ὁτὲ δὲ τὸ ἀπ᾽ ἀνατολῆς ἕως μεσημβρίας τοῦ ἡλίου διάστημα . . . ὁτὲ δὲ τὸ τῆς νυκτὸς καὶ ἡμέρας διάστημα . . .*

Il. X 418 *πυρὸς ἐσχάραι*] *πυραί. δηλοῖ δὲ ἡ λέξις καὶ τὴν ἑστίαν, καὶ τὸ ῥυπαρὸν καὶ καυθὲν ἕλκος, καὶ τὸν βωμόν, ὡς παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἐν Ἡρακλεῖ καὶ τὴν κυρίως λεγομένην.*

Il. I 249 Ven. B. *γλώσσης*] *ἡ γλῶσσα σημαίνει τρία, αὐτὸ δὲ τὸ σῶμα, καὶ τὴν διάλεκτον, καὶ τὸ ἀπεξενωμένον τῶν λέξεων.*

Od. I 1 *ἀνὴρ σημαίνει τέτταρα, τὸν φύσει, ἤτοι τὸν ἀντιτιθέμενον γυναικί . . . δηλοῖ δὲ καὶ τὸν ἀνδρεῖον ὡς τὸ „ἀνδρὸς ἀκοντίσαντος". ἢ καὶ τὸν ἀνδρὸς ἡλικίαν ἔχοντα, ὡς τὸ „ὅπου νῦν γε μετ᾽ ἀνδρῶν ἵζῃ ἀριθμῷ". καὶ τὸν γήμαντα, ὡς τὸ „ἄνδρα, ᾧ ἔδοσάν με πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ". καὶ τὸν φύσει, ὡς τὸ „ἄνδρες κίκλησκον καλλίζωνοί τε γυναῖκες".* cf. I 3.

Hes. Erg. 29 *ἀγορῆς ἐπακουόν*] . . . *σημαίνει δὲ ἡ ἀγορὰ τὸ πωλητήριον, τὸ βουλευτήριον, τὰ ἐν ἀμφοτέροις πλήθη, τὰς ἐν ἀμφοτέροις λαλίας, καταχρηστικῶς καὶ πᾶσαν ἀπὸ τούτου λαλίαν. ἀγορὰ λέγεται καὶ τὸ ἀγοραζόμενον πρᾶγμα, καὶ τὸ νόμισμα δι᾽ οὗ ἀγοράζεται.*

Erg. 31 *βίος*] *τὶ βίος ἕξ σημαίνει· τὴν τέχνην, ὡς τὸ „βίον ἐμπορικὸν ἢ φιλόσοφον ἔζη". τὸν τρόπον, ὡς τὸ „χρηστοῦ βίου ἐστίν". τὸν παρόντα κόσμον· τὸν ἑνὸς ἑκόστου χρόνον· τῆς ζωῆς τὴν περιουσίαν, ὡς τὸ „πολὺς ἦν αὐτῷ βίος". καὶ τὰς πρὸς τὸ ζῆν συντεινούσας τροφάς.* cf. 576.

Eur. Hec. 177 *σᾶς ψυχᾶς*] *ψυχὴ λέξις ὁμωνύμως οὖσα σημαίνει τὴν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ λογικὴν ψυχήν καὶ τὴν ἐν τοῖς ζώοις τοῖς ἀλόγοις καὶ τοῖς φυτοῖς, ἔτι δὲ τὴν ζωὴν, ὡς ἐνταῦθα Εὐριπίδης φησὶ καὶ ἀλλαχοῦ „ἐπεὶ δὲ Τροία θ᾽ Ἕκτορος τ᾽ ἀπώλετο ψυχή", ἤγουν ἡ ζωή. καὶ τὴν φύσιν, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ „ὅστις τῆς ἐμῆς ψυχῆς γεγώς" ἤγουν τῆς ἐμῆς φύσεως.*

Hec. 329 *ἡγεῖσθε*] *τὸ ἡγοῦμαι τρία σημαίνει, τὸ νομίζω καὶ ὑπολαμβάνω καὶ τὸ προσοδοποιῶ, ὡς τὸ „ἡγοῦμοι, γέρον" καὶ τὸ ἄρχω καὶ ἐξουσιάζω, ὅθεν καὶ ἡγούμενος ὁ ἄρχων.* cf. 386.

Or. 220 *πέλανος σημαίνει δύο, τὸν σίελον, ὡς ἐνταῦθα, καὶ εἶδος θύματος, ἤτοι τὸν πλακοῦντα, ὡς Αἰσχύλος ἐν τρίτῳ φησίν.*

Serv. Aen. I 1 cano] polysemos sermo est. tria enim significat: aliquando laudo, ut regemque canebant, aliquando divino, ut ipsa canas oro, aliquando canto, ut in hoc loco. nam proprie canto significat, quia cantanda sunt carmina.

Aen. I 20 olim] quandoque. et tria tempora significat: praeteritum, ut olim arbos, nunc artificis manus aere decoro inclusit patribusque dedit gestare Latinis. praesens, ut tumidis quod fluctibus olim tunditur; futurum, ut nunc olim quocumque dabunt se tempore vires.

Aen. I 82 agmine] agmen enim polysemus sermo est. nam impetum significat, ut illa agmine certo Laocoonta petunt; multitudinem, ut vocat agmina saeva sororum.

Aen. I 214 fusi] polysemus sermo est. significat enim et discumbentes, ut hoc loco, et fugatos et occisos.

Aen. IV 302 subigit] subagit, regit. et est polysemus: nam acuit significat, ut subiguntque in cote secures, et compellit, ut subigitque fateri.

Ea verba, quae ab eadem radice ducta significationes varias habent, eaque, quorum significationes quamquam generatim eaedem sunt, tamen minime differunt, a grammatico explicabantur.

Il. III 359 *ἀντικρύ] διαφέρει τὸ ἄντικρύ τοῦ ἄντικρυς προπαροξυτόνου· τὸ μὲν γὰρ ἀντικρύ δηλοῖ τὸ ἐξ ἐναντίας, τὸ δὲ ἄντικρυς τὸ φανερῶς.*

Il. IV 140 *διαφέρει δὲ ὠτειλὴ οὐλῆς· ὠτειλὴ μὲν λέγεται αὐτὸ τὸ τραῦμα, οὐλὴ δὲ ὁ τύλος τοῦ θεραπευθέντος τραύματος.*

Il. VIII 4 *θεοὶ δ᾽ ὑπὸ πάντες ἄκουσαν] καὶ γὰρ διαφέρει τὸ ἀκούειν ἁπλῶς λεγόμενον τοῦ ὑπακούειν. ἢ ἐκ μὲν τοῦ ἀκούειν οἷόν τ᾽ ἐστὶν ἐκδέξασθαι καὶ τὸ μόνον ἀκοῦσαι, μὴ μέντοι πείθεσθαι τοῖς λεγομένοις . . . ἐν μέντοι τῷ ὑπακούειν τὸ πάντως πείθεσθαι τοῖς λεγομένοις ἤτοι ἑκόντας ἢ ἄκοντας. οὕτως οὖν ἔχει καὶ τὸ ὑπήκοος, ὥσπερ ὑποτεταγμένος τινί.*

Il. XXIII 229 *πέπλος, φᾶρος, χιτών, χλαῖνα διαφέρουσι· πέπλοι γὰρ οὓς περονῶνται μόναι γυναῖκες, οἳ καὶ ἑανοί καλοῦνται. χιτὼν δὲ ἀνδρεῖον ἔνδυμα, φᾶρος ἱμάτιον, χλαῖνα τὸ περίβλημα τῆς κλίνης.*

Od. I 238 *ἠὲ φίλων] τοὺς ἑταίρους ἀπὸ τῶν φίλων διαιρεῖ ὁ ποιητής. οἱ μὲν γὰρ ἑταῖροι οἱ προσοικειωθέντες κατὰ φιλίαν, οἱ δὲ φίλοι οἱ οἰκεῖοι καὶ κατὰ γένος προσήκοντες ὥσπερ καὶ ὁ ἔτης καὶ ὁ γείτων.*

Od. VII 105 *ἠλάκατα] διαφορὰ ἠλακάτης καὶ ἠλακάτων παρ᾽ αὐτῷ ἥδε· ἡ μὲν γὰρ ἠλακάτη δηλοῖ τὸ ξύλον εἰς ὃ περιειλοῦσι τὸ ἔριον, ἠλάκατα δὲ αὐτὰ τὰ ἔρια περιειλούμενα τῇ ἠλακάτῃ.* cf. 347.

Hes. Erg. 24 *εἰς ἄφενον σπεύδοντα] ἄφενος, πλοῦτος, ὄλβος, τύχη καὶ εὐδαιμονία διαφέρει. ἄφενος μὲν καὶ ἀφνειός, ὁ μετέχων ἀφένου λέγεται· ἄφενος δὲ ἐστὶ ἡ ἐτησία συγκομιδὴ τῶν καρπῶν. πλοῦτος, τὰ διὰ πολλῶν ἐτῶν συναγόμενα, δοῦλοι, κτήσεις, ἀγροί· ὄλβος, τὰ ἀμφότερα· τύχη δὲ, ἡ δόξα τοῦ βίου καὶ ἔπαρσις· εὐδαιμονία δὲ, ἵνα τὰ πολλὰ παρεάσω, τὸ εὖ τοῦ δαίμονος, ἤτοι τῶν ψυχικῶν ἀρετῶν ἔχει· δαίμων γὰρ καὶ ἡ ψυχὴ λέγεται παρ᾽ Ὁμήρῳ καὶ παρὰ Σωκράτει.*

Theocr. id. I 48 *ὄρχος ὀρχάτου διαφέρει. ὄρχος γάρ ἐστιν ὁ βόθρος, εἰς ὃν ἐντίθεται τὸ φυτὸν πρὸς μοσχείαν, παρὰ τὸ ὀρύσσω, ὀρυχόν τινα ὄντα· ὄρχατον δὲ τὴν ἐπίστιχον φυτείαν, παρὰ τὸ ἔρχεσθαι . . .*

id. VI 1 *δῶλε δὲ ἀντὶ τοῦ δοῦλε. δοῦλος δὲ καὶ οἰκέτης διαφέρει, ὥς φησι Χρύσιππος· οἰκέτης μὲν ὁ ἔτι ὑπὸ κτῆσιν ὤν· δοῦλος δὲ ὁ ἀπελεύθερος.*

Eur. Hec. 598 *φύσιν διέφθειρ᾽] φύσις οὐσίας διαφέρει· οὐσία γὰρ λέγεται ἡ ὕπαρξις, φύσις δὲ ἡ ἐπιφαινομένη τῇ οὐσίᾳ ἐνέργεια, οἷον οὐσία πυρὸς τὸ εἶναι ξηρὸν καὶ θερμόν, φύσις δὲ τὸ φωτίζειν καὶ τὸ καίειν, καὶ φύσις ἀνθρώπου τὸ εἶναι ἀνδρεῖον ἢ δειλόν. οὐσία δὲ τούτου τὸ εἶναι ζῶον λογικόν, θνητόν, νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν.*

Phoen. 284 *Λοξίου τ᾽ ἐπ᾽ ἐσχάρας] διαφέρει βωμὸς καὶ ἐσχάρα. βωμὸς μὲν γάρ ἐστιν ὁ εἰς ὕψος ᾠκοδομημένος καὶ ἀνάβασιν ἔχων, ἐσχάρα δὲ ἡ ἐν τετραγώνῳ περὶ γῆν βάσις βωμοῦ τάξιν ἔχουσα ἄνευ ἀναβάσεως· ἡ ἐσχάρα κυρίως τὸ πῦρ.* cf. 791, 1116.

Andr. 283 *ἑστιοῦχον] ἑστίαν ἔχουσαν ἐνοικουμένην. διαφέρει δὲ σταθμὸς παὶ αὐλή. ὁ μὲν γὰρ σταθμὸς θρεμμάτων, ἡ δὲ αὐλὴ ἀνδρῶν οἰκτήριον.* cf. 616.

Andr. 816 *ἀγχόνης] τί διαφέρει ἀγχόνη καὶ ἀγχονή; ἀγχόνη τὸ σχοινίον, ἀγχονὴ δὲ ὀξυτόνως αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.*[1])

Pind. Ol. VI 3 *ἰστέον ὅτι θάλαμος, μέγαρον, μέλαθρον διαφέρουσι. θάλαμος μὲν λέγεται ἀπὸ τοῦ θάλλειν τοὺς δύο νεονύμφους, ὅντινα λέγομεν καὶ παστόν. μέγαρον δὲ λέγεται ὁ παλάτιον καὶ πᾶν οἴκημα ὑψηλὸν ἀπὸ τοῦ μέγα αἴρεσθαι, ἤγουν ὑψοῦσθαι. μέλαθρον δὲ λέγεται ὁ οἶκος, ἐν ᾧ μαγειρεύουσι, ἤγουν τὸ μαγειρεῖον, ἀπὸ τοῦ μελαίνειν τὸν αἰθέρα διὰ τοῦ καπνοῦ δηλονότι.*

Donat. Andr. I 1, 24 nam is postquam excessit ex Ephebis]

---

[1]) Ex hoc scholio grammaticum de hac re discipulos interrogare apparet.

epheba prima aetas adulescentiae est, adulescentia est extrema pueritia.

Andr. I 1, 48 non cibum, sed victum dixit. cibus est enim qui etiam delicatis praebetur, victus in parvis aridisque alimoniis est constitutus. cf. II 3, 27, III 5, 16, V 3, 5.

Ad. I 1, 26 non necesse habeo omnia pro meo iure agere] inter ius et aequitatem hoc interest; ius est quod omnia recta et inflexibilia exigit, aequitas est quae de iure multum remittit.

Ad. III 4, 18 neque liberalis functus est officium viri] quaerendum inter bonum et liberalem quid intersit: an bonus est, qui non noceat, liberalis qui etiam prodest? an bonus est qui non peccat in facto, liberalis qui nec in verbo quidem? cf. IV 2, 41, V 3, 7.

Hec. III 3, 4 qua me propter exanimatum] inter exanimatum et exanimum hoc interest: exanimatus est conterritus, conturbatus . . . exanimus est occisus.

Eun. I 2, 68 neque amicum] bene hoc apud amatorem; nam aliud est amator, aliud amicus. amator qui ad tempus, amicus qui perpetuo amat.

Eun. III 2, 3 meum savium] tria sunt: osculum, basium, savium. oscula officiorum sunt, basia pudicorum affectuum, savia libidinum vel amorum.

Serv. Aen. I 41 noxam] pro noxiam. et hoc interest inter noxam et noxiam, quod noxia culpa est, noxa autem poena. cf. I 373.

Historiarum expositioni grammaticus multum tribuit. Imprimis res mythologicae accuratissime explanabantur. Quo fit, ut saepissime in scholiis fabulas, genealogias, heroum historias inveniamus. Grammaticus plerumque ita exponebat, ut verba eorum scriptorum, qui de tractanda fabula scripserant, proferret. Quae res adulescentibus ad summam fabularum litterarumque historiae scientiam comparandam sine dubio opportunissima erat. Praeterea ritus veterum, consuetudines publicas privatasque, terrarum descriptiones, de rerum natura doctrinam ad hanc interpretationis partem pertinere, quis non credat?

At primum testimonia scriptorum sequantur.

Sextus Emp.: „*Ἀσκληπιάδης δὲ ἐν τῷ περὶ γραμματικῆς τρία φήσας εἶναι τὰ πρῶτα τῆς γραμματικῆς μέρη, τεχνικόν, ἱστορικόν, γραμματικόν, ὅπερ ἀμφοτέρων ἐφάπτεται, φημὶ δὲ τοῦ ἱστορικοῦ καὶ τοῦ τεχνικοῦ, τριχῇ ὑποδιαιρεῖται τὸ ἱστορικόν· τῆς γὰρ ἱστορίας τὴν μέν τινα ἀληθῆ εἶναί φησι, τὴν δὲ ψευδῆ, τὴν δὲ ὡς ἀληθῆ, καὶ ἀληθῆ μὲν τὴν πρακτικήν, ψευδῆ δὲ τὴν περὶ πλάσματα καὶ μύθους, ὡς ἀληθῆ δὲ οἷα ἐστὶν ἡ κωμῳδία καὶ οἱ μῖμοι. τῆς δὲ ἀληθοῦς τρία πάλιν μέρη. ἡ μὲν γάρ ἐστι τὰ περὶ πρόσωπα θεῶν καὶ ἡρώων καὶ ἀνδρῶν ἐπιφανῶν, ἡ δὲ περὶ τοὺς τόπους καὶ χρόνους, ἡ δὲ περὶ τὰς πράξεις. τῆς δὲ ψευδοῦς τουτέστι τῆς μυθικῆς, ἓν εἶδος μόνον ὑπάρχειν λέγει τὸ γενεαλογικόν* (Bekker 252).

Quint. I 8, 18: „his accedit enarratio historiarum, diligens quidem illa non tamen usque ad supervacuum laborem occupata. Nam receptas aut certe claris auctoribus memoratas exposuisse satis est“.

Saepe adulescentes situ terrarum, oppidorum, montium, fluminum i m p e r t i r i opus est. Quae institutio, ut erat accuratissima, a grammatico plerumque ita tractabatur, ut situ loci demonstrato nominis origo resque mythologicae cum eo coniunctae exponerentur. Ne discipuli in errorem inciderent, loca eiusdem nominis enumerabantur.

Il. II 520 *Κρῖσαν*] *Κρῖσα πεδίον ἐν Λοκρίδι ἢ ὡς οἱ πλειόνές φασι ἐν Δελφοῖς, ὀνομασθὲν ἀπὸ Κρίσου τοῦ τυράννου καὶ Αστεροδείας τῆς Δηιονέως. Δαυλὶς δὲ πόλις Φωκίδος, ἀπὸ Δαυλιέως ὀνομασθεῖσα τοῦ τυράννου καὶ Χρηστώνης ἢ διὰ τὸ σύμφυτον. δαυλὸν γὰρ τὸ δασὺ ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι.*

Il. II 520 *Πανοπῆα*] *πόλις Φωκίδος, ῥηθεῖσα ἀπὸ Πανοπέως τοῦ Φώκου.*

Il. II 521 *Ἀνεμώρειαν*] *αὕτη μεταξὺ κεῖται Φωκίδος καὶ Δελφῶν, ἐφ᾽ ὑψηλοῦ τόπου, ὅθεν καὶ οὕτως ὠνομάσθη παρὰ τὸ καταπνεῖσθαι αὐτὴν σφόδρως.* cf. 535, 625, 869.

Il. VI 133 *Νυσήϊον*] *τὴν λεγομένην Νῦσαν, ὄρος δὲ λέγει τῆς Θρᾴκης οὖν. ἐν ἄλλῳ ἡ Νύσα ἐν μέν τισιν χώραις ὄρος ὡς ἐν Βοιωτίᾳ καὶ Θρᾴκῃ καὶ Ἀραβίᾳ καὶ Ἰνδικῇ καὶ Λιβύῃ καὶ Νάξῳ,*

ὁποῦ δὲ πόλις, ὡς ἐν Καρίᾳ καὶ ἐν Καυκασίῳ ὄρει, ὁποῦ δὲ νῆσος, ὡς ἐν τῷ Νείλῳ ποταμῷ.

Il. IX 129 *Λεσβίδας] . . . ἡ δὲ Λέσβος νῆσός ἐστιν ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει, πόλεις ἔχουσα πέντε· Ἄντισσαι, Ἔρεσος, Μηθύμνην, Πύρραν, Μυτιλήνην.*

Il. XII 97 *ὅτι Σελλήεις ποταμὸς ἐπ' Ἀσίας οὗτος, ἕτερος δὲ ἐπὶ Θεσπρωτίας.*

Il. XIII 33 *Τενέδοιο καὶ Ἴμβρου] νῆσοι πλησίον Τροίας κείμεναι. καὶ ἡ μὲν Τένεδος κεῖται μέση τριῶν πελαγῶν, Αἰγαίου, Ἑλλησπόντου, μέλανος κόλπου (διὸ καὶ Τρίοδος ὑπ' ἐνίων καλεῖται), ἡ δὲ Ἴμβρος ἐστὶν ἐν τῷ μέλανι κόλπῳ.*

Il. XIV 229 *ἐξ Ἀθόω] Ἄθως ὄρος ἐν Θράκῃ μέγα τε καὶ ὑψηλόν, ἐξέχον εἰς θάλασσαν, τὸν ἰσθμὸν ἔχον Χερσόνησον σταδίων δώδεκα.*

Il. XX 329 *Καύκωνες] οἱ μὲν Τρωικὸν ἔθνος βάρβαρον, ἄλλοι δὲ Παφλαγονίας, οἱ δὲ τοὺς ἐπίκλην Καυκίους. ἡ δὲ Καῦνος πόλις παράλιος Λυδίας καὶ Καρίας.*

Il. XV 572 Ven. B. *ἐν Βουθείῳ] τὸ Βούθειον πόλις Φθιῶτις, ἀπὸ Βουθείου τοῦ Ἄργου ὠνομασμένη.*

Il. XX 53 *θεῶν ἐπὶ Καλλικολώνῃ] Δημήτριος ὁ Σκήψιος λόφον εἶναί φησι μεταξὺ Ἰλιέων καὶ Σιμοῦντος.*

Il. XXI 196: hoc loco omnia maria ab Oceano Atlantico usque ad mare rubrum enumerantor.

Hes. Theog. 4 hoc loco omnia Boeotiae flumina afferuntur.

Erg. 101 *ἑπταπύλῳ Θήβῃ] τρεῖς εἰσι Θῆβαι· αἱ ἑπτάπυλοι, ἃς ὁ Κάδμος ἔκτισεν, ἐν Βοιωτίᾳ· αἱ ἑκατόνπυλοι ἐν Αἰγύπτῳ· καὶ αἱ ὑποπλάκιοι περὶ τὸ Ἀτραμύτεον, ὃ ἐκλήθη οὕτως διὰ Ἀτράμυτον τὸν Κροίσου ἀδελφόν.*

Soph. Oed. Kol. 1595 *τοῦ δὲ Θορικίου πέτρου] ταῦτα γνώριμα τοῖς ἐγχωρίοις. Θόρικος δὲ δῆμος τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς.*

Ant. 103 *Δίρκη, κρήνη καὶ ποταμὸς Θηβῶν.* cf. 1037.

Trach. 194 *Μηλιεὺς ἅπας λεώς] Μηλιεῖς, ἔθνος Θετταλικὸν πλησίον Τραχῖνος. Μηλία δὲ ἡ πόλις καλεῖται.*

Ai. 884 *Βοσπορίων] τῶν εἰς τὸν Βόσπορον ῥευόντων Τρωικῶν ποταμῶν· δύο δέ εἰσι Βόσποροι. ὁ μὲν κατὰ τὴν Προποντίδα· ὁ δὲ Θρᾳκικός, ὥς φησι Φιλέας.*

Phil. 194 *τῆς ὠμόφρονος Χρύσης] Χρύση, νῆσος πρὸ τῆς Λήμνου, ἔνθα διέτριβεν Χρύση τις νύμφη, ἣ ἐρασθεῖσα τοῦ Φιλοκτήτου, καὶ μὴ πείσασα κατηράσατο αὐτῷ· διὸ καὶ ὠμόφρονα αὐτὴν ἐκάλεσεν.* cf. 549.

El. 180 *Κρίσαν] Φωκικήν. Κρίσα γὰρ πόλις Φωκίδος.* cf. 727.

Theocr. id. I 67 *Πηνειὸς ποταμὸς Θετταλίας. Τέμπη δὲ γενικῶς μὲν τὰ ἄλση. Νῦν δὲ τὸ μεταξὺ τῆς Ὄσσης καὶ τοῦ Ὀλύμπου χωρίον, ὅ ἐστι περικαλλές, καὶ ὥσπερ ὑπὸ θείας γνώμης πρὸς διόρυξιν διῃρημένον δι' ἧς ὁ Πηνειὸς πρὸς τὴν θάλασσαν ῥεῖ. λέγεται δὲ τοῦτο τὸ χωρίον τέμπεα Θετταλικά.* cf. 147.

id. VII 75 *Ἱμέρα γενικὴ πτῶσις. ἔστι δὲ πόλις Σικελίας καὶ πηγὴ καὶ ποταμὸν ἀπὸ ταύτης ἔχων τὴν ἀρχήν. ἢ ποταμὸς Σικελίας καὶ πόλις ὁμώνυμος.*

Eur. Hipp. 1133 *τὸν ἀμφὶ Λίμνας τρόχον] Λίμνη τόπος Τροιζῆνος Ἀττικῆς, ἔνθα Λιμνῆτις Ἄρτεμις καλεῖται παρὰ τὸ πεδίον τῆς Λίμνης τὸ τρεχόμενον τοὺς γυμναστικοὺς ἵππους κατέχων τῷ ποδὶ καὶ γυμνάζων.*

Or. 362 *Μαλέᾳ] ὄρος Λακωνικῆς ἐστι τὸ Μάλεον.* cf. 1645.

Phoen. 101 *Ἰσμηνοῦ] Ἰσμηνὸς ποταμὸς Θηβῶν, ὅθεν καὶ Ἰσμήνιος Ἀπόλλων τιμᾶται.* cf. 982, 1707.

Alc. 980 *καὶ τὸν ἐν Χαλύβοις] Χάλυβες ἔθνος τοῦ Πόντου, ἔνθα σιδηρᾶ μέταλλά ἐστιν.*

Pind. Ol. III 25 *Ἴστρου ἀπὸ σκιαρᾶν παγᾶν] τὰς πηγὰς τοῦ ἴστρου ἐν Ὑπερβορέοις ὑποτίθεται. Ἴστρος δὲ ποταμὸς διὰ πολλῶν ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης χωρεῖ, ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ἐν τῇ τῶν Ὑπερβορέων χώρᾳ, ὅς νῦν Δάνουβις λέγεται. σκιερὰς δέ φησι πηγὰς ἤτοι τὰς βαθείας ἢ τὰς σκιαζομένας τῇ περὶ αὐτὰς τῶν ἐλειῶν φυτείᾳ.*

Ol. VI 46 *πρὸς Πιτάναν δὲ] ἔστι δὲ Πιτάνη πόλις Λακεδαίμονος καὶ Εὐρώτας ποταμὸς καὶ Σπάρτης καὶ ἄλλος Ἰταλίας.* cf. 144, 157.

Ol. X 13 *γένη δὲ καὶ ἔθνη τῶν Λοκρῶν εἰσι τρία, Ἐπιζεφύριοι ὀζόλαι, Ἐπικνημίδιοι· τούτων οἱ μὲν Ἐπιζεφύριοί εἰσιν Λοκροὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, οἱ δὲ Ὀζόλαι πρὸς τῇ Αἰτωλίᾳ, οἱ δὲ Ἐπικνημίδιοι πρὸς τῇ Εὐβοίᾳ, ὅθεν ὁ Ὀϊλέως Αἴας ὑπῆρχε, καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχε τὴν τοῦ Λοκροῦ.*

Pyth. I 34 *καὶ θ' ὑπὲρ Κύμας] Κύμη νῆσος παρακειμένη τῇ Σικελίᾳ· ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα τῶν Αἰολέων.* cf. 123, 152.

Pyth. IV 376 *εἰς Φᾶσιν] Φᾶσις δὲ ποταμὸς Σκυθίας τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν. ἔστι γὰρ καὶ ἑτέρα Εὐρώπης· πλησίον τῆς Μαιώτιδος λίμνης καὶ τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ.*

Nem. VII 53 *τᾷ καὶ Δαναοὶ πόνησαν*] *τέσσαρας δὲ ἀναγράφει τὰς Ἐφύρας· πρώτην μὲν τὴν αὖθις Κόρινθον ὀνομασθεῖσαν. Ὅμηρος· ἔστι πόλις Ἐφύρη· ἑτέραν δὲ τὴν περὶ Θεσσαλίαν . . . τρίτην δὲ περὶ Ἦλιν, ἧς Ἱππίας μνημονεύει· τέταρτον ἐν Θεσπρωτοῖς.*

Serv. Aen. I 196 Trinacria] Graecum est propter tria *ἄκρα*, id est promunturia, Lilybaeum, Pachynum, Pelorum. Latine autem Triquetra dicitur.

Aen. I 416 Sabaeo] Arabico. Arabiae autem tres sunt, inferior, petrodes, eudaemon, in qua populi sunt Sabaei, apud quos nascitur tus. dicti autem Sabaei *ἀπὸ τοῦ σέβειν*, id est venerari, quod deos per ipsorum tura veneramur.

Aen. II 312 Sigea] duo sunt Troiae promunturia, Rhoeteum et Sigeum, quod dictum est propter Herculis taciturnitatem, qui prohibitus hospitio simulavit abscessum, et inde contra Troiam per silentium venit, quod dicitur *σιγή*.

Aen. III 35 Geticis] Thraciis. Getae autem sunt populi Mysiae, quae quia lata est, multas continet gentes. cf. 171, 211, 506.

Aen. IV 42 lateque furentes Barcaei] hi prope sunt a Carthagine: unde addidit late furentes. hi secundum Titianum in chorographia Phoenicen navali quondam superavere certamine. Barce autem civitas est Pentapoleos, quae hodie Ptolemais dicitur. Nam Cyrene et Barcae reginae fuerunt, quae singulis dederunt civitatibus nomina. cf. 481.

Aen. VI 805 Nysae de vertice] mons est Indiae, de quo loquitur. ceterum est et Nysa civitas, in qua Liber colitur, unde Nysaeus dictus est.

Aen. VII 517 sulphurea Nar albus aqua] Flaminiae est civitas Narria in montibus posita, quibus subest Nar, qui Tiberino coniungitur.

Aen. IX 30 altus per tacitum Ganges] fluvius Indiae est, qui secundum Senecam in situ Indiae novem alveis fluit, secundum Melonem septem: qui tamen et ipse commemorat nonnullos dicere, quod tribus alveis fluat. Vergilius tamen Nilo eum iungens, septem alveos habere significat.

Aen. XI 247 Gargani condebat Iapygis arvis] Iapygia pars est Apuliae, in qua est mons Garganus, qui per Calabriam usque in Adriaticum tenditur pelagus.

Saepe grammaticus adulescentibus usus moresque et religionis et rerum publicarum privatarumque exponebat.

Il. I 58 *τοῖσι δ' ἀνιστάμενος*] *τὸ γὰρ παλαιὸν, κἂν βασιλεὺς ἦν κἂν ἄλλης οἵας δήποτε τύχας λαμπρᾶς, ἐδημογορεῖ δὲ, ὀρθὸς ἵστατο.*

Il. IV 99 *ὅτι οἱ ἀρχαῖοι τὰ σώματα οὐκ ἔθαπτον ὑπὸ γῆν, εἰ μὴ πρότερον ἔκαυσαν· εἶθ' οὕτως τὴν τέφραν σὺν τοῖς ὀστοῖς ἐχώννυον ἐν ἀγγείῳ τινὶ ἀποθέμενοι.* cf. IV 99 Ven. B.

Il. VI 176 *καὶ τότε μιν ἐρέεινε*] *ὅτι ἔθος ἦν παρὰ τοῖς παλαιοῖς ξενίζειν πρότερον, εἶτα πυνθάνεσθαι τίνος ἕνεκεν παραγεγόνασι οἱ ξένοι.*

Il. IX 129 *Λεσβίδας*] *παρὰ Λεσβίοις ἀγὼν ἄγεται κάλλους γυναικῶν ἐν τῷ τῆς Ἥρας τεμένει, λεγόμενος Καλλιστεῖα.*

Il. XIX 197 Ven. B. *περὶ ἀφροδισίων ὀμνὺς κάπρον θύει ἢ ὡς μὴ ἐγνωσμένου τοῖς Ἕλλησι τοῦ περὶ Ἀδώνιδος μύθου, ἢ ὅτι περὶ τοῦ μὴ συγγεγονέναι ὄμνυσι, τὸ ἐναντίον θύων. πρὸς δὲ τὰ ὅρκια τρισὶν ἐχρῶντο Ἀττικοί, κάπρῳ, κριῷ, ταύρῳ.*

Od. II 310 *ὑπερφιάλοισι*] *ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ μὲν φιάλου ἢ ποτηρίου πίνειν ἐν συμποσίῳ τοὺς πάντας· τοὺς δὲ ἀναισχύντως καὶ ἀπαιδεύτως ἐν τῇ φιάλῃ προσκαθημένους ὑπερφιάλους ὠνόμαζον.*

Od. III 309 *τάφος*] . . . *ἔθος γὰρ ἦν τοῖς παλαιοῖς τινὸς τελευτήσαντος λαμπράν τινι εὐωχίαν ἑτοιμάζειν ἐπ' αὐτῷ ὅπερ καὶ τάφος παρ' ἐκείνοις ἐκέκλητο.* cf. 332.

Soph. El. 424 *ἡνίχ' ἡλίῳ*] *τοῖς γὰρ παλαιοῖς ἔθος ἦν, ἀποτροπιαζομένους τῷ ἡλίῳ διηγεῖσθαι τὰ ὀνείρατα.*

Theocr. id. II 10 *Σελάνα*] *Πίνδαρός φησιν ἐν τοῖς κεχωρισμένοις τῶν παρθένων, ὅτι τῶν ἐραστῶν οἱ μὲν ἄνδρες εὔχονται τὸν ἥλιον, αἱ δὲ γυναῖκες σελήνην.*

id. V 83 *Κάρνεα*] *Κάρνεα ἑορτὴ Δωρικὴ τελουμένη Καρνείῳ Ἀπόλλωνι κατὰ τὴν Πελοπόννησον, ἀπὸ Κάρνου μάντεως, ὃς ἔχρησε τοῖς Ἡρακλείδαις. Ἀπ' αὐτοῦ δὲ Κάρνειον Ἀπόλλωνα προσαγορεύουσι.*

id. VII 3 *θαλύσια, ἑορτή, ἣν ἐτέλουν τῇ Δήμητρι μετὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν.* cf. 106.

Eur. Hipp. 792 *οὐ γάρ τί μ' ὡς θεωρόν*] *ἔθος γὰρ εἶχον οἱ ἀρχαῖοι τοῦτο, ὅτε ἤρχοντο ἀπὸ μαντείας ἐστεφανωμένοι ἤρχοντο, καὶ πάντες τοῦ οἴκου προσεκύνουν αὐτούς.*

Hec. 339 *πρόσπιπτε*] *οἱ παλαιοὶ ἱκετεύοντες ἐθράττοντες τῆς γενειάδος καὶ τῆς χειρὸς καὶ τοῦ γόνυος, τῆς μὲν γενειάδος ὡς*

κατανεῦσαι ἢ εἰπεῖν τι πρὸς ἄλλον ὑπὲρ τοῦ δεομένου, εἴ γε δεῆσαι τοῦτο ποιεῖν, τῆς δὲ χειρὸς ὡς ἐνεργῆσαι, τοῦ δὲ ποδὸς ὡς βαδίσαι. cf. 469.

Or. 383 ἀφύλλους στόματος] εἰώθασιν οἱ παλαιοί, ὅτε ἱκέτευον τοὺς ὑπερέχοντας, φέρειν ἐν χερσὶ στέφανον ἐκ φύλλων ἢ δάφνης ἢ ἐλαίας. cf. 1385.

Phoen. 349 ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς, ὅτε ἐγημέ τις, ἐπὶ τοῖς ἐγχωρίοις ποταμοῖς ἀπολούεσθαι, ἐμοὶ δοκεῖν, ἵνα κατὰ ῥοῦν αὐτοῖς τὰ πρὸς τὸν βίον χωρῇ. cf. 1251, 1524.

Pind. Ol. VI 68 ἀργυρέαν] ἔθος ἦν ταῖς ἡρωΐσιν ἑαυταῖς ὑδρεύσασθαι, ὡς καὶ ἡ Εὐάδνη, ὅτε τὸν παῖδα ἐγέννησεν. ἔθος δὲ καὶ ταῖς τικτούσαις λύειν τὰς ζώνας. cf. 104.

Nem. XI 30 ναὶ μὰ γὰρ ὅρκον, ἐμὰν δόξαν] ἐνταῦθα ὄνομα οὐ πρόσκειται. ἰδίως γὰρ οἱ παλαιοὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ ὅρκου ὤμνυον, ὡς καὶ Ἡσίοδος

ὅρκον θ' ὃς δὴ πλεῖστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους
πημαίνει, ὅτε κέν τις ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσῃ.

Donat. Andr. I 5, 62 hanc mihi in manum dat] confirmatae sunt legitimae nuptiae per manuum conventionem.

Serv. Aen. III 80 rex et sacerdos] maiorum enim haec erat consuetudo, ut rex esset etiam sacerdos vel pontifex: unde hodieque imperatores pontifices dicimus.

Aen. III 118 merito] unicuique aptos; ratio enim victimarum fit pro qualitate numinum. nam aut haec immolantur quae absunt muneribus, ut porcus Cereri, qui abest frugibus, hircus libero, quia vitibus nocet: aut certe ad similitudinem ut inferis nigras pecudes, superis albas immolent, tempestati atras, candidas serenitati.

Aen. VII 198 quo tendere pergant pascentes] hinc iam optimum significatur augurium, quod pascebant. nam Romani moris fuit et in comitiis agendis et in bellis gerendis pullaria captare auguria.

Aen. VIII 3 utque impulit arma] hoc ad pedites. est autem sacrorum: nam is qui belli susceperat curam, sacrarium Martis ingressus primo ancilia commovebat, post hastam simulacri ipsius, dicens „Mars vigila".

Aen. IX 641 macte] magis aucte, adfecte gloria. et est sermo tractus a sacris: quotiens enim aut tus aut vinum super victimam fundebatur, dicebant „mactus est taurus vino vel ture" hoc est: cumulata est hostia et magis aucta.

Aen. XI 2 Aeneas quamquam et sociis dare tempus humandis] consuetudo Romana fuit, ut polluti funere minime sacrificarent. si tamen contingeret, ut uno eodemque tempore et funestaretur et cogeretur operam dare sacrificiis, elaborabat ut ante sacra compleret quam funus agnosceret.

Rerum naturae scientia non neglegebatur, cum saepe de natura herbarum, animalium, siderum quaestiones afferrentur.

Il. X 335 κρατὶ δ' ἐπὶ κτιδέην] κτιδέη ἡ ἐξ ἰκτίδος δέρματος πεποιημένη. ἰκτὶς δέ ἐστιν ζῷον ὀρνιθοφάγον καὶ πανοῦργον, μεῖζον μὲν γαλῆς καὶ δασύτερον, παραπλήσιον δὲ, οἱ δὲ τὴν ἀγρίαν γαλῆν εἶπον.

Il. XI 481 θῶες μέν τε διέτρεσαν] Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ζῴων φησὶ θῶας καὶ λέοντας πολέμια εἶναι, σαρκοφάγα ὄντα καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν τὴν τροφὴν ποριζόμενα.

Il. XVI 482 ἀχερωίς] δένδρον ὃ καλεῖται λεύκη· ἔνιοι δὲ φηγοῦ εἶδος εἶπον αὐτήν.

Od. VII 285 ἐκβὰς ἐν θάμνοισι] τρία εἴδη τῶν φυτῶν, βοτάναι, θάμνοι καὶ δένδρα· αἱ μὲν ἐπὶ ἐδάφους τῆς γῆς ἀπομένουσαι βοτάναι λέγονται, αἱ δὲ μέσαι θάμνοι, τὰ δὲ εἰς ὕψος δένδρα· οἷον ἄγρωστις καὶ ἡ λοιπὴ πόα, βοτάνη, βατοὶ δὲ καὶ τὰ ἐν τοῖς ὑγροῖς γινόμενα θάμνοι. δένδρα δὲ, οἷον συκῆ, ἐλαία καὶ τὰ ὅμοια.

Serv. Aen. I 435 fucos] secundum Plinium apum multa sunt genera. proprie tamen apes vocantur ortae de bubus, fuci de equis, crabrones de mulis, vespae de asinis. fucus autem est secundum Aemilium Macrum maior ape, crabrone minor.

Aen. VI 180 procumbunt piceae] picea secundum Plinium in naturali historia quinta species cedri est. nam cedria dicta est quasi καιομένης δρυὸς ὑγρόν, id est arboris umor ardentis.

Aen. VIII 402 liquido electro] puro. et secundum Plinium in naturali historia tria sunt electri genera; unum ex arboribus, quod sucinum dicitur; aliud, quod naturaliter invenitur; tertium, quod fit de tribus partibus auri et una argenti: quas partes

etiam si naturale solvas, invenies. unde errant, qui dicunt melius esse naturale. electri autem natura probatur veneno, quo recepto et stridorem emittit et varios ad iridis similitudinem reddit colores.

Ἐτυμολογίας εὕρεσις.

Dionysius Thrax etymologias inventionem quartam grammaticae partem dicit. Permultis locis etymologia adhibetur sive res mythologicae sive geographicae sive *ἱστορίαι* exponuntur; sane saepe ipsa invenitur. Quam plurimas nominum enodationes afferri grammaticus necesse esse putabat.

Scholiastes Dion. Thr. etymologiam definit: „*ἐτυμολογία δέ ἐστιν ἀνάπτυξις λέξεως κατὰ τὸ δυνατόν· εἴρηται δὲ παρὰ τὸ ἔτυμον, ὅ ἐστιν ἀληθὲς καὶ πιθανόν*“ (Hilgard 169, 20).

Quint. I 6, 28: „etymologia quae verborum originem inquirit, a Cicerone dicta est notatio, quia nomen eius apud Aristotelem invenitur *σύμβολον*, quod est nota; nam verbum ex verbo ductum, id est veriloquium, ipse Cicero qui finxit, reformidet. Sunt qui vim potius intuiti originationem vocent“ . . .

cf. I 4, 25: „scrutabitur ille praeceptor acer atque subtilis origines nominum, quae ex habitu corporis Rufos Longosque fecerunt; ubi erit aliud secretius, Sullae, Burrhi, Galbae, Plauti, Pansae, Scauri taliaque; et ex casu nascentium, hic Agrippa et Opiter et Cordus et Postumus erunt; et ex iis, quae post natos eveniunt, unde Vopiscus. Iam Cottae, Scipiones, Laenetes, Serani sunt et ex variis causis. Gentes quoque ac loca et alia multa reperias inter nominum causas . . .“

Scholia Homerica.

Il. I 184 *Βρισηΐδα*] *Βρισηΐς ἀπὸ τοῦ βρι, ἡ βαροῦσα πάντας ἢ πάντα τῷ κάλλει.*

Il. I 591 *βηλοῦ ἀπὸ τοῦ βεβηκέναι τοὺς θεοὺς ἐπ᾽ αὐτῷ καὶ τοὺς ἀστέρας κεῖθε βαίνειν οὕτως· ἕτεροι δὲ βηλὸν εἶπον τὸν ἀνωτάτω πάγον καὶ περιέχοντα τὸν πάντα ἀέρα. ἄλλοι δὲ τὴν περίοδον τοῦ αἰθέρος καὶ τῶν ἄστρων . . . εἴρηται δὲ βηλὸς ἀπὸ τοῦ βαίνεσθαι, ὡς καὶ ὁδὸς ἀπὸ τοῦ διοδεύεσθαι.*

Il. III 20 *κεραόν*] *ἔλαφος δὲ εἴρηται παρὰ τὸ ἑλεῖν τοὺς ὄφεις.*

Il. III 115 *ψῆφοι δέ τινες ἦσαν οἱ κλῆροι, εἰς οὓς σημειοῦτο ἕκαστος οὓς οὕτως ὠνόμασαν διὰ τὸ καλεῖσθαι ὑπ᾽ αὐτῶν εἰς τὰς πράξεις.*

Il. V 333 *Ἐνυώ*] *παρὰ τὸ ἐναύειν, ὅ σημαίνει τὸ ἐμφωνεῖν, τινὲς δὲ παρὰ τὸ ἔνω, ὅ σημαίνει τὸ φονεύω, ἔνθεν καὶ αὐτοέντης. παρ᾽ αὐτῆς δὲ καὶ Ἐνυάλιος.*

Il. VI 261 *μένος*] *ἡ προθυμία, παρὰ τὸ μένω ῥῆμα, ὅ δηλοῖ τὸ προθυμοῦμαι.*

Il. VIII 240 *δημόν*] *δημὸν Ἀρίσταρχος κατ᾽ ὀξεῖαν τάσιν ἐπὶ τοῦ λίπους . . . οὕτως καὶ ὁ Ἀσκαλωνίτης, λέγων τὸ μὲν παρὰ τὸ δέμας γεγενῆσθαι, οἱονεὶ, σῶμά τι τυγχάνον ἢ παρὰ τὸν δασμόν· τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ λίπους παρὰ τὸ δαίω· εὔκαυστον γὰρ τὸ λίπος. δύναιτο δ᾽ ἄν τις καὶ ἄλλως ἐτυμολογεῖν, εἰ παρὰ τὸ δέω γένοιτο, δέεμος, καὶ ἐν συναλοιφῇ δῆμος, τὸ συνδεδεμένον πλῆθος.*

Il. IX 125 *ἀλήϊος*] *πένης, ἄπορος, ἤτοι δὲ ἀπὸ τοῦ μὴ ἔχειν χώραν σιτόσπορον, ἢ λήϊον καλεῖ ἢ ἀπὸ τοῦ μὴ ἔχειν λείαν.* cf. 325, 502.

Il. XI 502 *ὅτι ὁμίλει ἀντὶ τοῦ ἐμάχετο, ἀπὸ τοῦ ὁμοῦ τὰς ἴλας συμβάλλειν.*

Il. XIII 41 *αὐίαχοι*] *οἱ μὲν παρὰ τὸ αὔειν καὶ ἰάχειν· οἱ δὲ ἐξαιρεθέντος τοῦ ν τὸ υ προσελθεῖν, ὡς ἀγαθὸς ἀγαυός, κατάξαντες καυάξαντες· οἱ δὲ καὶ ἐπίτασιν ὄντος τοῦ α, ἀΐαχοι, εἶτα πλεονάσαντος τοῦ υ.*

Il. XV 619 *ἠλίβατος*] *ψιλῶς· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἀλιτεῖν ἐσχημάτισται· καὶ ὤφειλεν ὅμοιον εἶναι τῷ ἠλιτόμηνος, συγκοπὴν δὲ ἔπαθεν . . . οἱ μέντοι δασύνοντες ἐτυμολογοῦσι παρὰ τὸ ἧλον, τὴν ἡλίῳ βατὴν οὖσαν μόνῳ.*

Il. XVII 21 *συὸς κάπρου*] *καὶ ἔστι σῦς μὲν τὸ γενικόν, κάπρος δὲ τὸ εἰδικὸν ἀπὸ τοῦ κάπτειν.* cf. 135.

Il. XVIII 477 *ῥαιστῆρα*] *σφῦραν σιδηράν, παρὰ τὸ ῥαίζειν, ὅ ἐστι ἐνεργεῖν.* cf. 493.

Il. XXI 12 *ἀκρίδες*] *παρὰ τὸ κρᾶν, ὅ ἐστι ἐσθίειν ἢ παρὰ τὸ ἀκρίζειν, ὅ ἐστι τὰ ἄκρα ἐσθίειν.*

Il. XXIII 886 *ὅτι ἥμονες οἱ ἀκοντισταὶ ἀπὸ τοῦ ἱέναι.*

Il. I 2 Ven. B. *μυρία*] *τινὲς θρηνητικὰ παρὰ τὸ μύρεσθαι.*

Il. I 13 *γέγονε δὲ θυγάτηρ παρὰ τὸ θύω καὶ τὸ γαστήρ. λέγεται γὰρ τὰ θήλεα τάχιον ἐν τῇ γαστρὶ κινεῖσθαι.* cf. 132, 148.

Il. II 212 *Θερσίτης δὲ παρὰ τὸ θέρσος Αἰολικῶς θέρσις.*

Il. V 6 *Ὠκεανὸς δὲ ὁ ὁρίζων, παρὰ τὸ ὠκέως περὶ αὐτὸν ἀνύεσθαι τὸν δρόμον τῶν ἄστρων.* cf. 803.

Il. XII 46 *ταρβεῖ] τρισὶ παραγωγαῖς ὁ Ἡρωδιανὸς τοῦτο ὑπέβαλεν. πρῶτον ἐκ τοῦ ταράσσω, τάραβος καὶ τάρβος· δεύτερον, ὅτι ἐκ τοῦ τρέπω ὁ δεύτερος ἀόριστος ἔταρπον, τάρπος καὶ τροπῇ τοῦ π εἰς β τάρβος· τρίτον, ὅτι τείρω τὸ καταπονῶ, ὁ δεύτερος ἀόριστος ἔταρον, τάρος καὶ πλεονασμῷ τοῦ β τάρβος, ἐξ οὗ καὶ ῥῆμα ταρβῶ.*

Il. XVIII 403 *μορμύρων] ἀναβράσσων ἢ θηριούμενος παρὰ τὴν μορμώ.*

Od. I 130 *αὐτὴν δ' ἐς θρόνον] . . . θρόνος δὲ ἀπὸ τοῦ ἄνω θεωρεῖν ἤτοι ὁ ἐπηρμένος.*

Od. I 142 *κύπελλον ἐτυμολυγεῖται παρὰ τοῦ ἐν αὐτῷ χεῖσθαι τὸν πηλὸν ἢ τὸν οἶνον, χύπελλον καὶ κύπελλον.* cf. 164.

Od. III 280 *οἷς ἀγανοῖς] καὶ ἀγανὸς ἐτυμολογεῖται ἀπὸ τοῦ ἄγαν νέειν εἰς αὐτὸν πάντας, ὡς καὶ ἀγαθὸς ἀπὸ τοῦ ἄγαν θεεῖν περὶ αὐτόν . . .* cf. 324.

Od. IV 188 *Μέμνων γὰρ ἐτυμολογεῖται παρὰ τὸ μένειν νεός.* cf. 404, 650.

Od. V 72 *ἴου ἠδὲ σελίνου] τὸ σέλινόν τινες ἐτυμολογοῦσι ὅτι σευόμενον ἐξ ἕλους.* cf. 426.

Od. VIII 288 *Κυθερείης] Κυθέρεια ἐτυμολογεῖται ἢ ἀπὸ τοῦ κύειν, ὃ δή συμβαίνει παρὰ τὴν συνουσίαν, τῆς ἐν τῷ θέρεσθαι κυούσης ἢ ἀπὸ τοῦ κεύθειν τὸν ἔρωτα ἢ Κυθέρεια λέγεται ἀπὸ Κυθερείας χώρας.* cf. 507.

Od. XIV 411 *ἔρξαν] . . . ἐτυμολογεῖται δὲ τὸ ἔρξαν ἀντὶ τοῦ ἔκλεισαν ἀπὸ τοῦ εἴργω τὸ κωλύω, τὸ δὲ ἕρξαν ἀντὶ τοῦ ἔθυσαν ἀπὸ τοῦ ἔρδω τὸ θύω.*

Od. XVIII 295 *ὅρμον] ἐτυμολογεῖ τὸν ὅρμον παρὰ τὸ εἴρω τὸ συνάπτω, ἕρμος, εἱρμός τις ὤν.*

Od. XIX 306 *τοῦδ' αὐτοῦ λυκάβαντος] λυκάβας ὁ ἐνιαυτὸς ἠτυμολογήθη μὲν παρὰ τινῶν ἐκ μεταφορᾶς τῶν λύκων . . . ἢ παρὰ τὸ λύγος τὸ σκότος καὶ τὸ αὔω τὸ λάμπω . . . ἄλλοι δὲ ἀπὸ τοῦ λύω καὶ αὔω τὸ ξηραίνω . . . ἢ παρὰ τὸ λυγαίως βαίνειν ἤτοι κεκρυμμένως καὶ λεληθότως.*

Scholia Hesiodea.

Theog. 116 *Χάος] παρὰ τὸ χεῖσθαι χάος ἐγένετο . . . οἱ δὲ*

εἰρῆσθαί φασιν χάος παρὰ τὸ χεῖσθαι, ὅ ἐστι χέεσθαι· οἱ δέ φασιν ἀπὸ τοῦ χαδεῖν, ὅ ἐστι χωρεῖν.

Theog. 119 *τάρταρα ἠερόεντα] τάρταρα δὲ εἶπεν, ἀπὸ τοῦ ταράττεσθαι.* cf. 377.

Scholia Theocritea.

id. I 12 *λῇς] ἀντὶ τοῦ βούλει καὶ θέλεις, ἀπὸ θέματος τοῦ λῶ, τὸ θέλω· ὅθεν καὶ λῷον τὸ ἐπωφελές, ὅ πάντες θέλομεν ἢ Δωρικὸν τὸ λῇς, κατὰ ἀφαίρεσιν τῆς θε συλλαβῆς.* cf. 21.

id. II 13 *ἠρία] ἠρία οἱ τάφοι παρὰ τὸ ἐνηρίσθαι τῇ γῇ· ἢ παρὰ τὴν ἐπιχεομένην τοῖς νεκροῖς ἔραν, ἤγουν γῆν ἥ ἐστιν ἱερά.*

id. VII 16 *Τάμισος δὲ ἡ πυτία εἴρηται παρὰ τὸ ταμίζειν, ὅ ἐστι πυκνοῦν τὸ γάλα περὶ αὐτὸ στρεφόμενον ἢ παρὰ τὸ ταμείων ἀξιοῦσθαι διὰ τὴν χρῆσιν.*

id. XIII 27 *. . . εἴρηται δὲ ἄωτος ἀπὸ τοῦ ἄειν, ἤγουν πνεῖν καὶ ὀδωδέναι.*

Scholia Euripidea.

Troad. 990 *καὶ τοὔνομ' ὀρθῶς] τὴν Ἀφροδίτην ἐτυμολογοῦσι οἱ μὲν παρὰ τὸν ἀφρὸν τὸν ἐν τῇ συνουσίᾳ, οἱ δὲ παρὰ τὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀφρόν, ὡς Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ· οἱ δὲ ἀφόρητόν τινα εἶναι ὡς αὐτός φησι . . . οἱ δὲ Ἀβροδίτην ἁβροδίαιτόν τινα οὖσαν· μόνη γὰρ οὐκ οἶδε πολεμικὰ ἔργα.*

Hec. 22 *ἑστία] ἑστία λέγεται ἡ ὅλη κατοικία, ἀπὸ μέρους τὸ πᾶν, ἀπὸ τοῦ εὔω τὸ φωτίζω καὶ φλογίζω ἢ ἀπὸ τοῦ ἕζω τὸ κάθημαι.* cf. 64, 335, 456, 493, 533, 677.

Phoen. 1312 *δι' Ἀχερόντος ἰέναι] Ἀχέρων ποταμὸς ἐν Ἅιδῃ ἀπὸ τοῦ α στερητικοῦ μορίου καὶ τοῦ χαίρω.*

Scholia Pindarica.

Ol. I 40 *ἐπεί νιν καθαροῦ λέβητος] . . . Κλωθὼ δὲ μία τῶν Μοιρῶν. εἴρηται δὲ παρὰ τὸ ἐπικλώθειν ἑκάστῳ τὸ πεπρωμένον.*

Ol. III 66 *Ἀρίσταρχος παρὰ τὴν ῥίψιν φησὶ γεγονέναι τὸ ῥιμφαρμάτου.*

Ol. VIII 94 *ἀντίπαλον] ἐτυμολογεῖται τὸ πάλος ἀπὸ τῶν κατὰ συζυγίαν κληρουμένων ἐν τοῖς ἀγῶσι, ἐν τῷ παλαίειν ἢ παγκρατιάζειν.*

Pyth. III 177 *ἱμερτὸν Θυώνᾳ] ἐτυμολογοῦσι δὲ τὴν Θυώνην ἀπὸ τῆς θυηλῆς . . .*

Nem. VI 67 *πόντου τε γέφυρα] . . . καὶ ἔστι κατὰ τὸ ἔτυμον γέφυρα ἡ διὰ τῆς γῆς φέρουσα ὁδός.*

Donat. comm. Terent.

And. I 1, 58 dic sodes] dic imperatum est: ideo temperavit iniuriam blandimendo sodes: est autem si audes, ut scilicet, scias licet; nam delirat qui *σῶος ζῇς* interpretatur sodes. cf. III 2, 24, V 2, 7.

Ad. I 1, 17 clementem vitam. figurate ipsam vitam dicit clementem, quare clementes facit. clemens autem est, qui colit mentem. cf. IV 2, 8, 13, 44.

Hec. I 2, 3 audin quid dicam scirte] convenit nomen servo puero *παρὰ τὸ σκιρτῶσαι*, quod est gestire et ludere. cf. I 2, 60, IV 4, 4.

Phorm. I 4, 35 protelet] et protelo et protelum a pro et tendendo dictum est, quod est ante et trahere. alii ab assiduo telorum iactu existimans dici, ut Lucretius „undique protelo plagarum continuato“ hoc est tenore. cf. IV 4, 29.

Eun. I 2, 87 eunuchum] *εὐνοῦχος εἴρηται ὡς εὐνὴν ἔχων, τουτέστι φυλάττων, ὡς ἡνίοχος ῥαβδοῦχος σκηπτοῦχος· εὐνὴν οὖν γυναικὸς κἀνδρός.* cf. III 3, 9.

Servii comm. Aen.

Aen. I 12 urbs antiqua fuit] urbs dicta est ab orbe, quod antiquae civitates in orbem fiebant, vel ab urvo parte aratri, quo muri designabantur. cf. I 39, 45, 62, 172, 184, 247.

Aen. II 171 Tritonia] aut quasi terribilis, *ἀπὸ τοῦ τρεῖν*, id est timere aut secundum Lucanum: et se dilecta Tritonida dixit ab unda. cf. II 389, 468.

Aen. III 111 cultrix Cybeli] montis Phrygiae, in quo colitur, a quo et Cybele dicta est. alii dicunt Cybelen sacerdotem eius primum fuisse, et ab eo Cybelen dictam. nonnulli „cultrix Cybele“ legunt, ut sit quasi Cybeleia. alii Cybele *ἀπὸ τοῦ κυβιστᾶν τὴν κεφαλήν*, id est a capitis rotatione, quod proprium est eius sacerdotum. cf. III 402, 445.

Aen. IV 302 sane sciendum orgia apud Graecos dici sacra omnia, sicut apud Latinos caeremoniae dicuntur vel *ἀπὸ τῆς ὀργῆς*, id est a furore vel *ἀπὸ τῶν ὀρέων*.

Aen. V 116 Pristim] vel a tutela despicta vel *ἀπὸ τοῦ πρίζειν τὰ κύματα*, id est a secandis fluctibus.

Aen. VI 2 Euboeicis oris] a colonia appellavit Cumas. nam

Euboea insula est, in qua Chalcis civitas, de qua venerunt qui condiderunt civitatem in Campania quam Cumas vocarunt vel *ἀπὸ τῶν κυμάτων* vel a gravidae mulieris augurio, quae Graece *ἔγκυος* dicitur. cf. VI 133, 273, 347, 577.

Aen. VII 81 Fauni] Faunus *ἀπὸ τῆς φωνῆς* dictus quod voce, non signis ostendat futura. cf. VII 678.

Aen. VIII 425 Brontesque] quid facturi sint ex nominibus docet: nam Brontes a tonitru dictus est, Steropes a fulgetra, *ἀπὸ τῆς στεροπῆς*. Pyragmon vero, qui numquam a calenti incude discedit, *ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ ἄκμονος*; nam *πῦρ* ignis est, *ἄκμων* incus.

Aen. X 14 res rapuisse] clarigationem exercere, hoc est per fetiales bellum indicere ... clarigatio autem dicta est aut a clara voce, qua utebatur pater patratus, aut a *κλήρῳ*, hoc est sorte: nam per bellicam sortem invadebant agros hostium: unde et *κληρονόμοι* dicuntur Graece, qui iure sortiuntur bona defuncti. cf. X 775.

Aen. XI 657 dia Camilla] generosa, *εὐγενής*; nam Graecum est. cuius nominis etymologiam plerique volunt venire *ἀπὸ τοῦ Διός*: quod si est, dicemus dissentire derivationem a principalitate: nam „dia“ „di“ producit, cum *Διός* corripiat, sicut e contra cum „lux“ „lu“ producat, „lucerna“ „lu“ corripit.

Ἀναλογίας ἐκλογισμός.

Ἀναλογίας ἐκλογισμός in grammaticorum scholis minoris momenti fuisse videtur, cum analogia et verborum et nominum non multis locis tractetur.

Schol. Dion. Thr.: „*ἀναλογία δέ ἐστι λόγος ἀποδεικτικὸς καθ' ὁμοίου παράθεσιν τῆς ἐν ἑκάστῳ μέρει λόγου φυσικῆς ἀκολουθίας. εἴρηται ἀναλογία ἡ τὸν λόγον τὸν αὐτὸν συλλέγουσα καὶ τὰς λέξεις, καὶ ἰδίῳ κανόνι ἀπονέμουσα*“ (Hilgard 169, 26).

Sextus Empiricus analogiam „*ὁμοίου παράθεσιν*“ dicit (Bekker 236).

Gellius II 25, 2: „*ἀναλογία* est similium similis declinatio, quam quidam Latine proportionem vocant“.

Charis.: „*ἀναλογία* est, ut Graecis placet, *συμπλοκὴ λόγων ἀκολούθων* eaque generalis est. specialis vero est quae spectatur

nunc in rebus, nunc in rationibus occupata, cui Graeci modum istius modi condiderunt *ἀναλογία ἐστὶν συμπλοκὴ λόγων ἀκολούθων ἐν λέξει*. huic Aristophanes quinque rationes dedit vel ut alii putant sex; primo ut eiusdem sint generis de quibus quaeritur, dein casus, tum exitus, quarto numeri syllabarum, item soni. sextum Aristarchus, discipulus eius, illud addidit, ne umquam simplicia compositis aptemus" (Keil I p. 116).

Quint. I 6, 3: „omnia tamen haec exigunt acre iudicium, in analogia praecipue, quam proxime ex Graeco transferentes in Latinum proportionem vocaverunt.

Eius haec vis est, ut id, quod dubium est, ad aliquod simile, de quo non quaeritur, referat et incerta certis probet. Quod efficitur duplici via: comparatione similium in extremis maxime syllabis, propter quod ea quae sunt e singulis negantur debere rationem, et deminutione. Comparatio in nominibus aut genus deprehendit aut declinationem; genus ut si quaeratur, funis masculinum sit an femininum, simile illi sit panis; declinationem, ut si veniat in dubium, hac domu dicendum sit an hac domo et domuum an domorum: similia sint domus, anus, manus. Deminutio genus modo detegit et, re ab eodem exemplo recedam, funem masculinum esse funiculus ostendit ...

Nunc accedamus ad scholia enumeranda, quae sunt de analogia.

Il. I 293 *οὐτιδανός*] *ὡς πευκεδανός, ληθεδανός.* cf. I 341, 355.

Il. III 387 *ναιεταώσῃ*] *ναίω ναιέτης, καὶ ὡς κυνηγέτης κυνηγετῶ, οὕτως ναιέτης ναιετῶ, ναιετᾶς, διαιρέσει ναιετάω.*

Il. IV 190 *ἐπιμάσσεται*] *παρὰ τὸ μῶ μαίω μάω, ὡς νῶ ναίω νάω.* cf. IV 327.

Il. V 54 *οὕτως ἑκηβολίαι ὡς εὐστοχίαι.*

Il. VI 248 *τέγεοι ὡς τέλεοι, τέγος γὰρ ὡς τέλος καὶ τέγειος ὡς τέλειος.*

Il. VIII 157 *φύγαδε*] *ὡς ἅλαδε, καὶ ἤτοι τὴν φυγὴν φύγα εἶπεν ὡς τὴν σκέπην σκέπα ἢ ὡς οἰκόνδε οἴκαδε, οὕτως φυγήνδε φύγαδε.*

Il. IX 470 *εἰνάνυχες ὡς μονώνυχες, ἀπ' εὐθείας τῆς εἰνανύξ.*

Il. XI 141 *ἕμεν*] *δασυντέον· τὸ γὰρ εἶναι καὶ ἀφεῖναι παραγωγῶς γέγονεν ἕμεναι, ὡς τὸ θεῖναι θέμεναι.*

Il. XV 215 *πεφιδήσεται*] *ἀπὸ τοῦ φείδω φιδῶ, ὡς πείθω πιθῶ, τεύχω τυχῶ.* cf. XV 215 Ven. B.

Il. XVI 224 *οὔλων ὡς δούλων. προείρηται δὲ ἡμῖν τὰ τῆς ἀναλογίας.* cf. XVI 390.

Il. XIX 117 *μείς*] *μὴν Αἰολικῶς. ὥσπερ δὲ ῥίς, ῥινός καὶ θίς θινός, οὕτως καὶ μείς, μηνός κλιθήσεται κατὰ τὴν ἀναλογίαν.*

Il. XX 406 *ἐρυγόντα*] *ὡς φαγόντα· ἔστι γὰρ δευτέρου ἀορίστου, καὶ ὡς ἔφυγε φυγόντα, οὕτως ἤρυγεν, ἐρυγόντα.*

Il. XXII 802 *νηπιαχεύω*] *παραγωγόν ἐστι τὸ ῥῆμα, παρὰ τὸ νηπίαχος νηπιαχεύω ὡς ἵππος ἱππεύω.*

Il. I 404 Ven. B. *λαμπετόωντι*] *ὥσπερ ἀπὸ τοῦ εὔχω εὐχέτης, βάλλω βαλέτης καὶ ἑκηβελέτης, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ λάμπω λαμπέτης καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμπετῶ, ἡ μετοχὴ λαμπετῶν.*

Il. V 742 *σμερδνή*] *ὡς ἀλαπάζω ἀλαπαδνός, οὕτως μερίζω μεριδνὸς καὶ σμερδνός.*

Il. VII 52 *ἐπισπεῖν*] *ὥσπερ τὸ πλεῖν, οὕτω καὶ τὸ ἐπισπεῖν.*

Il. XIII 799 *καὶ ὥσπερ ἔρευθος ἐρευθιῶ, οὕτως καὶ φάλαρον φαλαριῶ.*

Il. XIV 351 *στιλπναί*] *ὥσπερ παρὰ τὸ θάλπω θαλπνός, τέρπω τερπνός, οὕτως παρὰ τὸ στίλβω στιλπνός.*

Il. XV 317 *λιλαιόμενα*] *λῶ λαίω λιλαίω, ὡς κερῶ κεραίω.* cf. XV 548.

Il. XIX 82 *βλόβεται*] *βλάπτω βλάβω ὡς κρύπτω κρύβω.* cf. XIX 267, 268.

Il. XX 8 *πίω πίσω πεῖσος, πλεονασμῷ τοῦ ε, ὡς μύω μύσω μύσος.*

Il. XXIV 65 *ἀποσκύδμαινε*] *ὥσπερ ἐρίζω ἐριδμαίνω, οὕτως καὶ σκύζω σκυδμαίνω.*

Od. III 268 *εἴρυσθαι*] *ὥσπερ γίνεται ἀπὸ τοῦ εἰλίσσω τὸ εἰλίξας, οὕτως καὶ ἀπὸ τοῦ εἰρύω εἴρυμι τὸ εἴρυσθαι.*

Od. V 215 *πότνια θεά*] *ὥσπερ γὰρ τὸ πότνα ἀπὸ τοῦ πότνια κατὰ συγκοπήν, καὶ τὸ πρέσβα ἀπὸ τοῦ πρέσβειρα, οὕτω καὶ τὸ αὐγούστα ἀπὸ τοῦ αὐγούστηρα.*

Od. XV 519 *ὡς παρὰ τὸ οἰδῶ Οἰδίπους, ἁμαρτῶ ἁμαρτίνοος.*

Hes. Erg. 5 *ἀπὸ τοῦ βριάω βριαρόν, ὡς ἀπὸ τοῦ ἰσχύω ἰσχυρόν.*

Soph. Ai. 243 *κακὰ δεννάζων*] *ἀπὸ τοῦ δεινόν δεινάζω καὶ δεννάζω ὡς φαεινός φαεννός.*

Theocr. id. V 5 *Συβάρτα*] . . . *Συβάρτας δὲ ὡς Περδίκκας, Ἀγρίππας.* cf. V 28.

Eur. Hec. 1108 *ζοῆς*] *ὡς πνέω πνοή, οὕτω καὶ ζέω ζοή χρείᾳ τοῦ μέτρου.*

Phoen. 468 *διαλλακτής*] *ὀξυτόνως· τὰ γὰρ παρὰ ῥῆμα ὀξύνονται, ὡς τὸ κολυμβητής, ποιητής καὶ τὰ ὅμοια.* cf. 913.

Donat. Ad. IV 2, 45 est pistrilla] veteres absolute dicebant pistrinam ut sutrinam et medicinam, ad tabernam referentes; nam pistrino pistrilla non convenit, etsi multa deminutiva diversa sunt a genere nominum primae positionis, ut rana ranunculus, scutum scutella, canis canicula.

Serv. Aen. II 218 squamea pro squamosa, ut frondea pro frondosa.

Aen. III 105 mons Idaeus ubi] Idaeus derivatum est pro principali: et est *Ἴδη* Idaeus ut *Αἴτνη* Aetnaeus.

Varia quae ad interpretationem pertinent.

Iam apud grammaticos adulescentes occasione data rhetorum praeceptis impertiebantur, praesertim cum grammatici veteres rhetoricam docerent, sicut Suetonius[1]: „veteres grammatici et rhetoricam docebant, ac multum de utraque arte commentarii feruntur. secundum quam consuetudinem posteriores quoque existimo, quamquam iam discretis professionibus nihilo minus vel retinuisse vel instituisse et ipsos quaedam institutionum ad eloquentiam praeparandam, ut problemata paraphrasis allocutiones ethologias atque alia hoc genus, ne scilicet sicci atque aridi pueri traderentur.“ Et Quintilianus I 4, 5 „eloquentia quoque non mediocri est opus, ut de unaque eorum, quas demonstravimus, rerum dicat proprie et copiose.“

Il. II 283 *ὅ σφιν*] *τρία ῥητορικῆς εἴδη, συμβουλευτικόν, ὅ ἐστι ἐκ προτροπῆς καὶ ἀποτροπῆς, ὡς νῦν. δικανικὸν ἐκ κατηγορίας καὶ ἀπολογίας, ὡς δύο δ'ἄνδρες ἐνείκεον εἵνεκα ποίνης· πανηγυρικόν, ἐξ ἐγκωμίου καὶ ψόγου ὡς ὦ μάκαρ Ἀτρείδη, καὶ οἰνοβαρὲς κυνὸς ὄμματ' ἔχων.*

Il. III 212 *ἀλλ' ὅτε δὴ μύθους*] *τρεῖς τρόπους ῥητορείας οἶδεν*

[1]) ed. Reifferscheid p. 103.

Ὅμηρος, τὸν ἀπολελυμμένον καὶ βραχὺν καὶ ἱκανὸν αὐτὰ τὰ ἀναγκεῖα παραστῆσαν, ὅν Λυσίας ἐζήλωσεν, τὸν δὲ ὑψηλὸν καὶ καταπληκτικὸν καὶ μεστὸν ἐνθυμημάτων, καὶ τούτων ἀθρόως ἐκφερομένων, ὡς νῦν, ὅν Δημοσθένης· τὸν δὲ πιθανὸν καὶ τεχνικὸν καὶ πολλῶν πλήρη δογμάτων, ὅν Ἰσοκράτης, τὸ γνωμικὸν καὶ σαφὲς ἐπιλεγόμενος.

Il. II 760 Ven. B. *οὗτοι*] *διὰ τοῦ οὗτοι συνεκεφαλαιώσατο τὸν κατάλογον, τῶν μὲν εἰρημένων μνήμην, τῶν δὲ ῥηθησομένων ἔφεσιν ἐργαζόμενος. ἀφορισμὸν δὲ τοῦτο καλοῦσι οἱ ῥήτορες.*

Il. V 883 *Κύπριδα μὲν*] *ῥητορικὸν τὸ μὴ ἐκ τῶν οἰκείων ἄρχεσθαι κατηγοριῶν, ἀλλὰ ἐξ ἑτέρων ὡμολογημένων.*

Il. VIII 424 *Διὸς ἄντα*] *ῥητορικῶς ἀμφοτέρας ἐνέθηκε τὰς προσηγορίας, ἐκεῖ μὲν ἐντρέπουσα σῷ πατρὶ, νῦν δὲ ἐκδειματοῦσα Διὸς ἄντα φησί.*

Il. XIV 91 *ῥητορικὸν δὲ τὸ σχῆμα, ὅταν αἰτιώμενοί τινας πεφεισμένως μὴ τὰς κυρίας ὀνομασίας τῶν ἁμαρτημάτων λέγωμεν.*

Il. XV 496 *ῥητορικῶς δὲ τὸ ἓν πρᾶγμα, τὴν πόρθησιν, εἰς πολλὰ κατεμέρισεν, ὡς καὶ τὸ „ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει, τέκνα δ'ἄλλοι ἄγουσι“.*

Soph. Oed. Kol. 1254 *παραφυλάττετε πάλιν τὴν τέχνην τῆς ῥητορείας αὐτοῦ, ὅτι οὐκ εὐθέως ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν ἑαυτοῦ ἀπαντᾷ, ἀλλὰ προκατασκευάζει τὸ ὅλα εἰς εὔνοιαν.*

Donat. Ad. III 4, 32 mater virginis in medio est] terribiliter satis „in medio est“ quasi retineri non possit nec cohiberi, quin rem prodat publice. et praeterea cum argumentorum genera duo sint, *ἔντεχνον καὶ ἄτεχνον*, sicut in rebus manifestis *ἀτέχνῳ* utitur. cf. III 4, 37.

Ad. IV 4, 43 illaec fidem nunc vestram] haec oratoria *πλάσις* est: non enim vere rogat, sed hoc videtur facere.

Hec. II 1, 9 non ita me di amant] *ἄτεχνος πίστις* per iusiurandum. cf. IV 4, 75.

Phorm. II 1, 52 postquam ad iudices ventum est non potuit cogitata proloqui] haec apud oratores *μετάθεσις αἰτίας* dicitur, hoc est translatio causae facti, quem vulgo colorem nominant.

Serv. Aen. IV 284 exordia] orationem. sed exordium in duo dividitur, in principium et orationem, sicut in rhetoricis legimus.

Praeter rhetoricam etiam philosophiae dogmata in hunc maxime modum tractabantur, ut grammaticus discipulis sententias complurium philosophorum exponeret.

Quint. I 4, 4: „nec ignara philosophiae cum propter plurimos in omnibus fere carminibus locus ex intima naturalium quaestionum subtilitate repetitos, tum vel propter Empedoclea in Graecis, Varronem et Lucretium in Latinis, qui praecepta sapientiae versibus tradiderunt.“

Il. II 118 *τοῦ γὰρ κράτος*] *Πυθαγόρας φησὶ τί ἐστι θεός; τὸ πάντων κρατοῦν, ὅς γε καὶ πολέμων ἐξουσίαν ἔχει. τίς οὖν ἂν εἴην ἐγώ.* cf. II 349, II 439 Ven. B.

Il. V 2 *μένος καὶ θάρσος*] *τὸ μένος ἐστὶ τοῦ σώματος, τὸ δὲ θάρσος τῆς ψυχῆς . . . θάρσος δέ ἐστι κατὰ μὲν τοὺς Στωικοὺς φιλοσόφους τὸ ἀσφαλῶς πεποιθέναι αὑτῷ ὅτι οὐδενὶ ἂν δεινῷ περιπέσοι, κατὰ δὲ τοὺς ἐκ τοῦ Περιπάτου τὸ εὔελπιν εἶναι τοῦ μηδενὶ ἂν δεινῷ περιπεσεῖν ὅσον ἐφ᾽ ἑαυτῷ, κατὰ δὲ τοὺς ἐξ Ἀκαδημίας καὶ τοὺς Ἐρετρικοὺς ἐπίθασις θαρραλέα, κατὰ δὲ τοὺς Κυρηναίους καὶ Ἐπικουρείους εὐσταθεῖν, κατὰ διάνοιαν καὶ λόγον ἐν δεινῶν ὑπομοναῖς, ὥς φησιν ὁ ποιητής· καὶ οἱ μυίης θάρσος ἐνὶ στήθεσσιν ἔθηκεν, τί οὖν ἐστι θάρσος; τὸ εὔλογον παράστημα τῆς ψυχῆς, θράσος τοὐναντίον.* cf. V 2 Ven. B.

Il. IX 678 *σβέσαι χόλον*] *πυρώδης γὰρ ὁ θυμός. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ὡρίσαντο οἱ φιλόσοφοι „θυμός ἐστι ζέσις τοῦ περὶ καρδίαν αἵματος“.*

Il. XXIII 66 *Πατροκλῆος*] *ἄκρως δ᾽ἐπεξεργάζεται τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὀνείρου· ἔναυλος γὰρ τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ τοῦ φίλου τύπος. ἐντεῦθεν Ἀντισθένης ὁμοσχήμονάς φησι τὰς ψυχὰς τοῖς περιέχουσι σώμασι εἶναι. Χρύσιππος δὲ μετὰ τὸν χωρισμὸν τοῦ σώματος σφαιροειδεῖς γενέσθαι δογματίζει.*

Il. XXIV 129 *Πυθαγόρας παραιτεῖ καρδίαν μὴ ἐσθίειν, ὅ ἐστιν ἄλυπον καὶ ἀτάραχον διάγειν τὸν βίον.*

Il. VIII 3 Ven. B. hae quaestiones excerptae sunt ex Heraclito.

Il. XVI 857 *ὃν πότμον γοόωσα*] . . . *ὁ δὲ Πυθαγόρας κακῶς φησιν ὅτι ἡ ψυχὴ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν εἰς φυτά τινα καὶ σώματα καὶ θάμνους μεταβάλλεται, ὅθεν καὶ λελύπηται.*

Il. XVII 238 *τὸ Περιπατητικὸν δόγμα οἶδεν ὁ ποιητὴς πρῶτος ὅτι οὐδὲ αὐτὸς ὁ ἀνάρετος ἄφοβος οὐδὲ ἀπαθής.*

Il. XVIII 82 *Πυθαγόρειοι δὲ ἐρωτώμενοι τί ἐστι φίλος, ἔλεγον ἄλλος ἐγώ.* cf. XVIII 515.

Od. VIII 267 *ἀμφ᾽ Ἄρεως φιλότητος*] *τὰ Σικελικὰ δόγματα καὶ τὴν Ἐμπηδόκλειον γνώμην ἔοικεν ἀπὸ τούτων βεβαιοῦν· Ἄρην μὲν ὀνομάζει τὸ νεῖκος, τὴν δὲ Ἀφροδίτην φιλίαν. τούτους οὖν διεστηκότας ἐν ἀρχῇ παρεισήγαγεν Ὅμηρος ἐκ τῆς πάλαι φιλονεικίας εἰς ὁμόνοιαν μίαν κιρναμένους. ὅθεν εὐλόγως ἐξ ἀμφοῖν Ἁρμονία γεγένηται, τοῦ παντὸς ἀσαλεύτως καὶ κατ᾽ ἐμμέλειαν ἁρμοσθέντος.*

Od. IX 28 *γνῶθι ὅτι καλῶς λέγει καὶ Ἐπίκουρος ὁ φιλόσοφος τῷ ἑαυτοῦ δόγματι ἄριστον τέλος εἶναι πάντων τὴν ἡδονήν, ἐξ Ὁμήρου τοῦτο λαβὼν καὶ ἐπὶ πάντων αὐτὸς ἐκτείνας τὴν τῆς ἡδονῆς τελειότητα.*

Od. XVIII 136 *τοῖος γὰρ νόος ἐστίν*] *οἱ μὲν φιλόσοφοι ἐκδέχονται ὅτι οἷον ἂν ᾖ τὸ κατάστημα τοῦ ἀέρος, τοιαύτην καὶ τὴν ἡμέραν διατελοῦσι οἱ ἄνθρωποι. ὁ ποιητὴς λέγει, ὁποῖα ἂν ᾖ τὰ προσπίπτοντα, τούτοις ἐξομοιούμεθα.*

Hes. Erg. 105 *Διὸς νόον ἐξαλέασθαι*] *οὐ δυνατόν ἐστι τοῦ Διὸς νοῦν ἐκκλῖναι, ὅ ἐστι τὴν Εἱμαρμένην. ταύτην γὰρ οἱ Στωικοὶ Διὸς νοῦν προσηγορεύκασι.*

Theocr. id. XIV 5 hoc scholio multa de Pythagoreis dicuntur.

Eur. Hipp. 79 *ὅσοις διδακτὸν μηδέν*] *διδακτόν ἐστι τὸ μὴ ἐκ φύσεως πλεονέκτημα, ἀλλ᾽ ἐκ συνεχοῦς μελέτης ἀνυόμενον. καὶ οἱ φιλόσοφοι διδακτὰ μὲν τὰ πονηρὰ καλοῦσι, φυσικὸ δὲ τὰ ἀγαθά. διδακτὸν οὖν τὸ ἐκ βίας τῆς φύσεως μάθημα ἢ συνεχεῖ ἐγνωσμένον μελέτῃ. τὰ γοῦν ἑξῆς ἐπινοία καλὰ καὶ πάλιν καλά εἰσι.* cf. Hipp. 192, 601.

Donat. Andr. I 1, 3 quid est quod tibi mea ars efficere] ars *ἀπὸ τῆς ἀρετῆς* dicta est per *συγκοπήν. ἀρετή* autem virtus est. Virtutis vero quattuor generales sunt species: prudentia, iustitia, patientia, fortitudo. sed prudentia in multis rebus descendit. cf. V 5, 3.

Eun. III 5, 40 deum se in hominem convertisse] *φιλοσοφικῶς* Terentius demonstravit, quam cladem moribus hominum et civitatibus afferunt figmenta poetarum, cum exempla scelerum afferant peccaturis.

Serv. Aen. I 227 iactantem pectore curas] nunc secundum Stoicos loquitur, qui deos dicunt humana curare, interdum secundum Epicureos, poetica utens licentia. cf. I 331, 604.

Aen. II 155 vestrum numen] quia secundum philosophos dicuntur sidera elementa esse, sed habere proprias potestates. cf. II 689.

Aen. III 90 visa repente] Stoicos et Academicos secutus est qui dicunt ea quae contra naturam sunt non fieri, sed fieri videri: unde magica ars omnis exclusa est, sicut Plinius Secundus docet in naturali historia. cf. III 241.

Aen. IV 379 quietos sollicitavit] Cicero in libris de deorum natura triplicem de diis dicit esse opinionem. deos non esse, cuius rei auctor apud Athenas exustus est; esse et nihil curare, ut Epicurei; esse et curare, ut Stoici: secundum quos paulo post „siquid pia numina possunt". nam modo secundum Epicureos ait „ea cura quietos". cf. IV 625, 638.

Aen. V 81 animaeque umbraeque paternae] vocativus pluralis est: nam Plato et Aristoteles et omnes periti dicunt in hominibus quattuor esse animas; unam vitalem, ut in vermibus, qui tantum moventur; aliam sensualem, ut in mutis animalibus, in quibus est sensus et timoris et gaudii; tertiam intellectualem, ut in hominibus, qui et cogitare et recte iudicare possunt; esse etiam quartam infra omnes, quae φυσική vocatur, ut est in herbis et arboribus, quae etiam motu carentes, vitam tamen habent; nam et nascuntur et crescunt et pereunt, unde est atque interfice messes. his rebus colligitur, hominem harum omnium animarum esse participem, unde Sallustius ait: alterum nobis cum diis, alterum cum beluis commune est.

Aen. VI 448 nunc femina Caeneus] . . . hoc autem dicto ostendit Platonicum illud vel Aristotelicum, animas per μετεμψύχωσιν sexum plerumque mutare. cf. VI 733.

Aen. VIII 334 Fortuna omnipotens et ineluctabile Fatum] secundum Stoicos locutus est, qui nasci et mori fatis dant, media omnia fortunae. unde et miscuit, ut quasi plenum ostenderet dogma: nam nihil tam contrarium est fato quam casus, sed secundum Stoicos dixit.

Aen. IX 182 dine hunc ardorem mentibus addunt Euryale an sua] apud Plotinum philosophum et alios quaeritur, utrum mentis nostrae acies per se ad cupiditates et consilia moveatur, an impulsu alicuius numinis? et primo dixerunt mentes humanas moveri sua sponte; deprehenderunt tamen ad omnia honesta inpelli nos genio et numine quodam familiari, quod nobis nascentibus datur, prava vero nostra mente nos cupere et desiderare: nec enim potest fieri ut prava numinum voluntate cupiamus, quibus nihil malum constat placere. unde nunc hic ortus est sensus: hoc enim dicit Nisus: o Euryale, dine nostris mentibus cupiditates iniciunt et desideria, an deus fit ipsa mentis cupiditas.

Aen. X 467 stat sua cuique dies] sectis philosophorum poetae pro qualitate negotiorum semper utuntur, nec se umquam ad unam alligant nisi quorum hoc propositum est, ut fecit Lucretius, qui Epicureos tantum secutus est. scimus autem inter se sectas esse contrarias. unde fit ut in uno poeta aliqua contraria inveniamus, non ex ipsius vitio, sed ex varietate sectarum. illud namque quod ait in quarto „sed misera ante diem" Epicureorum est, qui casibus cuncta concedunt. nunc quod dicit „stat sua cuique dies" Stoicorum est, qui dicunt fatorum statuta servari. sane prudenter fecit ut fluxam et vagam opinionem Epicureorum daret homini — nam illud ex persona poetae dictum — hanc autem validam daret Iovi: nam Stoici et nimiae virtutis sunt et cultores deorum.

Grammaticorum scholae paraphrases propriae sunt. Quintilianus[1]) magistro a discipulis postulandum esse, ut partes orationis soluto verso recitarentur, praescribit, qua in re omnia, quae erant barbara aut quae cum dicendi ratione non congruebant, vituperabantur. Paraphrasis exercitatio nonnumquam ab explanatione poetae esse separata videtur. Imprimis Aesopi fabellae tractabantur. Quint. I 9, 2 „igitur Aesopi fabellas, quae fabulis nutricularum proxime succedunt, narrare sermone puro et nihil se supra modum extollente, deinde eandem gracilitatem

[1]) Quint. I 8, 13.

stilo exigere condiscant: versus primo solvere, mox mutatis verbis interpretari, tum paraphrasi audacius vertere, qua et breviare quaedam et oxornare salvo modo poetae sensu permittitur". In scholiis plerumque paraphrasim verba „*ὁ δὲ νοῦς*" graece vel latine „ordo et sensus" praecedunt. Cum sit longum omnes paraphrases enumerare, praesertim cum scholia Pindarica continua paraphrasis sint, nonnullas modo afferre mihi liceat.

Il. XIX 225 *γαστέρι*] *ὁ νοῦς· εἰ μέλλομεν ἄσιτοι πενθεῖν τοὺς ἐν πολέμῳ ἀποθανόντας ἀνήνυτον ἔσται.*

cf. XIX 225 *γαστέρι δ' οὔ πως ἔστι νέκυν πενθῆσαι Ἀχαιούς·*
λίην γὰρ πολλοὶ καὶ ἐπήτριμοι ἤματα πάντα
πίπτουσι· πότε κέν τις ἀναπνεύσειε πόνοιο;

Od. III 231 *ὁ λόγος καὶ νοῦς οὕτως· ἄνδρα ᾧ εἵμαρται τὸ ζῆν δύναται ὁ θεὸς σῶσαι κινδυνεύοντα· ᾧ δὲ εἵμαρται τὸ ἀποθανεῖν οὐδὲ οἱ θεοὶ δύνανται παρὰ μοῖραν βοηθῆσαι.* cf. V 447, XI 397, XIV 325.

cf. III 231 *ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαῶσαι*
. . . .
ἀλλ' ἤτοι θάνατον μὲν ὁμοίιον οὐδὲ θεοί περ
καὶ φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν, ὁππότε κεν δὴ
μοῖρ' ὀλοὴ καθέλησε τανηλεγέος θανάτοιο.

Soph. Oed. Kol. 1571 *κνυζεῖσθαί τ'*] *ὁ γὰρ νοῦς· ὃν φασι κοιμᾶσθαι, κνυζεῖσθαί τέ φασιν.*

cf. 1571 *ὃν ἐν πύλαισι*
φασὶ πολυξένοις
εὐνᾶσθαι κνυζεῖσθαί τ' ἐξ ἄντρων
ἀδάματον φύλακα παρ' Ἀΐδᾳ
λόγος αἰὲν ἔχει.

Ant. 103 *ὦ χρυσέας ἁμέρας*] *ὁ δὲ νοῦς· ὦ καλλίστη ἡμέρα, ἐφάνης ἐν Θήβαις, βάντα τὸν Ἀργολικὸν στρατὸν τὸν λεύκασπιν πανσαγίᾳ, τουτέστι πάσῃ σάγῃ καὶ σκευῇ χρησάμενον, ὀξυτέρῳ κινήσασα χαλινῷ φυγάδα.*

cf. 103 *ἐφάνθης ποτ', ὦ χρυσέας ἁμέρας βλέφαρον*
Διρκαίων ὑπὲρ ῥεέθρων μολοῦσα,
τὸν λεύκασπιν Ἀργόθεν ἐκ φῶτα βάντα πανσαγίᾳ
φυγάδα πρόδρομον ὀξυτέρῳ κινήσασα χαλινῷ.

Trach. 13 *ἐκ δὲ δασκίου γενειάδος*] *ὁ νοῦς· ἐκ δὲ τῆς δασυτρίχος γενειάδος αὐτοῦ κατέῤῥει πλῆθος ὑδάτων, ὡς ἀπὸ κρήνης.* cf. 57, 305, 503, 632, 892, 955.

cf. 13 *ἐκ δὲ δασκίου γενειάδος*
κρουνοὶ διερραίνοντο κρηναίου ποτοῦ.

Ai. 554 *τὸ μὴ φρονεῖν γάρ*] *ὁ δὲ νοῦς· ἐν τῷ νηπίῳ κακὸν δὲ ὅμως ἀνώδυνον.* cf. 628, 665, 1351.

cf. 554 *τὸ μὴ φρονεῖν γὰρ κάρτ' ἀνώδυνον κακὸν*
ἕως τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μάθῃς.

Phil. 837 *καιρός τοι πάντων γνώμαν*] *ὁ δὲ νοῦς· ὁ καιρὸς ἐκεῖνος ὁ εὐκαίρως ἐπιτελούμενος πολλοῖς εὐδοξίαν σύνεγγυς παρέχει.* cf. 1103, 1116, 1378.

cf. 837 *καιρός τοι πάντων γνώμαν ἴσχων*
πολύ τι πολὺ παρὰ πόδα κράτος ἄρνυται.

Theocr. id. I 1 *ἡ δὲ διάνοια καὶ τὸ ἑξῆς ἔχει οὕτως· αἰπόλε, καὶ ἡ πίτυς ἐκείνη, ἥτις ἐστὶ παρὰ ταῖς πηγαῖς, ἡδεῖάν τινα μελίζει, ἤγουν μετὰ μέλους καὶ ῥυθμοῦ τινος ἀφίησι, τὴν τῶν φύλλων λεπτὴν ἀπήχησιν.* cf. I 40, III 14, IV 28, VII 5, 45, 103, IX 21, XI 1.

cf. I 1 *ἁδύ τι τὸ ψιθύρισμα καὶ ἁ πίτυς, αἰπόλε, τήνα*
ἁ ποτὶ ταῖς παγαῖσι μελίσδεται, ἁδὺ δὲ καὶ τύ συρίσδες.

Eur. Rhes. 245 *τὸ ἑξῆς τοῦ νοῦ· ὄντως σπανία τῶν ἀγαθῶν γίνεται, ὅταν ὡς ἐν πελάγει τὸ τῆς καταδύσεως δυσήλιον ᾖ καὶ ζοφῶδες καὶ σαλεύῃ πόλις.* cf. 481.

cf. 245 *ἦ σπανία*
τῶν ἀγαθῶν, ὅταν ᾖ
δυσάλιον ἐν πελάγει καὶ σαλεύῃ
πόλις.

Hipp. 5 *τοὺς μὲν σέβοντας*] *τὸ ἑξῆς τῆς διανοίας· προαποδειχθέντος τοῦ μεγάλην μέ τινα καὶ ἐπιστήμονα εἶναι παρ' ἀνθρώποις, τοιαύτη τίς εἰμι τὴν φύσιν, ὡς τοὺς μὲν σέβοντας τιμᾶν, τοὺς δὲ ἀποσειομένους τὴν εἰς ἐμὲ εὐσέβειαν καταβάλλειν.* cf. 208, 226, 228, 695, 821.

cf. 5 *τοὺς μὲν σέβοντας ταμὰ πρεσβεύω κράτη,*
σφάλλω δ' ὅσοι φρονοῦσιν εἰς ἡμᾶς μέγα.

Hec. 70 *δείμασι φάσμασι*] *ὁ δὲ νοῦς· τί μετεωρίζομαι ἐν τούτοις τοῖς φάσμασι.* cf. 468.

cf. 70 *τί ποτ' αἴρομαι ἔννυχος οὕτω*
δείμασι φάσμασι.

Or. 103 *ὁ δὲ νοῦς· δεινῶς γὰρ διὰ στόματος τοῦ Ἄργους ἀναβοάσω.* cf. 640.

cf. 103 *δεινὸν γὰρ Ἄργει γ' ἀναβοᾷ διὰ στόμα.*

Med. 282 *παραμίσχειν*] *ὁ δὲ νοῦς· εὐσχημόνως οὐ δεῖ τοὺς λόγους λέγειν καὶ περιστέλλειν καὶ περικαλύπτειν, ἀλλ' ἐκ τοῖ ἐναντίου ἐμφαίνειν καὶ ἄντικρυς λέγειν ὅτι δέδοικά σε.* cf. 734.

cf. 282 *δέδοικά σε, οὐδὲν δεῖ παραμίσχειν λόγους.*

Andr. 192 *ἐχεγγύῳ λόγῳ*] *ὁ δὲ νοῦς· τίνι βεβαίῳ λογισμῷ πεισθεῖσα ἐγὼ ἀπωθῶ σε τοῦ γνησίου γάμου;* cf. 269.

cf. 192 *εἴπ', ὦ νεᾶνι, τῷ σ' ἐχεγγύῳ λόγῳ*
πεισθεῖσ' ἀπωθῶ γνησίων νυμφευμάτων;

Pind. Ol. I 24 *οἷα παίζομεν φίλαν*] *ὁ δὲ νοῦς· ὁποίαν μάλιστα μουσικὴν οἱ ἄνθρωποι συνεχῶς κατὰ τὰ συμπόσια περὶ τὴν προσφιλῆ τραπέζαν παίζομεν.*

cf. I 24 *ἀγλαΐζεται δὲ καὶ*
μουσικᾶς ἐν ἀώτῳ
οἷα παίζομεν φίλαν
ἄνδρες ἀμφὶ θαμὰ τραπέζαν.

cf. I 146, 152, 181, II 8, 93, IV 7, V 54, VI 52, 55, 70, 73, 88, 95, 109, 124, 140, 148, 167, 168, 174, XII 32, 71, 84, 110, 127, 131, 138, 159, 164, VIII 48, 64, IX 33, 107, XI 9, 36, 51, 76, 99, 101, XIII 17, 27, 69, 97, 100, 116, 144, 159, XIV 116.

Pyth. I 3, 7, 10, 18, 25, 36, 41, 47, 54, 101, 121, II 6, 16, 27, 34, 52, 73, 121, 157, III 9, 27, 48, 62, 111, 127, 137, 195, IV 1, 6, 24, 29, 35, 74, 100, 104, 113, 135, 154, 181, 211, 231, 242, 319, 412, 422, 445, 453, 468, 504, V 1, 45, 64, 96, VI 4, 13, 19, 35, 39, VIII 3, 15, 25, IX 1, 6, 16, 27, 33, 95, 104, 126, 137, 148, 214, X 8, 79, XI 12, 58, XII 1.

Nem. I 4, 11, 32, 34, 37, 42, 49, 85, 86, 105, II 1, 22, III 16, 18, 27, 38, 71. 75, IV 6, 10, 14, 40, 53, 64, 76, 81, 88, 92, 101, 112, 126, 142, 151, 155, V 1, 10, 12, 17, 25, 30, 34, 67, 75, 78, 81, VI 4,

7, 14, 21, 53, 64, 67, 71, 94, 97, 104, VII 1, 16, 20, 25, 29, 39, 46, 56, 68, 89, 100, 103, 113, 137, 141, 150, VIII 1, 19, 41, 58, 68, 79, IX 1, 16, 18, 30, 35, 53, 93, 119, X 21, 46, 49, 53, 112, 132, 147, 168, XI 1, 10, 24, 30.

Donat. Andr. II 1, 30 ego Charine ne utiquam officium] sensus hic est: non puto inquit, liberum hominem qui cum nihil praestet, deberi sibi gratiam poscat. ergo cum nihil tibi praestem, nolo mihi gratias agas. non enim tui causa fugio, quem priusquam me peteres magis nolebam ducere quam tu cupis. cf. I 1, 24, III 5, 5, IV 1, 31, 57; 2, 19, V 5, 2.

cf. II 1, 30 ego Charine ne utiquam officium liberi esse
hominis puto
quom is nil mereat, postulare, id gratiae apponi
sibi
nuptias effugere ego istas malo quam tu adipiscier.

Ad. I 2, 61 neque omnia haec sunt quae quare dicit tamen] et hic sensus est: nec contemnenda sunt quae dicit nec omnia dicit tamen, hoc est: non haec sola sunt quae dicit, sed alia multa sunt. cf. II 1, 15.

cf. I 2, 61 nec nihil, neque omnia haec sunt quae dicit; tamen
non nihil molesta haec sunt mihi.

Hec. I 2, 39 Bacchidem amabat] ordo et sensus hic est: hanc Bacchidem ut amabat Pamphilus, tum cum maxime amabat, cum pater uxorem, ut ducat, orare occipit. cf. IV 2, 5, V 1, 2; 2, 28.

cf. I 2, 39 hanc Bacchidem
amabat, ut cum maxime, tum Pamphilus
cum pater uxorem ud ducat orare occipit.

Phorm. II 1, 75 nihil suave meritum est] ordo et sensus hic est: nihil mihi mercedis suave est, ut ego illam cum illo nuptam feram. cf. III 2, 17.

cf. II 1, 75 egon illam cum illo ut patiar nuptam unum diem
nihil suave meritumst.

Eun. III 5, 3 nunc est profecto] sensus et ordo hic est: nunc est profecto tempus, cum perpeti possum interfici. cf. III 5, 9.

cf. III 5, 3 nunc est profecto, interfici quom perpeti me possum.

Serv. Aen. III 379 prohibent, nam cetera scire] et est sensus: cetera te scire non sinunt fata, Helenum vero Iuno prohibet dicere etiam ea, quae audire poteras. cf. III 686, IX 789.

cf. III 379 prohibent nam cetera parcae
scire Helenum farique vetat Saturnia Iuno.

III. Κρίσις.

Κρίσις ποιημάτων a Dionysio pulcherima grammaticae pars habetur idque merito, cum minoris momenti esse menda dictionis et compositionis perspicere grammatici putarent, sed vim carminis ad mores et ad pulchritudinem elegantiamque spéctantem cognoscere studerent et sermonis argutiis, actionum progressu, ingenii notatione personarum delectarentur. Discipuli autem a grammatico instructi artificium intueri poetae opus didicerunt.[1])

Plut. Mor. 18, B: *„ἐν οἷς μάλιστα δεῖ τὸν νέον ἐθίζεσθαι, διδασκόμενον ὅτι τὴν πρᾶξιν οὐκ ἐπαινοῦμεν, ἧς γέγονεν ἡ μίμησις, ἀλλὰ τὴν τέχνην εἰ μίμηται προσηκόντως τὸ ὑποκείμενον“.*

C: *„οὗτος ὁ νέος ἀναγιγνώσκων ἃ Θερσίτης ὁ γελωτοποιὸς ἢ Σίσυφος ὁ φθορεὺς ἢ Βάτραχος ὁ πορνοβοσκὸς λέγων ἢ πράττων πεποίηται διδασκέσθω τὴν μιμουμένην ταῦτα δύναμιν καὶ τέχνην ἐπαινεῖν, ἃς δὲ διαθέσεις καὶ πράξεις μιμεῖται καὶ προβάλλεσθαι καὶ κακίζειν“.*

Dissentiens autem scholiastes Dion. dicit[2]): *„κρίνει δὲ τὰ ποιήματα οὐχ ὅτι καλά ἐστι ἢ κακά· ποιητοῦ γὰρ ἂν εἴη τὸ τοιοῦτον· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ πᾶν μέτρον ὑπὸ τὴν τέχνην ἐστίν, ἀνάγκη τὸν γραμματικὸν ταῦτα πάντα διακρίνειν, εἰ τοῦ αὐτοῦ ἐστι ποιητοῦ ἢ οὔ“.*

Sed scholia aestimationem plus valere confirmant.

Il. V 7 *Ζωΐλος ὁ Ἐφέσιος κατηγορεῖ τοῦ τόπου τούτου, καὶ μέμφεται ποιητῇ ὅτι λίαν γελοίως πεποίηκεν ἐκ τῶν ὤμων τοῦ Διομήδους καιόμενον πῦρ· ἐκινδύνευσε γὰρ ἂν καταφλεχθῆναι ὁ ἥρως· ἔνιοι μὲν οὖν παραλελεῖφθαι τὸ ὡς κατὰ συνήθειαν τῷ ποιητῇ, ὡς καὶ ἐν ἑτέροις „ὡς οἱ μὲν μάρναντο δέμας πυρός“ καὶ*

[1]) cf. Rutherford p. 329 sq.

[2]) Hilgard 169, 2.

ἐνθάδε τὸ δαῖε οἱ ἀκάματον πῦρ, ἵν᾽ ᾖ πυρὸς φαντασία, οὐκ εἰδικῶς πῦρ. cf. V 20.

Il. V 9 *ἦν δέ τις] τοῦτο τὸ εἶδος διήγησις λέγεται· τρεῖς ἀρεταὶ διηγήσεως, σαφήνεια, συντομία, πιθανότης, ἅπερ ἐνέθηκαν, τὸ ἔθνος, τὸ ὄνομα, τὴν τύχην, τὸν τρόπον, τὴν ἀρχήν, τῶν παίδων τὰ ὀνόματα καὶ τὴν ἀρετὴν παραστήσας.*

Il. VI 248 *δώδεκ᾽ ἔσαν τέγεοι θάλαμοι] ἐπιμελῶς δὲ Ὅμηρος καὶ διὰ τῆς Ἰλιάδος καὶ διὰ τῆς Ὀδυσσείας τοὺς γυναικείους θαλάμους ὑπερῴους συνίστησιν.*

Il. VI 280 *Πάριν μετελεύσομαι] . . . καλῶς δὲ τὰ ἀναγκαῖα προκρίνει τῶν ἡδέων.*

Il. VII 62 *ἐμψυχῶς οὖν τὰς φάλαγγας φρίσσειν φησίν.*

Il. VII 308 *ὡς εἶδον ζωόν] καλῶς δὲ ἐπὶ μὲν Ἕκτορος τὴν ἀνέλπιστον σωτηρίαν ἐδήλωσεν, ἐπὶ δὲ Αἴαντος τὴν ἐπὶ τῇ νίκῃ ἡδονήν.*

Il. VIII 85 *ἀπέταμνε] δεινός ἐστι Ὅμηρος καὶ διὰ μιᾶς λέξεως ὅλον τὸν ἄνδρα σημαίνειν.*

Il. VIII 542 *κελάδησαν] καλῶς ἐπὶ μὲν τῶν Ἑλλήνων φησὶ „Ἀργεῖοι δὲ μέγ᾽ ἴαχον, ἀμφὶ δὲ νῆας σμερδαλέον“, ἐπὶ δὲ τῶν Τρώων κελάδησαν λέγει. θορυβῶδες γὰρ τὸ βαρβαρικόν.*

Il. IX 1 *ὡς οἱ μὲν Τρῶες] καλῶς εἶπεν.*

Il. IX 4 *καλῶς δύο ἀνέμους παρέλαβεν ταράσσοντες τὸ πέλαγος, ἵνα καὶ δύο πάθη ψυχῆς παραστήσῃ.*

Il. XIV 205 *τοὺς εἶμ᾽ ὀψομένη] ὅτι νῦν καλῶς λέγονται, ἐν δὲ τοῖς κάτω πρὸς τὸν Δία οὐκέτι.*

Il. XVII 657 *πολλαὶ αἱ εἰκόνες τοῦ ἥρωος, καὶ ἑκάστη κατὰ καιρὸν ἁρμόδιος.*

Il. XXIII 263 *ἀκριβὴς γὰρ ὁ ποιητὴς περὶ τὰ ἀκτὰ καὶ φορητά.*

Il. II 161 Ven. B. *Πριάμῳ καὶ Τρωσί] καλῶς οὐκ Ἀλεξάνδρῳ, ἀλλὰ Πριάμῳ καὶ Τρωσί φησι.*

Il. II 336 *δεινῶς ἅμα καὶ εὐπόρως τὴν αὐτὴν ῥητόρειαν.*

Il. IV 439 *ὦρσε δὲ τοὺς μὲν Ἄρης] μεγαλοπρεπὴς ἡ φαντασία.*

Il. VI 81 *χερσὶ γυναικῶν] καλῶς οὐκ εἶπε πύλῃσι ἢ οἴκοισι· τοῦτο γὰρ εὐσχημονέστερον καὶ ἀτιμότερον.*

Il. IX 559 *τῶν τότε] ἐπαινετὸν τὸ ἀκριβὲς περὶ τὴν ἑκάστου ἠθοποιΐαν.*

Il. XIII 798 *κύματα παφλάζοντα] δεῖξαι θέλει καὶ φύσιν κυμάτων. καί μοι δοκεῖ καὶ τὸν ἦχον μιμήσασθαι διὰ τῆς περὶ τὴν σύν-*

θεσιν τῶν σημείων τραχύτητος· ὅρα δὴ καὶ τὸ ὅμοιο κατάληκτον, κύματα παφλάζοντα, κυρτά, φαληριόωντα.

Il. XIV 344 *χρύσεον] μὴ μεμφέσθω Πλάτων χρυσοῦν νέφος καὶ ἥλιον νικῶν, οἷον ἂν οὐδὲ Ἥφαιστος ποιήσειε, καὶ εὐνὴν ἐξ ἀνθέων· τρεῖς δέ εἰσι τρόποι καθ' οὓς πᾶσα ποίησις θεωρεῖται . . .*

Il. XV 381 *ὥστε μέγα κῦμα] ἀεὶ ἑαυτὸν παρευδοκιμεῖ ὁ ποιητὴς ταῖς ὁμοιώσεσι· τί γὰρ ἐναργέστερον ἢ ἐμφαντικώτερον ἢ καθάπαξ συμφωνότερον ταύτης τῆς εἰκόνος;*

Il. XXI 3 *ἔνθα διατμήξας] θαυμαστήν τινα φαντασίαν ὑποτίθεται, τοσαύτας μυριάδας ἀνδρῶν ὑφ' ἑνὸς διαιρεθῆναι καὶ μεταξὺ τῶν δυοῖν αὐτὸν τάξεων εἶναι.*

Il. XXII 477 *Ἕκτορ, ἐγὼ δύστηνος] ἠθικὸς ὁ λόγος καὶ ἁρμόδιος γυναικί.*

Od. I 268 *ἤ κεν νοστήσας] καλῶς εἰς ἀμφιβολίαν κατέστησεν ἐπεγείρουσα τὸ μειράκιον.*

Od. III 184 *ὡς ἦλθον, φίλε τέκνον] δαιμονίως ὁ ποιητής, ἐμβαλὼν εἰς ἐπιθυμίαν τῶν νόστων τὸν ἀκροατήν, ἀναρτᾷ πάλιν, ἵνα τὰ λοιπὰ δι' ἄλλου χωρίου δηλώσῃ.*

Od. IV 35 *ἐξοπίσω περ παύσῃ] δαιμονίως ἐξέφηνε τὴν γεγονυῖαν αὐτῷ πλάνην διὰ μιᾶς λέξεως.* cf. IV 184, V 110, 222.

Od. V 100 *ἁλμυρὸν ὕδωρ] σαφῶς ἐδήλωσεν Ὅμηρος ὅτι τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάσσης ἡ τῆς Καλυψοῦς νῆσος τυγχάνει.*

Od. VIII 59 *τοῖσι δ' Ἀλκίνοος] μέμφονταί τινες ὡς ὀλίγα παρεσκευάσαντος Ἀλκινόου τοῖς Φαίαξι, πολλῶν ὄντων τῶν μελλόντων εὐωχεῖσθαι. καὶ Κράτης δὲ τὸ αὐτὸ πέπονθεν αὐτοῖς πάντας οἰόμενος τοὺς Φαίακας εὐωχεῖσθαι παρὰ τῷ Ἀλκινόῳ· οὐ γὰρ ἦν τὸ πλῆθος ἠθροισμένον, ἀλλὰ δώδεκα μὲν βασιλεῖς, αὐτὸς δὲ τρισκαιδέκατος, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ οἱ ἐρέται τῆς νηὸς πεντήκοντα δύο.*

Od. IX 374 *ψωμοί] . . . οὐ καλῶς δὲ ἐχρήσατο ὁ Ὅμηρος τῇ λέξει ἐπὶ κρεῶν.*

Od. XIX 205 *ὡς δὲ χιών] ἁρμοδίως ἐχρήσατο τῇ πρὸς τὸ δάκρυον παραβολῇ.*

Soph. Oed. Kol. 1354 *ὅς γ' ὦ κακίστε] δαιμονίως τῇ ἀποστροφῇ χρῆται ἀπὸ τοῦ χοροῦ ἐπὶ τὸν Πολυνείκην ὁ Οἰδίπους· παραφύλαξον δὲ, πῶς οἱ αὐτοὶ τῶν λόγων γίνονται τῶν μὲν θηλειῶν ἐγκώμιον, τούτου δὲ κατηγόρημα.*

Oed. Kol. 1617 *ἐξαπείδομεν] . . . παραφυλακτέον δὲ πῶς καὶ τὰ ἄρρητα ὑπ' ὄψιν ἤγαγεν ὁ ἄγγελος ἐκ τῶν σχημάτων μηνύων.*

Trach. 7 *ἡδεῖα δὲ ἡ φράσις καὶ ἡ ἱστορία.*

Ai. 308 *ἐν δ' ἐριπίοις νεκρῶν] . . . θαυμαστῶς δὲ ὑπ' ὄψιν ἤγαγεν τὰ πράγματα, μεταξὺ τῶν πτωμάτων τὴν φαντασίαν ἐπιδεικνύς . . .*

Ai. 986 *ὡς κενῆς σκύμνον λεαίνης] καλῶς τῷ παραδείγματι χρῆται . . .*

Ai. 1123 *κἂν ψιλὸς ἀρκέσαιμι] τὰ τοιαῦτα σοφίσματα οὐκ οἰκεῖα τραγῳδίας· μετὰ γὰρ τὴν ἀναίρεσιν ὑπεκτεῖναι τὸ δρᾶμα θελήσας, ἐψυχρεύσατο, καὶ ἔλυσεν τὸ τραγικὸν πάθος.*

Ai. 1126 *κτείναντά με] . . . τὸ δὲ τοιοῦτο κωμῳδίας μᾶλλον, οὐ τραγῳδίας.*

El. 1098 *θαυμαστὴ ἡ οἰκονομία τοῦ ποιητοῦ, μὴ ἅμα τῇ ἀπαγγελίᾳ τοῦ θανάτου κομίσαι τὰ λείψαντα, ἵνα εὔλογος πρόφασις τῆς παρόδου γένηται τῷ Ὀρέστῃ καὶ παραυτὰ ὁ ἀναγνωρισμὸς πρὸς αὔξησιν τοῦ πάθους.*

Eur. Troad. 36 *τὴν δ' ἀθλίαν] ἄμεινον ἦν ἀπὸ τῶν πραγμάτων παράγεσθαι ὀδυρομένην τὰ παρόντα. οὕτω γὰρ ἂν ἡ τραγῳδία τὸ πάθος εἶχε, νῦν δὲ ψυχρῶς τῷ θεάτρῳ προσδιαλέγεται.*

Hec. 781 *ἐκβάλλει] . . . ἁρμοδία ἡ λέξις ἐπὶ θανάτου.*

Hec. 898 *καὶ γὰρ εἰ μὲν ἦν] οὐ καλῶς φησι ταῦτα ὁ Ἀγαμέμνων. ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν ἅπαξ δόντα τὴν χάριν σιωπῆσαι, καὶ μὴ ἐλέγξαι τὴν ἑαυτοῦ γνώμην· οὐ γὰρ ἀνάγκῃ τοιαύτῃ ὑπέκειτο βασιλεὺς ὤν.*

Or. 578 *ἐζημίωσε] ἁρμοδίως καὶ οἰκείως ἡ λέξις ἐνταῦθα κεῖται· εἰ γὰρ ἡ ζημία ζωῆς ἐστι μείωσις καὶ ἐλάττωσις, εἰκότως ζημιοῦν τινα λέγεται ὁ θανάτῳ τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἀφελόμενος.*

Or. 1510 *οὔτι ποθ'] ἀνάξια καὶ τραγῳδίας καὶ τῆς Ὀρέστου συμφορᾶς τὰ νῶν λεγόμενα.*

Phoen. 446 *μῆτερ, πάρειμι] κάλλιστα πεποίηται τῷ τραγικῷ τὸ πρόσωπον, οἷον δεῖ εἶναι ἄδικον ἄνδρα . . .*

Med. 1 *εἴθ' ὤφελ' Ἀργοῦς] ἐπαινεῖται ἡ εἰσβολὴ διὰ τὸ παθητικῶς ἄγαν ἔχειν, εὖ δὲ καὶ τὸ ταῖς ἐκβολαῖς κεχρῆσθαι. πολὺ δὲ τοιοῦτον γένος παρ' Ὁμήρῳ.*

Med. 57 *ὥσθ' ἵμερός μ' ὑπῆλθε] καλῶς ὁ Εὐριπίδης μεμίμηται τοὺς ἐν μεγάλαις δυστυχίαις ἐξεταζομένους καὶ μηδενὶ τῶν ἀνθρώπων ἐθέλοντας εἰπεῖν τὰ δυστυχήματα ἢ διὸ φόβον δεσποτῶν ἢ διά τινα χρείαν συμφέρουσαν τοῖς πράγμασιν.* cf. 324.

Andr. 10 *ῥιφέντα πύργων*] *Λυσανίας κατηγορεῖ Εὐριπίδου κακῶς λέγων αὐτὸν ἐξειληφέναι τὸ παρ' Ὁμήρῳ λεχθέν . . .*

Pind. Ol. I 105 *τούνεκά οἱ*] *δαιμονίως τὴν ἱστορίαν μετεχειρίσατο καί φησιν, ὅτι διὰ τὴν ἀσέβειαν τὴν Ταντάλου οἱ θεοὶ πάλιν ἐξ οὐρανοῦ τὸν Πέλοπα ἀπέστειλαν . . .*

Ol. VI 58 *πρῶτον ἔψαυσε*] *δαιμονίως τὸ ἔψαυσε ὡς ἐπὶ θείας ἀφροδισίας συνόδου ἔταξε.* cf. VI 95.

Ol. IX 64 *ἵν' αἰολοβρόντα Διὸς αἴσᾳ*] *καλῶς τοῦ κατακλυσμοῦ μεμνημένος αἰολοβρόντον εἶπε τὸν Δία.*

Pyth. VIII 136 *ἐπιμέμφονται δέ τινες τῷ Πινδάρῳ ὅτι ἐγκώμιον γράφων θρηνεῖ τὸν ἀνθρώπινον βίον.*

Donat. Andr. I 1, 42 abhinc triennium] artificiose triennium dixit.

Andr. I 1, 50 ita ut ingenium est omnium hominum] quanta defensio Chrysidis, ut quae antea fecerit, ipsius sint, quae postea peccavit, naturae hominum adscribantur.

Andr. I 1, 79 beasti, ei metui a Chryside] artificiose, quod gaudium subiecit, ne mors in comoedia luctus ut in tragoedia personaret.

Andr. I 1, 142 perterrefacias venuste et poetice.

Andr. II 1, 25 ah Pamphile] artificiose Terentius personam expressit nuptias recusantem et simul *τὸ πρέπον* virgini reservavit.

Ad. I 2, 15 rei dare operam] quam facete poeta haec omnia falsa ex contrario facit Demeam credere.

Ad. IV 1, 23 siquid rogabit nusquam tu me] magna virtute Terentius rudem, simplicem tumidumque inducit Ctesiphonem ab initio, ut is sit, qui mox opprimetur cum meretrice accumbens interventu patris ob imprudentiam et rusticitatem suam.

Phorm. I 1, 6 invitus feci, lex coegit] bene poeta iam scire facit senem quid isti dicturi sint, ut videatur frangi posse qui iam partem defensionum admittit.

Phorm. II 1, 32 lenem patrem illum] o artificium poetae! in media patris saevitia mentionem levitatis induxit, ut ostendat quam facile placari possit.

Phorm. II 3, 5 Phanium hanc] magno ingenio Terentius

impudentiam calumniatoris expressit, nam et prior incipit et prior accusat.

Serv. Aen. II 668 arma, viri ferte arma] notant hoc critici, quia saepius armari aliquos dicit, cum exarmatos nusquam ostendat; qui nesciunt, non omnia a poeta, ut supra diximus, dici debere; nam et diem describit, nocte non praemissa. superfluo enim dicuntur ea quae necesse est fieri: quis enim domum ingressit, non arma deponat.

Praeter hanc aestimationem generalem dictio scribendique genus singillatim iudicabatur.

Il. II 353 *ἀστράπτων*] *ὅτι ἀκαταλλήλως εἴρηται (ἔδει γὰρ κατανεῦσαι ἀστράπτοντα καὶ φαίνοντα).*

Theocr. id. I 4 *κακῶς οὖν ὁ Θεόκριτος ἐξέτεινε τὸ α νῦν . τῶν γὰρ Δωριέων εἰς α βραχὺ τὸ ε τοῖ δυνητικοῦ συνδέσμου τρεπόντων, οὗτος ἐξέτεινεν δ καὶ παρακατιὼν συνέστειλε.*

Eur. Hipp. 23 *πάλαι προκόψασα*] *ἀρχαισμός ἐστι τοῦτο, οὐ σολοικισμός.*

Pind. Ol. I 9 *ἄστρον*] *κακῶς εἶπεν ἄστρον . ἔδει γὰρ εἰπεῖν ἀστέρα . τὰ γὰρ ἐκ πολλῶν συγκείμενα ἀστέρων ζώδια ἄστρα λέγεται, ὁ δὲ ἥλιος ἀστήρ.*

Donat. And. I 1, 9 servitus] mire servitutem pro dominatu posuit.

Andr. I 1, 28 plerique omnes faciunt] *ἀρχαισμός.*

Andr. I 2, 11 ne esset spatium] miranda locutio, ut si dicas, cogitat ad dicendum.

Andr. II 3, 21 propulsabo eleganter pro eo quod est repellam.

Andr. V 5, 8 nam hunc scio mea solide] *ἀρχαϊσμός.*

Ad. I 2, 47 si pergis abiero] *ἀρχαισμός* pro abibo. cf. II 2, 16, II 3, 31, IV 5, 16, V 3, 55.

Phorm. II 2, 26 otiosum ab animo] *τῷ ἀρχαισμῷ* addidit adhuc, cum potuisset sine hoc integer sensus esse.

Eun. III 5, 1 nemo homo est] quamvis nemo ne homo intellegatur, tamen homo addidit, ut veteres solent *τῷ ἀρχαισμῷ.* cf. IV 2, 2.

Serv. Aen. V 339 effosus in undis] archaismos est.

Aen. XI 686 silvis pro in silvis. et est archaismus.

Saepe quaerebatur, num poeta in soloecismum vel barbarismum incidisset.

Charis.: „aliis ita placuit definire de soloecismo. soloecismus est non conveniens rationi sermonis verborum iunctura. soloecismus fit modis quattuor, adiectione, detractione, immutatione, transmutatione“ (Keil I p. 266).

Barbarismi haec eius definitio est: „barbarismus est dictio vitiosa. haec autem definitio generalis est, non specialis. sed quoniam dictio et contexta oratio et una pars eius intellegitur, consuetudo hunc tantum Barbarismum appellat, qui fit in una parte orationis, aptius tamen hac utemur definitione: barbarismus est una pars orationis corrupta ... barbarismus fit modis quattuor, adiectione, detractione, transmutatione, immutatione“ (Keil I p. 265).

Donatus grammaticus: „barbarismus est una pars orationis vitiosa in communi sermone. soloecismus est vitium in contextu partium orationis contra regulam artis grammaticae factum. inter soloecismum et barbarismum hoc interest, quod soloecismus discrepantes aut inconsequenter in se dictiones habet, barbarismus autem in singulis verbis fit scriptis vel pronuntiatis“ (Keil IV p. 392).

Il. I 129 *δῷσι πόλιν Τροίην*] *Ζωΐλος δὲ ὁ Ἀμφιπολίτης καὶ Χρύσιππος ὁ Στωϊκὸς σολοικίζειν οἴονται τὸν ποιητήν, ἀντὶ ἑνικοῦ πληθυντικῷ χρησάμενον ῥήματι. τὸ γὰρ δῷσί φασι πληθυντικόν. ἀγνοοῦσι δέ· ἔστι γὰρ τὸ δῷ ἑνικόν ἐκτεταμένον, ὡς τὸ λέγῃ λέγῃσι, φέρῃ φέρῃσι.*

Il. II 333 *ἐὰν δὲ στίζωμεν, γίνεται σολοικισμός, ἀΰσάντων ἐπ᾽ Ἀχαιῶν μῦθον ἐπαινήσαντες.*

Il. IV 503 *τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν*] *σολοικισμὸς παρὰ τὰς πτώσεις. ἔδει γὰρ εἰπεῖν τοῦ δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν.*

Od. IX 257 *δεισάντων φθόγγον τε βαρύν*] *τὸν ἀπὸ τοῦ ἤχου βαρβαρισμόν. ὅλως οὐ τίθησι τὴν λέγουσαν, ἐπὶ τῆς ἀδιαρθρώτου φωνῆς καὶ ἀκατασχηματίστου, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν αὐτῶν τὴν φθογγήν. τὸ δὲ σχῆμα ποιητικόν. ἔδει γὰρ εἰπεῖν ἡμῶν δεισάντων.*

Eur. Phoen. 283 *μέλλων δὲ πέμπειν*] *συλοικοφανὲς τοῦτό ἐστι ἤτοι μέλλοντος πέμπειν με Οἰδίποδος ἐν τῷ δ᾽ ἐπεστράτευσαν Ἀργεῖοι ἢ οὕτως, μέλλων δὲ πέμπειν με, πρὶν ἰδεῖν τοὺς Ἀργείους ἐπιστρατεύσαντας, ἐν τοσούτῳ οἱ Ἀργεῖοι ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστράτευσαν.*

Phoen. 1288 *δίδυμα τέκεα*] *διπλᾶ. τοῦτό τινες σολοικισμὸν ἡγήσαντο. ἔδει γὰρ εἰπεῖν, διδύμων τεκέων πότερος ἄρα πότερον αἱμάξει; νῦν δὲ οὐ πρὸς τὸ ῥητὸν ἀπήντησεν, ἀλλὰ πρὸς τὸ νοητόν, τὸν οἶκτον.*

Med. 57 *ὥσθ᾽ ἵμερός μ᾽ ὑπῆλθε*] *τὸ σχῆμα σολοικοφανές, διὰ τὴν ἐναλλαγὴν τῆς πτώσεως· μολούσῃ γὰρ ἀντὶ τοῦ μολοῦσα.*

Serv. Aen. 355 quem] longe repetiit et Ascanium rettulit. et licet excusetur, tamen *σολοικοφανές* est.

Compluribus locis scholiorum iudicium vel aestimatio ab imperativo modo ut *ὅρα, σκόπει, νόησον*, vide, observa incipiens invenitur.

Il. I 69 Ven. B. *Κάλχας Θεστορίδης*] *ὅρα πῶς ἐν ἀρχῇ διασαφεῖ τὰ ὀνόματα ὡς καὶ ἑτέρου ὑπάρχοντος.*

Il. XI 369 *αὐτὰρ Ἀλέξανδρος*] *ὅρα δὲ ὅτι τῷ Ἀλεξάνδρου ὀνόματι ὡς ἐπὶ πολὺ τὴν Ἑλένην προστίθησι, ὥσπερ ἀναμιμνήσκων τῆς ἀσελγείας αὐτοῦ τοὺς ἀκούοντας.*

Od. IV 164 *πολλὰ γὰρ ἄλγε᾽ ἔχει πατρός*] *ὅρα τὴν σύνεσιν, πῶς τὴν τοῦ πατρὸς σοφίαν ἀπομέμακται.*

Od. V 71 *πλησίαι ἀλλήλων*] *ὅρα τὴν τάξιν.*

Od. V 367 *ὅρα δὴ πῶς ἑαυτῷ ἐπαγωνίζεται ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ ὁ ποιητής. ἄνω γὰρ εἰπὼν „ἔλασεν μέγα κῦμα κατάκρης“ ἤγουν ὁλοκλήρως, νῦν κατηρεφὲς τὸ κῦμα εἶπεν, οἱονεὶ τὸ καταστεγάζον αὐτοῦ τὴν κεφαλήν.*

Od. IX 16 *νῦν δ᾽ ὄνομα*] *ὅρα μεθ᾽ ὅσα νῦν ἑαυτὸν δηλοῖ καταμαθὼν πάντα παρὰ τοῖς Φαίαξιν.*

Od. XIII 20 *καὶ τὰ μὲν εὖ κατέθηχ᾽ ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο*] *ὅρα τὴν κατ᾽ ὀλίγον προκοπήν.*

Soph. Ai. 684 *ἀλλ᾽ ἀμφὶ μὲν τούτοισι*] *ὅρα πόσον ἐπικρατεῖται ὑπὸ τοῦ πάθους λογισμός.*

Eur. Or. 9 *ἴσον*] *ὅρα ἐνταῦθα ὅπως χρῆται ὁ ποιητὴς τὸ ἴσοι τὸ ι ὡς βραχύ· οὐ γάρ ποτε ἐν τέλει στίχου ποὺς εὑρίσκεται συγκείμενος ἐν μακροῦ καὶ βραχέος, ἀλλὰ τουναντίον.*

Or. 414 *ὅρα τὸ εὖφυες τοῦ ποιητοῦ, πῶς δι᾽ ἀμφοτέρων τῶν προσώπων τούτων τοῦ Ὀρέστου καὶ τοῦ Μενελάου τὰς ἐναντίας τῶν ἀνθρώπων δόξας ὑποδηλοῖ.*

Phoen. 47 *Κρέων τ᾽ ἀδελφός*] *σκόπει ὡς ἐνταῦθά ἐστιν ἡ ἀπόδοσις, καὶ μή σε εἰς πλάνην ὁ τε σύνδεσμος ἐμβάλλῃ.*

Phoen. 312 *πῶς ἅπαντα*] . . . *σκόπει τὸ ποικίλον. δέον γὰρ εἰπεῖν, πῶς ἅπαντα λάβω καὶ ἐν χερσὶ καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ποσίν, ὁ δὲ οὐχ οὕτως ἐξήνεγκεν, ἀλλὰ τὸ μὲν χερσὶ καὶ λόγοις πρὸς τὸ λάβω συνῆψεν, ἐκ δὲ τοῦ εἰπεῖν ἐκεῖσε καὶ τὸ δεῦρο περιχορεύουσα τὸ ποσὶν ἐδήλωσε· ποδῶν γὰρ τὸ χορεύειν.*

Donat. Ad. IV 2, 39 observa Terentianam consuetudinem, qua inducit non nihil sapere eos, qui falluntur.

Ad. IV 4, 4 tune has pepulist fores] nota pepulisti elatum verbum et tragico cothurno magis quam loquelae comicae accommodatum.

Hec. I 2, 29 non est opus prolato hoc percontarier desiste] vide quam convenienter poeta cum id agat, ut narrantem Parmenonem inducat, tamen multis diverticulis morales facetias internectat.

Iam accedamus ad ultimam partem aestimationis, quae ad bene adulescentes educandos plurimum valebat. Grammatici enim nunquam discipulorum animos in sententias et *παιδευτικοὺς λόγους* qui Graece vocantur intendere neglegebant. Mores in scholis curari confirmare mihi videtur

Terent. Andr. I 1, 40 sapienter vitam instituit] improbatur a sapientibus haec sententia; nam obsequium assentator debet, amicus veritatem; sed in theatro dicitur, non in schola.

Plut. mor. 30 E: „*οἱ δὲ τῶν πρὸς τὸ ἦθος εἰρημένων ὠφελίμως ἔχονται, πρὸς οὓς δὴ νῦν ἡμῖν ὁ λόγος ἐστίν, ὑπομιμνήσκωμεν αὐτοὺς ὅτι δεινόν ἐστι τὸ μὲν φιλόμυθον μὴ λανθάνειν τὰ καινῶς ἱστορούμενα καὶ περιττῶς, μηδὲ τὸν φιλόλογον ἐκφεύγειν τὰ καθαρῶς πεφρασμένα καὶ ῥητορικῶς, τὸ δὲ φιλότιμον καὶ φιλόκαλον καὶ μὴ παιγνίας, ἀλλὰ παιδίας ἕνεκα ποιημάτων ἁπτόμενον ἀργῶς καὶ ἀμελῶς ἀκούειν τῶν πρὸς ἀνδρείαν ἢ σωφροσύνην ἢ δικαιοσύνην ἀναπεφωνημένων*“ . . .

Priscianus sententiam sic definit: „sententia est oratio generalem pronuntiationem habens, hortans ad aliquam rem vel dehortans vel demonstrans, quale sit aliquid“ (Keil III p. 432).

Il. I 334 *Διὸς ἄγγελοι*] . . . *πεπαιδευμένως δέ· οὐ γὰρ δεῖ τὰς αἰτίας ἐφ᾽ ἑτέρους μετάγειν, ὡς κύνα κατὰ τοῦ βεβλημένου λίθου.*

Il. II 1 *ἄλλοι*] *διδάσκει δὲ ὅτι καὶ θεοῖς πρὸς σκέψιν εὔθετον νύξ, τούς τε ἄρχοντας ὅτι παννυχίζειν δεῖ καὶ παντὶ τρόπῳ τὰς ὑποσχέσεις πληροῦν.*

Il. II 221 *τότ᾽ αὖτ᾽ Ἀγαμέμνων*] *γνώμη· αἱ τῶν μεγάλων ἀτυχίαι ὑψοῦσι τοὺς ταπεινούς.*

Il. XVII 32 *πιστὸν τὸ παίδευμα, καὶ πολλῆς ὠφελείας περιεκτικόν.*

Il. I 33 Ven. B. *καὶ ἐπείθετο θυμῷ*] *διδάσκει ὁ ποιητὴς εἴκειν ταῖς ὑπερβολαῖς.*

Il. VII 125 *Πηλεύς*] *διδάσκει ὅτι τοὺς γέροντας δεῖ καὶ ἀπόντας τιμᾶν.*

Il. XV 109 *διδάσκει δὲ στέργειν τὴν θείαν διοίκησιν.*

Il. XV 138 *διδάσκει δὲ τὰ τοῦ τέλους πράως φέρειν, ὡς κατὰ πάντων τὸ ἀπαράβατον ἔχοντος.*

Il. XVII 404 *παιδευτικὸς ὁ λόγος ὅτι οὐ δεῖ ταῖς ἐλπίσιν πεποιθέναι.* cf. XVII 443, 671.

Il. XVIII 311 *δείκνυσι ὅτι τῆς ἑαυτοῦ γνώμης αὐτοκράτωρ ἐστὶν οὐδείς.*

Il. XIX 300 *διδάσκει δὲ ἀντιποιεῖσθαι πραότητος, εἴγε καὶ μετὰ θάνατον εὔνοιαν πορίζεται τοῖς ἔχουσι.*

Il. XX 453 *εἴ πού τις*] *καὶ τῆς νῦν ἀποτυχίας παιδευτικῶς τὴν αἰτίαν εἰς θεοὺς ἀνήγαγε καὶ τῆς αὖθις ἐπιτυχία.*

Il. XXI 468 *ἔστι δὲ παιδευτικὸς ὁ λόγος πρὸς τὸ αἰδεῖσθαι τοὺς εὐεργέτας, καὶ μᾶλλον τοὺς πρεσβυτέρους.*

Il. XXII 379 *παιδευτικὸν καὶ τοῦτο πρὸς εὐσέβειαν.*

Il. XXIII 537 *ἀλλ᾽ ἄγε δὴ οἱ δῶμεν*] *διδάσκει τοὺς παρὰ τὴν ἀξίαν εὐτυχοῦντας ἐλεεῖν καὶ μὴ τῆς ἀρετῆς ἐᾶν ὑπερτερεῖν τὴν τύχην.*

Il. XXIV 371 *φίλῳ δέ σε πατρὶ ἐίσκω*] *διδάσκει φιλοπάτορας εἶναι καὶ τοὺς ἡλικιώτας τῶν πατέρων σώζειν.*

Od. IV 93 *ὡς οὔτοι χαίρων*] . . . *ἔστιν οὖν παιδευτικόν, ὅτι οὐ χρὴ εἰς τὴν πολυτέλειαν τῶν οἴκων ἀφορᾶν, ἀλλ᾽ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐνοικούντων.* cf. IV 364, 553, 691.

Od. V 394 *ὡς δ᾽ ὅταν ἀσπάσιος*] *κάλλιστα παραδείγματα παρὰ γονέων χρηστῶς ἐκτίθεται ὁ ποιητὴς παιδεύων, πῶς ἔχειν πρὸς γονέας δίκαιον.*

Od. VII 310 *ἀμείνω δ᾽ αἴσιμα πάντα*] *γνωμικόν. τὰ καθήκοντα καλά εἰσιν.*

Od. VIII 270 *ἄγγελος ἦλθεν*] *παιδεύει ὡς διδάσκων ὅτι κἂν*

τοὺς πολλοὺς λανθάνῃ τις ἁμαρτών, τὸν γοῦν πάντ' ἐφορῶντα Ἥλιον οὐ λανθάνει.

Od. IX 98 *τοὺς μὲν ἐγὼν ἐπὶ νῆας ἄγον*] *διδάσκει ὅτι οὐ χρὴ ὑπεριδεῖν ἑταίρους κινδυνεύοντας.*

Od. IX 200 *ᾤκει γὰρ ἐν ἄλσει Φοίβου Ἀπόλλωνος*] *παιδευτικῶς· δεῖ γὰρ φείσασθαι τοῦ ἱερέως διὰ τὴν ἱερωσύνην.*

Hes. Erg. 125 *πλουτοδόται*] *τοῦτο παιδευτικῶς εἶπεν, ἀποκρινόμενος πρὸς τοὺς βασιλεῖς, οἵ πολλοῦ δέουσι εὐπόρους ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους δωροφάγοι τινὲς ὄντες.*

Erg. 223 *οἵ δὲ δίκας ξείνοισι*] *ταῦτα παιδευτικῶς σωφρονίζει τοὺς δικαστάς, εἰς τὸ δίκαιον ὁρᾶν παραινοῦντος, καπὶ πολιτῶν καπὶ ξένων, καὶ μάλιστα ἐπὶ τούτων, διότι τοὺς βοηθοῦντας οὐκ ἔχουσι, καὶ βιάσασθαι ῥᾴδιον ἐρήμους ὄντας αὐτούς.*

Soph. Ai. 118 *ὁρᾷς, Ὀδυσσεῦ*] *παιδευτικὸς ὁ λόγος καὶ ἀποτρεπτικὸς ἁμαρτημάτων . . . καὶ τοῦτο δὲ Ὁμήρου παίδευμα, ὅτι ἐφ' οἷς αὐχοῦσί τινες, τούτων στεροῦνται παρὰ θεῶν, ὡς καὶ Θάμυρις τὴν μοσυικήν, καὶ Νιόβη τῶν τέκνων.*

Ai. 780 *ὁ δ' εὐθὺς ἐξ ἕδρας*] . . . *διὰ πάντων δὲ διδάσκει, ὅτι κρατεῖ τῶν ἀνθρώπων ἡ εἱμαρμένη, καὶ γνῶναι μὲν τὰ ἐσόμενα διὰ μαντικῆς ἐστι, οὐ μὴν καὶ φυλάξασθαι δυνατόν.* cf. 1319.

Pind. Ol. VII 17 *ὁ δ' ὄλβιος*] *οὗτος δέ ἐστι εὐδαίμων, ὃν ἀγαδὴ δόξα καὶ φήμη κατέχει ἤτοι γνωμικῶς ἢ ἰδίως ὃν ἂν εὐφημήσω.* cf. VII 55.

Pyth. II 115 *νεόταπι μὲν*] *τῇ νεότητι μὲν βοηθεῖ ἡ περὶ τὸ πολεμεῖν θρασύτης. τοῦτο δὲ ἐν τῷ καθόλου γνωμικῶς ἀναπεφώνηκεν.*

Pyth. II 138 *οἷα ψιθύρων*] . . . *ὁ δὲ λόγος γνωμικός. ἀκαταμάχητον κὰκὸν τὸ τῶν κολάκων φῦλον.*

Donat. Andr. III 3, 12 quasi hoc te orando impetrare te opporteat] haec plena vox est et caritatis et officii; quod enim amicus ab amico petit, iustum esse debet, nec pro eo, quod est iustum, supplicare opportet.

Andr. III 3, 23 amantium irae] sententia *γνωμική* in qua a specie receditur et in omnes aliquid dicitur.

Phorm. II 1, 11 cum secundae res sunt maxime, tum maxime] bona sententia: tum maxime sapienti metuendum, quo tempore maxime securus est stultus.

Typis expressit Robertus Noske Bornensis.

Vita.

Natus sum ego Clemens Degenhardt a. d. IV. Kal. Aug. anno MDCCCLXXXVI Osnabrugi in oppido Hannoverano patre Francisco, matre Anna e gente Balzer, quos in vivis esse gaudeo. Fidem confiteor catholicam. Postquam litterarum elementis in schola publica Arnsbergii et Aquarum imbutus per IX annos gymnasium Aquarum et oppidi Frisiae, quod vocatur Aurich, frequentavi, maturitatis testimonium a. MCMV assecutus sum eodemque anno universitatis Friburgensis civis factus sum. Vere a. MCMVI ad almam matrem Monasteriensem migravi, autumno eiusdem anni Berolinam me contuli. Ab anno MCMVII hanc sedem Musarum adii.

Docuerunt me: Braig, Diehl, Fabricius, Hense, Lommatzsch, Schmalz, Schmidt, Steup, Übinger Friburgenses; Norden, Rothstein, Vahlen, Wenzel, Wilamowitz Berolinenses; Cauer, Ehrenberg, Geyser, Hielscher, Hosius, Koepp, Koppelmann, Kroll, Mausbach, Meumann, Niehues †, Radermacher, Schwering, Seeck, Sonnenburg, Spannagel, Stempell Monasterienses.

In quibus omnibus praecipue gratias debeo Guilelmo Kroll, cuius consilio et auctoritate in hoc opusculo conficiendo semper uti me licuit.
